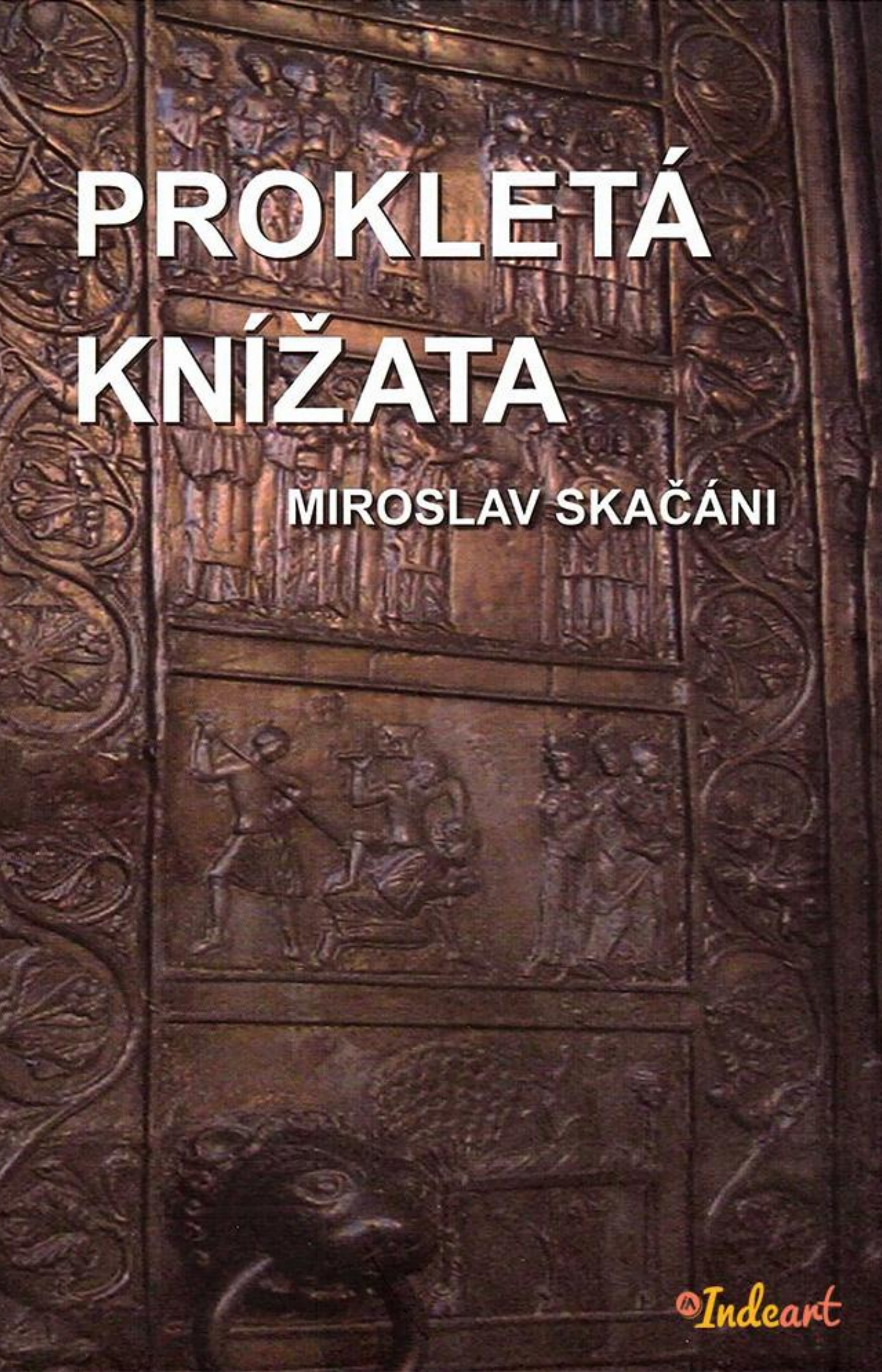
PROKLETÁ
KNÍŽATA
MIROSLAV SKAČÁNI
Indeart

Miroslav Skačáni

Mudr. Miroslav Skačáni se narodil 23. května 1950 v Bratislavě. Vystudoval Lékařskou fakutu Univezity Komenského v Bratislavě, pracoval v Trenčíně a Bratislavě a od roku 1995 žije v Jihlavě. Je odborným lékařem-psychiatrem. Jeho manželka je české národnosti, rovněž lékařka. Mají spolu dva syny.

Je členem Obce spisovatelů České republiky i Východočeské obce spisovatelů.

Prokletá knížata

Historický román z českých dějin z přelomu 10. a 11. století, zachycující beletristickým způsobem dějinné souvislosti té doby se snahou držet se známých historických skutečností. V uvedeném období na jedné straně došlo k definitivnímu sjednocení českého státu, na druhé straně vlivem vnitřních problémů téměř k rozpadu čerstvě vzniklého státu v podobě, jak jej známe dnes, a jeho rozplynutím se v té době v evropské velmoci Polsku. Dějem románu se prolíná i první historicky známý rozkol mezi státem a církví, reprezentovaný českými knížaty na straně jedné a biskupem - svatým Vojtěchem - na straně druhé.

Miroslav Skačáni

Prokletá knížata

Indeart

2015

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno. Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umisťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takového sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

© Miroslav Skačáni, 2015
© INDEART, 2015

www.indeart.cz
978-80-7519-074-1 (PDF)

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO

I. ROMEO A JULIE PO ČESKU

II. SVATÝ VOJTĚCH

III. BOLESLAV TŘETÍ

IV. VRŠOVCI

EPILOG

ČTĚTE ELEKTRONICKÉ KNIHY

Věnováno českému národu

Děkuji Mgr. Imrichu Gablechovi za významné podněty a odbornou pomoc při psaní této knížky.

ÚVODNÍ SLOVO

Česká historie je krásná. Od dětství mě přitahovala svou barvitostí, a čím více jsem jako laický čtenář pronikal do její hloubky, čím více jsem byl schopen chápat její jednotlivá historická období i lidi, kteří v té které době žili, tvořili a prožívali všechno to, co prožíváme i my, tím více jsem obdivoval určitou specifiku dějin této země ohraničené věncem hor, s hlubokými lesy, tiše plynoucími řekami a lidmi, kteří tuto historii tvořili.

Mé věnování se může zdát dnešnímu čtenáři hodně nadnesené. Věnovat knížku národu? Je důležité, aby byl čtenář vědom, že jsem národnosti slovenské a že prvních čtyřicet pět let svého života jsem prožil na Slovensku. Existence společného státu Čechů a Slováků částečně stírala historické rozdíly ve vývoji obou těchto států, dnes opět sdružených v Evropské unii. Mít možnost dostat se k historické literatuře druhého z dnešních dvou národních států nebylo v té době žádným problémem. Právě proto jsem chápal dějiny bratrského národa jako své vlastní, a na druhé straně byla má příslušnost k jiné národnosti v tomto ohledu i ve společném státě zřetelně rozlišena, hlavně od vzniku federativního uspořádání, ale i od chvíle mého vstupu do dospělosti. Proto věnování této knížky bratrskému národu, který mě poté, co jsem se přestěhoval do nově vzniklé České republiky, přijal v nejlepším slova smyslu za svého, považuji za logické vyústění mého vztahu k němu.

Po celý život – ať již za léta prožitá na Slovensku nebo zde v České republice – jsem nejednou s pocitem lítosti pozoroval, jak chabé jsou znalosti především mladší generace o historii vlastní země. Vždyť právě hrdost na svou minulost a na činy a úspěchy předků v oblasti kulturní, politické, vojenské či hospodářské může motivovat zejména mladé lidi, aby dále rozvíjeli své vlastenecké cítění a budovali zemi, která je jejich vlastí. I proto jsem se snažil psát tuto knížku tak, aby byla zajímavá především pro mladou generaci. Na tomto místě ovšem považuji za vhodné omluvit se historikům, kteří se možná náhodou

dostanou k její četbě: i když jsem se snažil v co největší míře podržet se historických faktů, zároveň jsem usiloval, aby se kniha nestala pouhým odvarem z odborné literatury, ale byla zachována existence možného děje, svérázné charakteristiky jednotlivců a konečně hlavní myšlenka – představit čtenáři historii z jiného, zajímavějšího světla, než jsou suchopárné výčty a popisy událostí či odvolávání se na pravděpodobnost, že to v té minulosti zřejmě tak nějak mohlo být.

Přelom 10. a 11. století, který se snažím zachytit, je dobou, k níž ve značné míře nejsou dochovány autentické písemné podklady a sami historikové se často musí uchylovat ke spekulacím, kalkulovat s pravděpodobnostmi a vyhýbat se nejistotám. Výhodou beletrie je – a v tomto případě to platí dvojnásob – že může pravděpodobné přijímat jako dané a z více pravděpodobností si vybírat právě ty, které autorovi umožní budovat děj podle vlastních představ. Onen nedostatek písemných materiálů mi umožnil, abych se pokusil mezi známými a historiky uznávanými fakty budovat vlastní obraz doby a vytvořit takové charakteristiky postav, které by dodaly mému ději potřebný spád i smysl.

Můj styl psaní možná postrádá umělecký a květnatý výraz, kterým se vyznačují naši i světově proslulí autoři prózy. Ale každý ze spisovatelů má svůj styl a já považuji za vlastní právě ten, který je tím úspornější, že nezachycuje do podrobností faktory, které pro samotný děj nejsou příliš důležité; mezi ně řadím zejména podrobné popisy míst a osob, které se mi zdají být zbytečně statické a omezující spád událostí. Proto prosím ty čtenáře, kteří si potrpí především na krásu a ornamenty slov, aby mi odpustili a pochopili, že prioritou pro mně byla dynamika děje, diktovaná snahou získat a udržet především mladé čtenáře, kteří by měli být cílovou skupinou této knížky – tím ovšem nechci v žádném případě diskriminovat ty dříve narozené, protože historie nezná věkových hranic. Rád bych, aby čtenáři vydrželi sledovat děj od začátku až do konce a hořeli touhou dozvědět se, jak to všechno v té dávné minulosti vlastně dopadlo – nebo dopadnout mohlo.

Při psaní jsem se snažil co nejvíce vcítit do myšlení a jednání svých postav. Za uplynulých tisíc let došlo k tak výraznému posunu ve vývoji lidstva a jeho sociálních a společenských hodnot, že dnes mnohdy jen těžko chápeme myšlení a motivy činů lidí té dávné doby, stejně jako by oni – pokud by se probrali z věčného spánku – asi příliš nerozuměli nám a našemu myšlení, životním hodnotám a chápání našeho světa.

Dlouho jsem zvažoval, jak své dílo nazvat. Mým vzorem se stalo rozsáhlé dílo francouzského spisovatele Maurice Druona „Prokletí králové“, popisující pro Francii kritické období počátku 14. století. Je překvapivé, jak mnoho společného má toto období francouzské historie a období Českého státu na přelomu 10. a 11. století. Ústředními postavami Druonovy trilogie je velký a mocný král, který měl tři syny, za jejichž vlády se až dosud mocná Francie ocitla na pokraji zkázy a hrozilo jí, že skončí jako součást personální unie se svým odvěkým rivalem Anglií, zničena krutostmi stoleté války, ve svých počátcích dlouho vítězné právě pro ostrovní stát. Jen málo chybělo, a také Český stát mohl zaniknout ve víru dějin dříve, než se do nich stačil nesmazatelně zapsat.

Úmyslně jsem si vybral rané období českých dějin, kdy na jedné straně došlo ke zdolání poslední překážky při sjednocení Českého státu – tím bylo, jak jsme se učili ve škole, dobytí hradiště Libice a vyvraždění rodu Slavníkovců (s faktem, že den svatého Václava roku 995 je považován za rozhodující krok pro vznik jednotného Českého státu, se shodují snad všichni historikové), a na druhé straně o necelé desetiletí později nesvorní synové knížete sjednotitele Boleslava II. dovedli svými nesváry nově sjednocený stát na sám pokraj zkázy a zániku, kdy hrozilo, že se doslovně „rozpustí“ v silném státě sousedních Poláků a národ Český jako takový nikdy nevznikne. Snad nikdy v historii – s výjimkou doby Protektorátu Čechy a Morava ve 20. století – nebyl Český stát tak blízko svému zániku.

Kolik také chybělo, aby se tento stát – dle úvah některých historiků – nazýval nikoli Česká republika, ale Republika Charvátská, případně Zličská, podle

kmenů (nebo spíše seskupení rodů), k nimž vládcové z rodu Slavníkovců náleželi. Snad to měli být právě oni, kteří se chystali vyvraždit rod Přemyslovců, ti je však předešli a historie se nadále již musela obejít bez libického rodu. Stejně tak o něco později zmizel z dějin mocný rod Vršovců, který musel svou silou a bohatstvím vládnoucí přemyslovská knížata nepochybně dráždit, a proto také zanikl v propadlišti dějin. Místa na slunci bylo málo, a nikdy ne dost pro dva stejně nebo téměř stejně silné rody. V této souvislosti se chci omluvit dnes už neexistujícím Vršovcům – podle historiků údajně nebyli tak příšerní, jak se zdají v mé knížce a jak je popsal především první a podle mnohých nejvýznamnější český kronikář, děkan pražské kapituly Kosmas, který je zjevně neměl příliš v lásce. Podle dostupných historických pramenů se spíše zdá, že se nijak výrazně nevymykali poměrům své doby, která byla nepochybně velmi tvrdá, v níž lidský život neměl valné hodnoty a jejíž pojetí práva je pro dnešního člověka absolutně nepochopitelné.

Čtenáře možná zarazí používaný výraz hradiště místo hrad, například hradiště Praha místo Pražský Hrad a podobně; období, ve kterém se děj odehrává, se však označuje jako mladší doba hradištní, a proto jsem se snažil podle možnosti uchovat stávající historickou terminologii. Hrady v pravém slova smyslu se u nás totiž začaly stavět až na přelomu 11. a 12. století. Také označení rodů, jako například Přemyslovci nebo Slavníkovci, vzniklo fakticky až v 19. století jako pomůcka historiků pro označení jednotlivých rodů knížectví nebo vládnoucích rodů jiných zemí: český vládnoucí rod odvozoval svůj původ od bájného Přemysla Oráče – odtud označení Přemyslovci, rod Slavníkovců od historicky doloženého Slavníka – a proto Slavníkovci. Kromě toho zde vystupují vládcové jednotlivých zemí označení pořadovými čísly, jak je známe dodnes u evropských monarchií – Boleslav První, Druhý, Třetí, Jindřich Druhý, Ota Třetí atd.; čísla byla přidána až časem pro dobrou orientaci v jednotlivých postavách a v době, kdy se náš děj odehrává, se ještě běžně nepoužívala. Bez nich by však v případě většího počtu osob prakticky stejného jména (jako bylo postupem doby celkem sedm Jindřichů na říšskoněmeckém trůnu) vznikl mezi historiky i v hlavách amatérské veřejnosti

zmatek. Rovněž označení Knížectví Čechů, kníže Čechů, je historicky správnější, než České knížectví nebo český kníže; český národ se v té době ještě prakticky ani nezačal formovat, a proto výraz Knížectví Čechů či kníže Čechů lze z historického hlediska považovat za správný. Nemá ovšem smysl zacházet do historických podrobností, proč tomu tak je – jen by zbytečně komplikovaly předkládaný děj.

Přeji všem, kteří tuto knížku otevřeli a přečetli, hezký zážitek a mnoho nových podnětů k rozvoji zájmu o historii vlastního národa.

autor

I.

ROMEO A JULIE PO ČESKU

I.

„Nikdy!“ zařval silným hlasem Svojmil a mocným rozmachem odhodil těžkou dubovou lavici, která až do té chvíle oddělovala dvě dvojice mužů stojících proti sobě uprostřed velkého dřevěného srubu. „Dokud budu živ, nikdy nedám svou dceru nikomu z nízkého rodu Vršovců!“ hřímal předák rodu Těpticů, rodu tak prastarého, že jeho původ mizel v temnotě dávnověku, a vší silou kopnul do dřevěné lavice, která se vzápětí odrazila o zeď srubu a dopadla zpět k jeho nohám.

Mladý, asi dvaadvacetiletý muž stojící poblíž rozčileného Svojmila byl nečekaným výbuchem sice už stárnoucího muže s bílým plnovousem, ale i tak vzhledem ke své výšce a váze vzbuzujícího respekt ve svém okolí, viditelně zaskočen. Byl to Kochan, předák právě poníženého rodu Vršovců – rodu patřícího k těm, které se v posledních desetiletích usilovně draly na výsluní moci. Jeho překvapení se však rychle změnilo v zlost a tvář mu zbrunátněla. „Tak ty nedáš svou dceru mému bratrovi, dokud budeš živ?“ vzkřikl a pootočil se k o něco mladšímu muži, který stál asi čtyři lokty za jeho zády, celý pobledlý po zamítavé reakci Svojmilově a neschopen pohybu, hleděl na respekt vzbuzujícího rozčileného muže. Kochan hbitě zvedl těžký meč, o který se až doposud ledabyle opíral a rozmáchl se jím.

Život těptického předáka Svojmila by byl jistě ohrožen, kdyby situaci pozorně nesledoval poslední ze čtveřice přítomných, mladý muž v mnišském habitu benediktinského řádu ve věku Kochanově, držící v ruce také těžký meč a připravený okamžitě zareagovat, kdyby se situace začala dramaticky vyvíjet. Byl to Benedikt, mnich z řezenského kláštera a syn Svojmila, který stál těsně před ním. Sledoval, jak zloba zachvátila i tak velmi výbušného Kochana a jak pozvedá meč k úderu. Viděl otce zaslepeného zlostí a shledal, že si není v hněvu schopen uvědomit, jaké nebezpečí mu hrozí. Benedikt bleskurychle pozvedl meč a v poslední chvílí zabránil Kochanovu meči, který se už nebezpečně blížil k hrudi Svojmilově, zasáhnout cíl. Nejen že se mu podařilo odvrátit úder, ale jeho meč sklouzl těsně vedle Kochanovy hlavy a zranil útočníka na levém rameni. Z rány vytryskla krev a Vršovcova ruka bezvládně poklesla.

Všichni přítomní jakoby na chvíli zkameněli. Ticho přerušoval jen hluboký dech přítomných. Pak Kochan, který jen silou vůle přemohl bolest ze zranění, upustil meč na zem a snaže se pravou rukou zastavit krvácení, pohlédl s výrazem nejhlubší zloby Benediktovi do očí a temným hlasem pronesl: „Za tohle mi zaplatíš, Bohuši, zaplatíš svým životem, to si pamatuj! To ti přísahám při všech bozích… Bohu," opravil se bleskurychle, beze slova se obrátil a vyšel ze srubu. Jeho bratr Všebor beze slova sebral upuštěný meč a následoval odcházejícího.

Oba Těptici vyšli před srub a sledovali, jak Kochan a Všebor rychlým krokem přešli kolem skupinky mužů a žen z čeledi žijící a pracující na jejich statku; když čeleď před chvilkou uslyšela z tvrze křik, začala se shromažďovat na nádvoří a zvědavě sledovala téměř před jejich očima propuknuvší konflikt, jehož smyslu však nedohlížela.

Benedikt pokýval hlavou; díky jeho šťastnému zásahu se Kochanovi nepodařilo rodového předáka zranit nebo dokonce usmrtit, a to bylo důležité. Oba Vršovci by v tom případě živi z těchto míst zajisté neodešli. Pokud by je nezastavil sám, dozajista by se na návštěvníky vrhla shromážděná čeleď svými sice primitivními, ale přece jen při správném použití nebezpečnými zemědělskými nástroji; v tom případě by ani jeden z nich neměl sebemenší šanci nerovný boj

proti početní převaze přežít. To by pochopitelně vyvolalo mezi oběma rody válku – a nejen mezi nimi: k oběma stranám konfliktu by se nepochybně přidaly rody jejich spojenců, větřící možnou kořist. Knížectví by se ocitlo v plamenech boje, a to stát v této nejednoduché době potřeboval nejméně.

*** *** ***

Počínající podzim roku 992 se konečně ukazoval být lepším, než v letech předcházejících, protože do Čech se konečně vrátil po čtyřech letech pobytu v Římě druhý pražský biskup Vojtěch, syn starého Slavníka a bratr správce na Libici a Málíně, nynějšího předáka rodu Soběslava.

Jeho někdejší odchod ze země znamenal pro Čechy, kde se křesťanství zabydlovalo jen pozvolna, tvrdou ránu. Vládnoucí kníže Čechů Boleslav toho jména Druhý, odvozující svůj původ od bájného Přemysla Oráče, se musel ke své nemalé zlosti sklonit před míšenským biskupem Volkoldem a ponížen ho žádat, aby laskavě vykonával funkci biskupa za nepřítomného Vojtěcha. Volkolda ale přímo při bohoslužbě v rotundě svatého Víta na pražském hradišti ranila mrtvice, z níž se již nevzpamatoval a ještě v srpnu toho roku zemřel.

Boleslav se pak musel začít bránit před šířícími se narážkami na problémy s ochranou křesťanské víry v jeho knížectví; zatím to sice byly jen narážky, ale ty mohly narůst v pomluvy a po nich mohl přijít vpád cizích vojsk pod záminkou ochrany víry v zemi. Se skřípěním zubů nad takovým ponížením proto vyslal za Vojtěchem do Říma delegaci, jejímž úkolem bylo přesvědčit vzpurného biskupa k návratu. V jejím čele byl samotný bratr knížete mnich Kristián, autor první legendy o svatém Václavu a svaté Ludmile, jehož měl spíše citovými argumenty podpořit někdejší Vojtěchův vychovatel na Libici kněz Radla – samí výmluvní a hluboce věřící muži, kteří nemohli Vojtěcha nepřesvědčit. Poselstva se zúčastnil i Benedikt, mnich z jednoho z nejvýznačnějších rodů knížectví, který se s Kristiánem znal ze společného pobytu v klášteře. Jejich mise naštěstí zaznamenala úspěch, a Vojtěch přivolil k návratu.

Jako ocenění jeho ústupku se Vojtěchovi dostalo z nejvyšších míst – až od samého papeže – souhlasu vzít s sebou do Čech dvanáct mnichů z kláštera na římském Aventinu, aby bylo možno v Břevnově nedaleko pražského hradiště založit knížetem slíbený benediktinský klášter. Takto ukonejšen se Vojtěch vracel do Čech a zdálo se, že se situace v knížectví konečně uklidní.

Mniši zůstali pro začátek přechodně ubytováni v Kostelci u Plzně. Tady se Vojtěch při svém návratu do Čech poprvé skutečně rozčilil, když na vlastní oči spatřil probíhající ryčný trh – a to v neděli, v den zasvěcený po všem křesťanském světě odpočinku. I sám Bohu přece v tento den pro práci odpočíval! Takové neznabožství ho však jen utvrdilo v rozhodnutí pokračovat s nasazením všech sil v započatém díle pokřesťování tohoto stále ještě více než zpola pohanského národa…

*** *** ***

Kochanovi se podařilo dostat se do sedla koně, kterého mu přidržoval jeden z čeledínů, a za okamžik poté se oba Vršovci ztratili mezi staveními těpticovského statku, obkličujícími pevnou tvrz uprostřed.

Domácím ve tvrzi zatím táhly hlavou téměř stejné myšlenky, takže si rozuměli i beze slov: „Co je to jenom napadlo, žádat o ruku mé dcery pro jednoho z té spodiny, kterou se náš kníže obklopuje, z těch rodů, které ani neznají jména svých předků, protože to byli obyčejní čeledíni a řadoví zbrojní v družinách knížat, a teď se snaží získat prebendy a dobrá postavení v jeho nejbližším okolí… Kníže jim vychází vstříc na úkor nás, kteří jsme před mnoha lety pomáhali jeho předkům osvobodit se zpod vlivu Moravanů a toho jejich Svatopluka a Mojmíra a vytvořit svůj stát, který by byl jenom náš. Náš, domácích lidí.“ Benedikt se uvnitř pousmál, ale navenek nedal nic znát. Ano, lidí, vždyť jak mu to potvrdil i knížecí bratr Kristián, v té chvíli po Vojtěchovi nejvzdělanější muž v zemi, jména Češi a Čechy se přece vyvinula z dnes již jinak vyslovovaného pojmu „člověk“. Proto jejich nejvyšší kníže, kníže Čechů, byl vlastně v první řadě knížetem lidí, jak byli označováni členové knížecí družiny, bojovníci, kteří měli

k vládci otevřen neustálý přístup a těšili se všem myslitelným právům a svobodám; až na druhém místě po nich stáli všichni ostatní – svobodní sedláci, svobodní nemajetní, čeledíni a drobní šlechtici – a mezi nimi ke své nemalé zlosti i Vršovci.

Benedikt poodstoupil od otce, který zůstal stát na místě a tiše přemýšlel, zatímco čeleď, nechápající, co se vlastně ve srubu dělo a proč odtud vyšel Kochan se zraněnou rukou, se pomalu rozcházela za prací. Vyšel ze dveří a pomalu vystoupil na vyvýšeninu, ležící za posledním stavením těpticovského statku. V dálce uviděl již jen jako drobné tečky dva na západ směřující jezdce, mířící do míst, kde za obzorem ležela tvrz a statek rodu Vršovců. Míjeli pole, z kterého už byla odvezena úroda a pak se ponořili do smíšeného lesa táhnoucího se až k obzoru a ztratili se mu z očí.

Benedikt usedl, rozhlížel se krajinou a zaposlouchal se do zpěvu ptáků. Těm je nejlépe, pomyslel si, ale co lidé? Bídná úroda po deštivém létě a hojném krupobití věstila neméně bídnou zimu a jaro; obilí jen stěží postačí přes zimu a bude se muset šetřit, aby bylo na jaře co zasít. Hrozící hladomor jistě nikomu na náladě nepřidá. A ty poměry! Nově založený Vyšehrad byl plný vojáků, kteří se vrátili ze ztracených území, a již teď trpěli hlady. Chabá úroda na chabé půdě, a těch pár lidí, co ji obdělávali, nestačilo pomalu uživit ani sebe, natož ještě tolik hladovějících krků.

Boleslav Druhý byl jistě velkým politikem, ale nedosahoval velikosti svého otce, Boleslava Prvního. Během deseti let ztratil většinu území, která dobyl jeho otec, a obrovské impérium sahající až po Kyjevskou Rus a Balkán, které po něm zdědil, se zmenšilo na území České kotliny a části Moravy. Knížecí příjmy rapidně poklesly, dvůr – a s ním i celý stát – zchudnul, a ani pražské trhy s otroky už nebyly to, co kdysi. A navíc právě tyto trhy, které kdysi bývaly významným zdrojem příjmů pro knížecí pokladnu a tím i pro pokladny velmožů, neustále kritizoval biskup Vojtěch, především pro prodej křesťanských zajatců do otroctví židovským překupníkům. Sám Vojtěch za církevní peníze vykupoval křesťanské otroky, což se zase nelíbilo velmožům, protože je kníže nyní nutil, aby

odevzdávali církevní desátky. Zásoby obilí se pronikavě ztenčily, takže se začalo nedostávat i osiva – tím ovšem trpěli všichni, od prostého lidu až po knížecí družinu. Kromě toho kníže Boleslav Druhý namísto toho, aby se spojil s některým z okolních křesťanských vládců a vytvořil pevnou hráz proti rozpínajícímu se Polsku, pouze sledoval vzrůstající moc sousedů a dočasně obnovil spojenectví svých předků s pohanskými Lutici; to jistě muselo podráždit nejenom okolní vládce, ale i papeže, sídlícího v dalekém Římě, a samozřejmě i mohučského arcibiskupa Willigise, jemuž pražská diecéze přímo podléhala.

Najednou byl nadbytek zbrojných, kteří byli zapotřebí jen nárazově při výpravách knížecí družiny na pomoc německým králům a císařům proti okolním slovanským pohanům, především Obodritům a Luticům na severu. Ozbrojenci, tradičně živí především z válečné kořisti a loupeží, byli najednou bez prostředků a nuceni žít jen z toho, co jim kníže byl schopen uštědřit; nyní začínali trpět hladem a pochopitelně reptali. Aby kníže vojáky uklidnil, založil na kopci nedaleko pražského hradiště pevnost zvanou Vyšehrad, jako dar těmto vojákům. Zdržoval se tam sám stále častěji, až do Vyšehradu dokonce na čas i přesídlil. Vojáci to sice přijali s povděkem, avšak jejich prázdné žaludky to nijak nenaplnilo – tím méně, že ani v zahraniční politice se Boleslavovi zdaleka tak nedařilo jako kdysi jeho otci.

To všechno se promítalo Benediktovou hlavou, když seděl na vyvýšenině a rozhlížel se po kraji. Proto ta závist k ptákům, kteří takové problémy, jaké teď sužovaly nejenom kníže, ale všechny lidí v knížectví, neměli.

Zasmál se pro sebe: „Bohuši!“ – takhle mu už dlouho nikdo neřekl, přinejmenším ode dne, v němž při složení věčných řeholních slibů přijal svaté jméno řádového patrona Benedikta. A dnes Kochan vylovil jméno, které mu bylo dáno při narození, Bohuši. Tak na něj volávala jeho matka, když byl ještě dítětem. Zdálo se mu to nepředstavitelně dávno. Opět se zasmušil. S Kochanem se kamarádili ještě jako děti, lezli po stromech, sbírali ovoce a válčili mezi sebou dřevěnými meči. A dnes musel poprvé na Kochana tasit opravdový meč, aby

zachránil život svého otce a nepřímo i život Kochanův před davem, který by rychle vzkypěl, kdyby jeho pán byl zraněn nebo dokonce zabit.

Chápal otce, že odmítl dát svou dceru a jeho sestru Markétu bratrovi předáka Vršovců. Otec byl typický představitel pradávné šlechtické elity na pražském knížecím dvoře. Do hlubin času sahal rodokmen rodu, odvozujícího svůj původ od jistého Těptice, který kdysi neopustil vládnoucího knížete Bořivoje v dobách, kdy proti němu za podpory velmožů, bažících po návratu pohanství a zbavení se závislosti na moravském knížeti Svatoplukovi, povstal jeho vlastní bratr Strojmír. Bohužel, otec neviděl, nebo nechtěl vidět, že stará šlechta pomalu, ale jistě ztrácela pozice ve státě. Její část, odporující zavádění nových pořádků v knížectví, byla vyvražděna nebo musela utéct z vlasti, a nynější kníže i jeho otec dosazovali do nejvýznamnějších pozic šlechtu novou, tvořící se z nejbližších osob knížecí družiny a z důstojníků jeho vojenské družiny. Tato nová šlechta pak dala vzniknout rodům, s jejichž potomky se ještě dnes můžeme setkat po celé Evropě.

Co se týče Vršovců, Benedikt cítil, že jejich čas ještě přijde. Nikdo z pamětníků si již přesně nepamatoval, jak se z rodu tak bezvýznamného, žijícího někde v okrajových hvozdech knížectví, stal rod, s nímž musely začít počítat i rody, které již dříve získaly silné pozice v knížectví. Tradovalo se, že ti tři muži domnívající se, že jdou pomstít vůdce své družiny Boleslava, bratra vládnoucího knížete, byli příslušníci rodu Vršovců. Vidouce Boleslava v mrákotách na zemi, dostihli Václava u dveří staroboleslavského kostela svatého Kosmy a Damiána a zabili jej. Od té doby – z vděčnosti nyní již knížete Boleslava Prvního – se tradoval jejich vzestup. Sice možná až ne tak velký vzestup, ale bylo zřejmé, že ochrannou ruku nad nimi kníže a po něm i jeho syn Boleslav Druhý, drželi.

Ke spokojenosti však Vršovcům stále něco scházelo. Každý z význačných rodů zastával nějakou důležitou funkci ve státě, nejčastěji správcovství určité oblasti s příslušným hradištěm jako správným centrem, jenom Vršovci neměli svůj úděl, který by byl nejenom zdrojem společenského postavení, ale i zdrojem příjmů pro celý rod. Zatím žili poměrně nuzně na svých nevelkých statcích a stále čekali na příležitost ke společenskému i ekonomickému vzestupu.

Kochan se stal jejich předákem jen nedávno před popsanou událostí na statku Těpticů. Při jedné z poměrně pravidelných výprav proti pohanským slovanským Obodritům se Kochanův otec a dva starší bratři dostali společně se svou družinou někde v lese do léčky a všichni byli pobiti. A tak se Kochan stal ve svém věku nejmladším předákem šlechtického rodu. Jeho povaha jej předurčovala k tomu, aby nečekal se založenýma rukama, až mu odměna padne do klína, ale aby udělal všechno, co je v jeho silách, aby pozvedl slávu svého rodu. Proto právě dnes se vybral se svým mladším bratrem požádat o ruku dcery z rodu Těpticů, aby se tak jeho rod spojil s jedním z nejvýznačnějších rodů ve státě, stojících hned po rodu vládnoucích Přemyslovců, odvozujících svůj původ od Přemysla Oráče, a po rodu, který začal být o několik století později označován jako Slavníkovci.

Kromě uvedených dvou rodů a rodu Těpticů se v té době na výsluní slávy vyhříval ještě rod Municů. A právě synovi munického předáka Krásovi slíbil těptický předák Svojmil svou dceru Markétu za ženu. To, že se za ten svazek přimlouvala samotná kněžna Emma, jenom Svojmila utvrdilo v přesvědčení, že se rozhodl správně. Vždyť tímto sňatkem dojde nejenom k příbuzenskému spojení, ale i k posílení obou význačných rodů knížectví, což bude ku prospěchu všem, kteří si přejí zachovat zlaté časy vlády starých rodů i s jejich privilegii.

Bylo plánováno, že svatba proběhne po žních, až se vrátí biskup Vojtěch, aby sám mohl oddat mladý pár do svazku manželského. Pro oba představitele rodu byl tento akt o to významnější, že jejich příslušníci vnímali křesťanství jako záruku ukončení anarchie v životě prostých lidí a doufali, že jim tato víra dá správné vzory vedoucí je k pokoře a k tomu, aby si vážili jeden druhého a hlavně své šlechty a knížat.

A teď se najednou zjeví vršovecký předák a požaduje od něj ruku jeho milované sestry, kterou už jeho otec slíbil synovi předáka Municů! Vždyť zpráva, že dojde ke spojení rodu Municů a Těpticů, se přece již dávno rozšířila po celém knížectví, a najednou tohle. Ano, když viděl Kochanova bratra Všebora, jak nešťastně stojí za svým předákem a bratrem, když slyšel to otcovo jednoznačné odmítnutí sňatku, bylo mu Všebora upřímně líto. Vždyť bylo všeobecně známo, že

je už léta zamilován do krásné dospívající Markéty. Ale do Markéty byl zamilován také Krása z rodu Municů, a co bylo nejpodstatnější, Krásu z celého srdce milovala i jeho sestra Markéta. Kromě toho matky obou mladých lidí patřily do nejužšího kruhu kolem kněžny Emmy, a ta otevřeně přála spojení obou donedávna ještě dětí v posvátném svazku manželském. Byl to snad poslední zoufalý pokus, ale pokus hodně drzý a nebezpečný, jak získat Markétu do rodu Vršovců a rozbít, to, co se zdálo nerozbitné – manželský svazek Krásy a Markéty, předběžně požehnaný kněžnou a nepřímo i samotným knížetem, který o celé připravované záležitosti věděl a neformálně s ní bez výhrad souhlasil.

Benedikt se zamračil. Po incidentu, při němž se jeho otec neovládl natolik, aby nedal své pohrdání Vršovci najevo, a on sám neúmyslně zranil jejich předáka, aby ochránil svého otce před útokem, se dalo očekávat, že urážka nezůstane bez odezvy. Byly dobře známy úzké Kochanovy kontakty na nejstaršího syna knížete Čechů, také Boleslava, ale přezdívaného Ryšavec pro jeho nápadně rudé vlasy i vousy. Boleslav Druhý už nebyl nejmladší a všeobecně se očekávalo, že to bude právě jeho syn z prvního manželství Boleslav Ryšavý, kdo jednou zasedne na knížecí stolec. Kníže se ale cítil pořád při síle a Boleslavovi začínali přibývat sokové. Mezi časem dospěl jeho nevlastní bratr Jaromír, kterého měl kníže s druhou manželkou Emmou; byl to sice neduživý, zatím ještě svobodný a snad i neplodný mladý muž, ale k věku dospělosti nezadržitelně směřoval i nejmladší knížecí syn Oldřich. Ten na rozdíl od Jaromíra překypoval vitalitou a dalo se očekávat, že bude schopen zplodit potomky; to bylo důležité o to více, že z manželství Boleslava Ryšavce vzešla zatím jenom dcera, a tak by po případném nastolení Boleslava Ryšavce a jeho následného úmrtí chyběl přímý dědic knížecího stolce.

Jistě, byl zde ještě i mnich Kristián, bratr knížete, rodným jménem Strachkvas, ale ten byl přece jen mnichem, a proto se nepočítalo, že by jednou mohl převzít knížecí žezlo a usednout na kamenný stolec uprostřed pražského hradiště. Jenom jednou v historii, o dvě stě let později, došlo v osobě Jindřicha

Břetislava ke spojení dvou nejvýznamnějších postů ve státě – postu knížete a biskupa.

Byl zde ještě jeden kandidát na jednou uprázdněný knížecí stolec – nevlastní bratr knížete Vladivoj. Mezi urozenci však toho notorického pijáka ječného piva a medoviny nikdo nebral vážně, spíše ho nenáviděli a pohrdali jím. Nejenom pro jeho lásku k alkoholu, lze říci, že v té době pili bez míry snad všichni členové knížecí družiny včetně samotného knížete, ale i zde existovala určitá hranice, a pít před knížecím sněmem nebo vojenskou výpravou se považovalo za nemístné. Vladivoj byl také dobře znám jako člověk nespolehlivý a zákeřný, a krutost vůči čeledi na statku i mimo něj mu zase nepřidávala na popularitě mezi prostým lidem. Bylo zřejmé, že Vladivoj nemá příliš šancí usednout jednou na knížecí stolec, ačkoli staročeské zvykové právo – pokud by bylo skutečně zásadně uplatněno – by ho jako nejstaršího žijícího člena knížecího rodu jednou mohlo vynést na případně uprázdněný knížecí stolec.

A nebylo žádným tajemstvím, že blízkým přítelem o více než deset let mladšího Kochana byl právě Boleslav Ryšavec. I přes všechny výhrady se přece jen dalo nejspíše očekávat, že to bude právě on, kdo po smrti Boleslava Druhého usedne na uprázdněný stolec. Většina šlechty se jednoznačně stavěla na jeho stranu, zvláště když dosud neplatil – až Oldřichovým synem Břetislavem později zavedený – princip jednoznačného následnictví nejstaršího člena přemyslovského rodu na uprázdněný knížecí stolec. Ryšavec se také pochopitelně musel stále obávat vlivu nevlastních bratrů – o to více se tedy musel snažit vycházet se šlechtou, včetně Vršovců, kteří sice ještě nepatřili mezi šlechtickou špičku, ale svým vlivem na chod státu se jí začínali vyrovnávat. A navíc, Ryšavcovo přátelství s Kochanem se zdálo být upřímným. Společně trávili mnoho času na lovu zvěře a jejich názory byly na osobní i politické záležitosti hodně blízké, což ješitnému Ryšavci velmi vyhovovalo. A z toho měl Benedikt trochu strach. Co když si Kochan bude stěžovat na něj a na jeho otce u Boleslava Ryšavce, a ten získá na svou stranu samotného knížete? Co když kníže otočí a přestane svazku Krásy a Markéty přát? Přání knížete bylo i pro šlechtu rozkazem. Bude muset otce

i předáka Municů přesvědčit, aby svatba proběhla co nejdříve; žně – i když ubohé a věštící hladomor – už skončily, a nebylo tedy žádné překážky, aby se obřad v dohledné době nemohl uskutečnit. Samotná kněžna milostivě slíbila, že poté, co v rotundě svatého Víta biskup Vojtěch oba mladé lidi oddá, uspořádá přímo na nádvoří pražského hradiště slavnostní hostinu. Ano, navštíví kněžnu a poprosí jí o pomoc, aby se předešlo zbytečným komplikacím. A Markétu bude muset nechat střežit. Nebylo v té době žádnou zvláštností, že ženy, nejednou i vdané, byly uneseny ze svých domovů a pak znovu provdány za nového muže, který je unesl nebo nechal unést, aniž by došlo k rozluce prvního manželství. A to beztrestně, snad i s tichým souhlasem samotného knížete.

Benedikt sešel z vyvýšeniny zpátky na dvůr statku. Jeho otec mezitím odešel a kdyby nebylo stop krve, které zůstaly po Kochanově zranění, nic by nepřipomínalo nepříjemný incident, který se v blízkém stavení před malou chvílí odehrál. A nikdo ještě v tu chvíli nevěděl, že tento incident bude mít pro všechny přímé i nepřímé účastníky nedozírné následky.

*** *** ***

Dusot koňských kopyt umlknul a všichni, kdo do té chvíle vášnivě debatovali v loučemi osvětlené velké srubové místnosti, zmlkli. Byli to muži rodu Vršovců, především mladí a dospívající, protože nemilosrdné válčení je připravilo o všechny jejich starší členy. V čele dlouhého stolu s ovázanou zraněnou rukou sedící Kochan hbitě vstal, když se rozevřel závěs a do místnosti vstoupil host, jehož všichni netrpělivě očekávali. Příchozí s kapucí přehozenou přes hlavu přistoupil až ke Kochanovi a teprve pak si ji shrnul; zářivě rudé vlasy zasvítily i ve spoře osvětlené místnosti. Byl to Boleslav, přezdívaný Ryšavec, syn knížete Čechů Boleslava Druhého.

Ryšavec a Kochan si podali ruce. Ryšavec kývnul na pozdrav ostatním přítomným a ti se mu mírně uklonili, jak se patřilo, když do místnosti vstoupil kníže. Ano, Ryšavec byl knížetem. Knížaty byli všichni členové vládnoucího

přemyslovského rodu, tak jako později všichni členové královských rodů o několik staletí později byli princové, nebo v císařském Rakousku příslušníci habsburského rodu byli arcivévodové. Jenom jeden z vládnoucího rodu ale mohl mít titul nejvyšší – kníže Čechů, a tím byl už od roku 972 Boleslav, toho jména Druhý. Titul knížete tedy přináležel nejen Boleslavovi Ryšavci, ale i bratrovi knížete Čechů Vladivojovi, dalším synům Boleslava Druhého Jaromírovi a Oldřichovi, i mnichu Kristiánovi, bratrovi Boleslava Druhého. Kdo bude dalším knížetem Čechů, o to se měl v nejbližších letech odehrát dlouhý, náročný a krvavý boj, vedený jak uvnitř rodu Přemyslovců, tak i v celé zemi. Boleslav se usadil na uvolněné místo a zpytavým zrakem spočinul na Kochanovi a jeho zraněné ruce.

„Těpticové…“ prohodil Kochan úsečně, ale i to stačilo. Boleslav se zamračil a o to pozorněji naslouchal Kochanovu barvitému popisu incidentu. Z toho, co vyslechl, vyplynulo, že oba Vršovci coby hosté v sídle Těpticů byli věrolomně napadeni a jenom stěží zachránili holé životy. Kochanova slova vyvolala mezi přítomnými výbuch hněvu, výkřiky zloby a vyhrůžky vůči Těpticům.

Zachmuřený Boleslav pozvedl ruku a všichni zmlkli: „Ti, kdož jsou přáteli vládnoucího rodu, jsou i pod ochranou vládce. A můj otec, kníže všech Čechů, je přítelem Vršovců. Přítelem rodu, jehož příslušníci pomohli jeho otci nejenom zachránit život, ale i zachránit pro náš rod toto knížectví. Bez toho, že by kníže Václav zemřel, bychom byli v tom nejlepším případě jenom vazaly německého krále. Nikdy vám to nebudeme moci zapomenout.“ Souhlasné mručení provázelo jeho slova. Boleslav opět zvednul ruku a mručení ustalo. „Ti, kdož odmítají dát své dcery našim přátelům a pokoušejí se o jejich životy, jsou i naši nepřátelé. Cokoli váš rod, rod Vršovců, udělá, aby uvedl věci na pravou míru, která je i naší mírou, bude mít mou podporu. A věřím, že nejenom mou, ale i mého otce a dalších rodů knížectví, které budou podporovat mé nároky jako zákonného dědice na knížecí stolec.“ Po tomto krátkém proslovu Boleslav vstal, opět si přehodil kapuci přes hlavu a bez slova rozloučení vyšel z místnosti. Dusot koňských kopyt se ztratil v dáli.

Kochan se porozhlédl po přítomných. Bylo zřejmé, že všichni jsou spokojeni s Ryšavcovým ujištěním. Bylo o to důležitější, že je vyslovila knížecí ústa. Beztrestnost pro cokoli, co uděláte ve svůj prospěch, a pro mě vaše podpora, až zde jednou nynější kníže Čechů nebude a bude se rozhodovat o tom, kdo ho nahradí. Tak bylo možné vysvětlit si slova odjíždějícího významného hosta.

„Svatba mezi Markétou, dcerou Svojmila z rodu Těpticů, a Krásou, synem, předáka rodu Municů, bude přesně za pět dní. Zdá se, že hodně spěchají. Mají z nás strach, Kochane!“ vykřikl kterýsi z přítomných. Kochan mu horlivě přitakal: „Mají a to je dobře. Ať se bojí, to ukazuje, jakou má náš rod sílu a postavení, když i tak mocný rod, jako jsou Municové, musí mít z nás strach. Dobře jste slyšeli našeho – doufám, že příštího pána – knížete Boleslava. Cokoli uděláme, bude nám odpuštěno. S jeho podporou můžeme plně počítat. A proto jsem připravil plán, jak vyzrát na Munice a Těptice a dosáhnout toho, aby se jejich dcera Markéta stala ženou mého bratra Všebora. Jednak by to bylo pro nás velmi výhodné, příbuzensky se spojit s rodem, který ještě pořád patří mezi elitu mezi velmoži našeho knížectví, kromě toho – a to zde rovněž musím uvést na pravou míru – můj bratr tu dívku skutečně miluje.“ Všebor zrudnul tak, že to bylo vidět i při sporém osvětlení loučí, a sklopil oči, aby nemusel hledět do tváří přítomných, kteří na něj všichni najednou upřeli své zraky. Cítil, že u většiny z nich v pohledu na jeho lásku převažuje výsměch. Být zamilován bylo považováno za ženskou slabost a ne za vlastnost, kterou by se měl pyšnit skutečný muž. Ať to bylo jakkoli, jeho láska ke krásné Markétě však byla v této chvíli vítanou záminkou uskutečnění plánu na posílení rodu Vršovců spřízněním s Těptici.

Všechny zraky se obrátily zpět ke Kochanovi; před ním teď stál úkol nastínit shromážděným plán, jak zabránit uzavření manželství mezi členy rodů Municů a Těpticů. Jistě, bylo možné, jak před pár dny správně uvažoval Benedikt, vdanou ženu jednoduše unést a vdát ji podruhé za muže, kterého si sama nevybrala, ale bylo by to asi mnohem složitější a snad i nebezpečnější, než svatbě rovnou zabránit. Kochan se tedy rozhlédl po dychtivě čekajících bratrech,

bratrancích a vzdálenějších příslušnících rodu a vykřikl jediné jméno: „Hroznata!“

Závěs se rozhrnul a dovnitř vešel muž, kterého všichni přítomní dobře znali, ale jako vždy v nich snad již po sté jeho zjev vyvolal úžas. Na svou dobu mimořádně vysoký a svalnatý chlap převyšoval i ty nejvyšší Vršovce nejméně o hlavu a jeho zjev vzbuzoval respekt u všech, kdo s ním přišli do styku. Ano, byl to Hroznata, který vládl čeledi na statcích Vršovců a oddaně jejich rodu sloužil. Byl jedním z těch, kdo museli potupně utíkat před vojsky Kyjevské Rusi z Červeňských hradů a pak trpět nouzí nejdříve v podhradí pražského hradiště a pak na nově postaveném Vyšehradě, a právě tam si jej všiml Kochanův otec a udělal z něj správce svých majetků. Vršovci nikdy nelitovali, že do svých služeb přijali tohoto skutečně mimořádného vojáka. Tvrdou rukou vládl nad čeledí a kdykoli bylo třeba vyřídit záležitosti, jež neměly být spojovány se jménem Vršovců, mohli se na něj plně spolehnout. A teď stál Hroznata opět mezi celou mužskou částí Vršovců a očekával rozkazy. Z jeho chování bylo jasné, že je již informován, jaký úkol jej čeká, a bylo zřejmé, že jej považuje za mimořádně důležitý a že si je zároveň jist, že jej – jako doposud pokaždé – vyplní k plné spokojenosti svých živitelů.

Teď bylo na Kochanovi, aby přítomným vysvětlil své plány. Když skončil, rozhostilo se ticho. Jistě, byl to dobrý plán, jak dosáhnou svého cíle, ale přece jenom některé z přítomných zaskočil. „Co když se na to přijde, že za tím vším stojíme my, náš rod? Vždyť to bude první, co každého napadne, že jsme to museli udělat my, protože jenom my máme k tomu ten nejlepší důvod. A po tom incidentu u Těpticů to bude všem ještě nad slunce jasnější,“ nejistě se ozval jeden z mladých členů rodu. „Slyšel jsi, že mladý kníže Boleslav je plně na naší straně,“ oponoval mu Kochan. „Ale kníže Boleslav přece vůbec nezná naše plány. Co když od nás ucukne a nechá nás na holičkách? A jeho otec Boleslav, kníže Čechů? Nemyslím si, že Ryšavec má na něj až takový vliv, aby nás nepotrestal. Co když se proti nám postaví i další rody, které by nás rády viděli někde pod zemí? Vždyť to by znamenalo, že v nejlepším případě budeme nuceni utéci ze země a zanechat

zde své majetky. Všichni bychom trpěli pro tento sice odvážný, ale krutý čin," přidal se další z přítomných, ale Kochan jej zarazil: „Ne, již je rozhodnuto. Sice chci slyšet váš souhlas s touto akcí, ale přípravy k ní už tak pokročily, že je nemožné couvnout. A bez toho, abychom v této věci dosáhli svého, nemáme nejmenší šanci uspět v boji o mocenská postavení v zemi. Nemám chuť čekat navěky, když se našemu knížeti Čechů uráčí hodit nám nějakou tu kost. Nemáme urozený původ, to víme všichni, a bez sňatku s dcerou z vážené rodiny nikdy nebudeme znamenat nic. Žádné majetky, žádné postavení. Tato akce musí proběhnout a musí nám vyjít, jinak to bude s rodem Vršovců špatné, to jistě vidíte sami."

Všichni zmlkli a v duchu dali Kochanovi za pravdu. Ano, kníže jim byl vděčen, stejně jako jeho otec na knížecím stolci, ale jeho ochranná ruka nebyla zdaleka tak štědrá a jejich postavení se v posledních desetiletích vůbec nezměnilo. Spíše opačně – ostatní velmožské rody jim jejich knížecí ochranu záviděly a nenáviděly je za to, i když Vršovci pořád neměli v hierarchii šlechtických rodů v Čechách žádné skutečně významné postavení. A proto s Kochanem souhlasili všichni, že tento stav je třeba změnit – a k tomu se teď zřejmě naskytla dobrá příležitost, i když způsob, jak ji chytit za vlasy, se většině z nich zdál velmi riskantní. Ale doba jim dávala za pravdu; vždy vítězili jen ti nejsilnější, ti, kteří měli široké lokty a neštítili se ničeho. A kteří měli za zády lidi jako byl Hroznata. Ano, Hroznata to zvládne. A nový Bůh jim možná také bude nakloněn.

*** *** ***

Podzimní slunce začínalo prosvítat ranní mlhou a nad ní se objevilo čisté modré nebe. Listí na stromech žloutlo a začínalo pokrývat louku i sruby tvrze, která – obklopena hlubokým lesem – poskytovala pocit bezpečí a klidu všem, kteří v ní pobývali.

Toho rána ale na statku a tvrzi rodu Municů nebylo klidu; již od svítání všichni chystali, česali a čistili koně a ti, před nimiž ležela cesta směrem

k pražskému hradišti, se připravovali. Konečně bylo vše hotovo a dva muži, oblečení v slavnostní šat, vyskočili do sedel připravených koní a několik zbrojných je následovalo. Ti dva byli otec a bratr Krásy, mladíka, který se dnes přímo na Praze měl oženit dcerou těptického předáka Markétou. Na přímluvu mnicha Benedikta, bratra krásné Markéty, u kněžny Čechů Emmy bylo rozhodnuto, že svatební obřad proběhne v co nejkratším čase. Nebylo velkým problémem pozvat k slavnostní hostině kníže Čechů Boleslava Druhého, pro něhož svatební hostina měla být povyražením v trvalém stereotypu státních záležitostí, pitek, lovu a jinak možná nudy, která jej po neúspěších na politickém i vojenském poli sužovala stále víc.

Bylo třeba si pospíšit, aby malá výprava rodu byla na slavnostním místě dřív, než sem dorazí ze svého oblíbeného Vyšehradu i kníže. Bylo třeba uvítat se s kněžnou, projevit jí díky za její laskavost, pozdravit manželku a matku předáka rodu, která už několik dní pomáhala připravovat slavnostní hostinu společně s děvečkami z obou rodů, a samozřejmě pozdravit i mladý pár, který netrpělivě očekával požehnání svého sňatku od předáků rodů Těpticů i Municů. A v neposlední radě bylo třeba předem pozdravit toho, bez něhož by obřad neměl tak slavnostní ráz – biskupa Vojtěcha, který měl navěky spojit Božím slovem to, co pak již lidé nikdy neměli rozdělit. Jistě, v této době to byla nejednou jenom iluze, ale jednou z podmínek návratu Vojtěcha zpátky do Čech bylo i zakotvení jeho práva rozlučovat manželství dle jeho, to znamená církevní vůle a ne tak, jak se to dálo až dosud, jak kdo chtěl.

„Táto, kde je Krása? Vůbec jsem ho od včerejška neviděl," zeptal se staršího z mužů bratr příštího novomanžela Černín. Jeho otec, předák rodu Municů Zděrad, se v dobré náladě zasmál pod vousy: „Kde by asi byl náš vydařený syn, Černíne? Vždyť sám víš, že každou volnou chvíli tráví u své vyvolené." „Trochu tišeji, táto, nemusí to slyšet ostatní," rozhlédl se Černín kolem sebe. Zděrad se hlasitě zasmál. „Těm všem je přece dávno jasné, kam tak často Krása mizí a proč se vrací někdy až druhého dne zpátky domů."

„Mám o něj strach, táto," nedal se Černín, „víš, jak nás varoval Markétin bratr Bohuš, nebo Benedikt, jak se teď svatě jmenuje. Máme si dát pozor na Vršovce, aby se nesnažili Krásův sňatek s Markétou nějak zhatit. Její otec Svojmil přece odmítl nabídku sňatku přímo jejich předákovi, tomu usmrkanci Kochanovi, a nemyslím, že je rozumné, aby se Krása při tom, jak jsou teď Vršovci popuzení, sám toulal po lesích. Kdekoli může číhat vrah, nebo stačí, když jej unesou a budou vydírat nás i Těptice."

Zděrad se zasmál podruhé: „Myslíš, že bychom se měli bát těch ubožáků, co si říkají velmožové? Ti nám nesahají ani po paty, to mi věř. Ne, Municové jsou příliš význačným rodem, aby si na ně někdo mohl troufnout, i kdyby měl jakkoli pocit, že byl uražen nebo ponížen. Kromě toho, s Krásou se máme sejít na lesním rozcestí kousek od Levého Hradce a to je už k pražskému hradišti jenom skok. Musíme si pospíšit, abychom nepřijeli pozdě a taky aby Krása nemusel na nás dlouho čekat. To víš, rozcestí je rájem zlých duchů a s těmi si není radno zahrávat."

Černín se opět opatrně rozhlédl kolem sebe: „Ale táto, ty, křesťan, a zlí duchové? Kdyby tě slyšel biskup Vojtěch, ten by ti vyčinil!" Zděrad se zamyslel: „Máš pravdu, Černíne, vlastně já jsem už křesťanem. Ale to víš, ty pocity, které mám, mi nikdo nemůže jen tak vzít, ani křest. Zlých duchů se prostě bojím a konec. V tom mě už nikdo nezmění, ani biskup, ani nikdo jiný."

Konečně skupina asi deseti lidí vyrazila z tvrze, sledována částí na nádvoří shromážděné čeledi, a vnořila se do hlubokého lesa. Ráno bylo ještě chladné, ale pravidelný klus koní je všechny za chvíli rozehřál. Snad dvě hodiny jízdy a budou na místě setkání s Krásou. Pak ještě další hodina a přivítá je nádvoří pražského hradiště. To uběhne skutečně rychle. Lesní pěšinka, po které jeli, se prudce svažovala do úvozu. Jezdci jeden po druhém opatrně sjížděli svahem a kůň prvního z nich právě přeskakoval potůček na dně úvozu, když lesní tišinu proťal křik a ryk mužů společně s dusotem koní, kteří se k nim blížili ze všech stran. Než se Zděradovi lidé stačili vzpamatovat, vytasit meče, zvednout kopí a připravit se k boji, byli již napadeni zbrojnými, kteří se vyrojili zpoza stromů nad nimi,

a jeden po druhém padali z koní a umírali. Dvěma mužům ze Zděradova doprovodu se šťastnou náhodou podařilo prvnímu útoku nepřátel odolat; prorazili kruhem útočníků a pokusili se uprchnout, ale po krátkém pronásledování byli dopadeni a jejich mrtvoly vzápětí spočinuly v houštinách jenom kousek od těl jejich druhů. Bylo však zřejmé, že útočníci mají jasný příkaz na životy obou Municů nesahat: po krátkém boji je odzbrojili a přivázali provazy ke dvěma statným stromům.

Zděrad se rozhlédl kolem a všimnul si, že všichni útočníci, kteří je přepadli, byli vojáci, jistě z nepříliš vzdáleného Vyšehradu. Účel přepadení mu však nebyl jasný – vždyť bylo zřejmé, že s sebou nemají ani zlato ani jídlo, o které by se věčně chudí a hladoví vojáci mohli zajímat. Snad únos za výkupné? To by bylo možné. Ale tohle by kníže jistě přísně potrestal. Pořád byli vojáky a přepadat vlastní šlechtu i lid měli přísně zapovězeno. Spíše by očekával, že na ně zaútočí nějaká skupina místních lapků, bažících po kořisti.

V té chvíli si povšiml muže, který jistě nepatřil k útočníkům: odlišoval se od nich šatem, a co bylo nejdůležitější, jeho tvář skrýval kus hadru, nad nímž měl čapku staženou hluboko do čela a prosvítaly mu jenom oči. Zděrad pochopil, že tento muž je vůdcem skupiny, která je přepadla. Neznámý postával opodál a čekal, zatímco vojáci chodili kolem a prohledávali zabité. Asi dva z nich ještě jevili známky života, ale vojáci, kteří se trousili kolem nich, vytáhli nože a oba je bez mžiknutí oka podřízli. Pak prohledali jejich kapsy a pomalu se vrátili ke skupince, stojící u stromů, kde byli přivázáni oba Municové. Vrátilo se i několik dalších vojáků, kteří zatím na koních prohledávali les; seskočili z koní a jeden z nich předstoupil před maskovaného vůdce se slovy „Není zde!“

I když maskovanému muži nebylo vidět do tváře, byl tím zjevně popuzen. Obrátil se k Zděradovi a rozhněvaně na něj vyštěkl: „Kde máš syna?“ Zděrad pochopil, že se ptá na Krásu, ale snažil se dát najevo, že nerozumí. „Vždyť přece stojí tady vedle mě. Podívej se a uvidíš ho.“ Maskovaný muž se rozzlobil ještě víc. „Ty víš, že tenhle mě nezajímá. Kde máš Krásu?!“ Chytil Zděrada za kabátec a zlostně jím zatřásl. Zděrad mu pohlédl do maskované tváře a náhle si uvědomil,

že ty oči už někde viděl. Ano, ten nenávistný pohled, ten nebylo možné si nezapamatovat. Kde to asi bylo a kdo byl ten muž, který svou skutečně mimořádnou výškou i zjevnou silou převyšoval i ty nejstatnější přítomné vojáky?

„Vždyť ty nám to ještě rád prozradíš, Zděrade, ještě budeš prosit, abychom tě vyslechli, když budeme zaživa řezat kůži z tvého syna!“ zahrozil neznámý a výhružně pohlédl na Černína, který se zalekl drsných slov i zvednuté ruky muže.

„Kde by byl, chlape, už je dávno na Praze a se svou nastávající se chystá ke svatebnímu obřadu,“ odvětil chladnokrevně starší Munic.

„Lžeš! Jeden z vojáků se před chvílí vrátil z Prahy, kde tebe i tvého syna Krásu čekají najednou. Jistě se někde schoval, když nás uslyšel. Tak mluv, nebo tě zabiju!“ zařval zřejmě nervózní vůdce. Jeho nervozita se zřejmě začala přenášet i na vojáky. Nebylo žádoucí, aby je někdo viděl při přepadení a vraždě několika mužů, i když to byl jenom ozbrojený doprovod velmože a jeho syna. Vůdce si byl dobře vědom, že nastalá situace není pro něj a jeho lidi právě příznivá, a viděl, že stojí před nutností rychle rozhodnout: buď oba muže propustí, nebo je bude muset zabít – a to měl od Kochana výslovně zapovězeno. Měl za úkol jenom unést Krásu a zabránit tím svatbě. A pak by byla možnost vydírat všechny, jak Munice, tak i Těptice, a dosáhnout toho, že se Markéta z rodu Těpticů přece jen stane ženou Všebora z rodu Vršovců.

Hroznata, neboť on byl tím maskovaným vůdcem útočníků, se rozmáchl a vší sílou udeřil pěstí Černína do břicha. Zasažený zařval bolestí a jak mu to provazy dovolily, začal se svíjet a křičel. Zděrad pochopil, že jde do tuhého, ale útok na syna a vlastní bezmocnost mu zatemnily mysl a on začal Hroznatu proklínat. Rozzuřený muž jej úderem do obličeje alespoň na okamžik umlčel, a pak ho chytil za kabátec a silně jím zatřásl. Zděradovi sice tekla po úderu z nosu a z čela krev, avšak duchapřítomnost neztratil; zatímco jím Hroznata škubal, podařilo se mu uvolnit poněkud ledabyle svázané ruce a ve chvíli, když měl útočníkovu tvář na dosah, vymrštil pravici a jediným pohybem mu strhnul hadr z obličeje. Před jeho zraky se objevila Hroznatova tvář a oči, plné překvapení.

„Hroznata," vydechl Zděrad a hlavou mu zavířily vzpomínky. Tak proto mu byl ten hlas povědomý, stejně jako oči plné nenávisti! To on před léty nechal Hroznatu coby vojáka zbičovat, když neposlechl jeho rozkaz jako velitele a kvůli němu padlo několik jeho spolubojovníků do léčky a bídně zahynuli. Teď byl Hroznata vůdcem čeledi rodu Vršovců a v této chvíli stál před ním a díval se mu do očí.

Takže Vršovci! Vše mu bylo rázem jasné. Ne oni, Zděrad nebo Černín, ale Krása, ten byl objektem jejich přepadení. Možná jej chtěli jenom unést, možná i zabít. Ten mnich Benedikt měl pravdu. Bylo třeba zařídit svatbu co nejdříve, protože bylo jasné, že Vršovci se nevyrovnají s tím, že dcera Těpticů se nevdá za jednoho z nich a jejich rod tím nestoupne ve společenském řebříčku až téměř k vrcholu mezi velmoži knížectví Čechů. V té chvíli mu bylo nad slunce jasnější, že ani on sám ani jeho syn nesmějí za žádnou cenu prozradit, že Krása na ně v této chvíli jistě už čeká na rozcestí nedaleko Levého Hradce. To by byl možná jeho konec. Snad bude mít Hroznata tolik rozumu a nebude si špinit ruce vraždou předáka rodu Municů a jeho nejstaršího syna. Černín, který se ještě nevzpamatoval z úderu a také Hroznatu poznal, vykřikl překvapením. Jistě i on pochopil, jaká hra se tady hraje a začal Hroznatovi i ostatním vojákům nadávat a proklínat je, používaje ta nejhrubší slova a kletby.

„Mlč, Černíne, teď není čas na urážky, je třeba se chovat rozumně!" zakřičel na něj otec, ale bylo pozdě. Jeden z vojáků, nervózní z prodlévaní na místě, kde všude leželi mrtví z ozbrojeného doprovodu Municů, vytáhl nůž a než mu v tom Hroznata stačil zabránit, zabodl jej vší silou do Černínovy hrudi. Rána zasáhla srdce a hlava mladého Černína padla dopředu; byl mrtev.

Hroznata se sice snažil ještě v poslední chvíli vraždě zabránit, ale jeho ruka zasáhla vraždícího vojáka o okamžik později, než se nůž vnořil do hrudi zajatce. Voják se skácel na zem a zůstal po úderu bez ducha ležet, ale bylo pozdě – Černínovi to život nevrátilo. Hroznatovi bylo jasné, že v této chvíli již není cesty zpátky. Od Zděrada, který ztuhnul a s vypoulenýma očima nevěřícně pohlížel na mrtvého syna, z jehož hrudi vytékal pramen krve, už žádnou odpověď nedostane,

tím si byl jist. A co více, stal se z něj nebezpečný svědek všeho, co zde proběhlo. Poznal jeho, Hroznatu, a k tomu i jeho syn byl zavražděn. Budou si muset poradit i bez něj. Hroznata proto vytáhl ze záňadří nůž a přistoupil zezadu ke Zděradovi, který stále upíral pohled na synovo tělo a nevnímal nic z toho, co se děje kolem něj. Pak mu chladnokrevně jediným tahem podřízl hrdlo. Zděrad jen zachroptěl a hlava mu bez boje klesla na hruď; visel teď v provazech jako zvláštní socha, uvolněná ruka se kymácela podél těla a jeho oči hleděly do prázdna. Byl mrtev.

„Sundejte jim provazy a nechte je zde. Musíme zmizet!“ vyštěkl Hroznata na své lidi. Vojáci byli sice zvyklí vidět mrtvé a zraněné na bojišti, ale dvě chladnokrevné vraždy jim na chvíli vyrazily dech. Pohled na vražděné Munice byl i pro ně, otrlé bojovníky, nepříjemným zážitkem. Bez slova poslechli svého vůdce. Voják, který před chvílí zabil Černína, se mezitím vzpamatoval a podařilo se mu mátožně vylézt na koně.

„Rozdělíme se,“ rozkázal Hroznata, „dva pojedou se mnou a ostatní se jednotlivě vrátí lesem zpátky na Vyšehrad. A především nikomu ani slovo! Je vám jasné, že kníže by vás přísně potrestal, kdyby se dozvěděl, čeho jste byli účastni. A aby bylo jasno, penězi se zatím moc nechlubte. Po tomhle, co se tu stalo, je důležité, aby se na všechno co nejdříve zapomnělo – pak si teprve můžete odměnu užívat. Její druhou část vám osobně doručím, když se slunce opět začne vracet výše na oblohu. A jistě je vám jasné,“ dodal výhružně, „že každého z vás, kdo jenom něco špitne, pošlu vlastní rukou k jeho předkům.“

Vojáci mlčeli a dívali se do země. Hroznatova slova byla sdostatek srozumitelná, a ostatně byli celí život navyklí poslouchat rozkazy, takže udržení tajemství jim nedělalo potíže. Horší bude utajit před kumpány stříbrné denáry a nerozházet je za medovinu…

Hroznata poté vyrazil – již bez toho, že by si zakrýval tvář – a dva vojáci za ním. Teď již svou totožnost nemusel skrývat, ostatně ani nebylo před kým. V hlubokých hvozdech se nedalo čekat, že by potkal někoho, kdo by ho poznal. Všichni tři se hnali směrem k Levému Hradci, který stál v cestě mezi místem přepadení a pražským hradištěm. Možná právě tam někde, budou-li mít štěstí,

narazí na Krásu, který se měl s otcem a bratrem dozajista na této trase setkat, aby společně dojeli na Prahu.

*** *** ***

„Miluji tě, strašně tě miluji," ozval se do ticha komůrky dívčí hlas. „I já tě miluji, lásko moje, tak moc tě miluji, že se ani nemohu dočkat, abychom už konečně byli svoji i podle Boha a lidského práva, nejenom takhle tajně a bez požehnání rodičů," odpověděl jí hlas mladého muže. Opět vášnivý polibek a hlava Markéty se přitiskla k mužné Krásově hrudi.

Zpod závěsu, který odděloval místnost čeledínů na statku Těpticů od trávníku obklopujícího budovu, se mihnul první paprsek světla. Oba mladí lidé si jej všimli. „Konečně, konečně začíná den," vzdechnul si blaze Krása. Markéta spíše jakoby posmutněla: „Ale to znamená, že mě opustíš. Odjedeš ode mě, jak už tolikrát, a já zůstanu opět sama." „Odjedu, ale jenom proto, abych se setkal se svým otcem a bratrem a abychom společně přijeli na pražské hradiště, kde nás už bude čekat náš milý biskup Vojtěch, v té chvíli určitě nejmilejší člověk na světě, protože z jeho rukou přijmeme svátost manželskou. A už nikdo kromě Boha nás nebude moci rozdělit."

Markéta se usmála a přivřela oči. V duchu si malovala nádhernou a touženou představu svatebního obřadu. Jak jen záviděla své sestře, která se vdávala před dvěma lety za syna kteréhosi velmože… A teď bude mít konečně svatbu ona! Nehodná dívka, i když z popřední rodiny knížectví, a oddávat ji bude dokonce sám biskup. A mezi jejími hosty budou všichni přední velmožové českého knížectví, a v jejich čele dokonce i samotný knížecí pár. Tohle její sestra neměla – ta si užila jen obyčejného venkovského kněze a běžnou oslavu v sídle Těpticů. Proč má ona tolik štěstí? Asi nový Bůh, kterého teď všichni velmožové i knížecí rodina vzývají, stojí plně na její straně. A nejenom to. Bere si muže, po kterém celá ta léta toužila a který jí také miluje, a jejich sňatku přejí nejenom obě rodiny, ale především samotná kněžna Emma.

Když si však vzpomněla na incident, který se nedávno odehrál kvůli ní na jejich statku, kde její otec odmítl nabídku předáka Vršovců, aby se stala ženou jeho bratra Všebora, zahalil její čelo na okamžik mráček. Jistě, Všebor je milý kluk, přátelili se spolu od dětství, ženským instinktem vycítila, že ji také miluje, ale ona má přece souzeného Krásu. Možná, že jí pomohli i bohové lesa, jimž potají odnášela po pohanském způsobu oběti. Co kdyby nový Bůh nebyl tak mocný, aby zařídil, že se bude moci vdát právě za Krásu a ne za Všebora? Trochu jí vadil ten spěch se svatbou, ale jejich otcové jistě vědí, proč to dělají. Nakonec všechno krásně vyšlo, i knížecí pár si vše zařídil tak, aby mohl být na svatbě. A to štěstí, že se biskup Vojtěch usmířil s knížetem a s velmoži a vrátil se z Říma! Jakoby osud pracoval pro ni.

Krása pozorně sledoval změny výrazu v obličeji své vyvolené a usmíval se. Byla tak nádherná, když se jí myšlenky honily hlavou. Jistě jsou to myšlenky tak krásné, jako bude tenhle den a jako je krásná i tvář jeho nastávající ženy. Vstal a spěšně se oblékl do slavnostního šatu, který měl s sebou připraven pro tuto příležitost. Nebylo času převlékat se někde v lese; bude si muset jen na šat dát pozor, aby jej někde v lesní houštině neumazal nebo nepoškodil.

Dlouhým polibkem se rozloučil s Markétou a opustil komůrku, kde právě strávil noc plnou lásky se svou vyvolenou, naposled potají. Příští noc už se nebudou muset skrývat, budou přece manželé. Stejně všichni na statku Těpticů věděli, že je u Markéty pravidelným hostem, ale nikdo mu to nepředhazoval – a proč by vlastně měli? Byl zde vždy vítaným hostem, a nejen on sám, ale i jeho otec, bratr a všichni další příbuzní. Všichni se tvářili, že o ničem nevědí, ale z jejich pohledů a úsměvů zpod vousů mu bylo jasné, že vědí všechno a jsou rádi, že se ti dva mladí lidé tak moc milují.

Hbitě proběhl paloučkem mezi staveními a vnořil se do lesa. Nedaleko odtud měl přivázaného koně, na kterého se vyšvihnul a pádil směrem k rozcestí u Levého Hradce. Neměl by se zpozdit, aby nemusela družina jeho otce a bratra čekat. Slunce již vystoupilo nad lesní velikány, když konečně přijel na místo setkání. Místo leželo nedaleko louky zvolna se svažující směrem k řece a nad ní

stojícímu hradišti, které bylo pořád významným centrem knížecí moci, i když jej kníže Bořivoj opustil již před více než sto lety, aby si založil nové sídlo na strategicky lépe položené Praze. Tehdy se totiž během povstání jeho bratra Strojmíra a skupiny šlechticů nesouhlasících s novým náboženstvím a trvajících na zachování původních zvyklostí v českých rodech ukázalo, že původní hradiště není dosti bezpečné a vhodné k obraně. Bořivoj nakonec povstalce porazil a vrátit se do země jako vítěz, ale pro jistotu se rozhodl vybudovat své sídlo nově a na jiném místě. To bylo v předešlých zhruba sto letech jen řídce osídleno, ale tím lépe – alespoň ho nepřátelé neznají. Na Praze tak vzniklo mocné hradiště s vysokými valy, které by zaručeně odolaly i mnohem silnějšímu nepříteli, než bylo Strojmírovo vojsko.

Teď stál Krása schovaný pod korunami stromů na křižovatce cest a díval se do kraje, tak důležitého pro historii kmene, z něhož sám pocházel. Podzimní, trochu už zubaté slunce stoupalo zatím výše nad stromy a Municové pořád nepřijížděli. Krásovi pomalu začínalo být chladno. Ranní mlhy se sice už zvedly a sluneční zář zaplavila celý kraj, ale poledne bylo ještě daleko a slábnoucí slunce nedokázalo strniště polí, která dala v tomto roce tak špatnou úrodu, již vyhřát tak jako v létě.

Krása přivázal koně ve žlabu, který byl v tomto období prázdný a bez vody a v němž rostla šťavnatá tráva, a zaposlouchal se do lesního ticha, přerušovaného jen občasným poryvem větru. Nikde nic, žádné hlasy, žádné zvuky koňských kopyt. Čas utíkal a Krása byl pořád nervóznější. Vždyť takhle nestihnou přijet včas! Není vhodné, aby dojeli později než sám kníže Čechů. Bylo žádoucí, aby jeho otec společně s Markétiným otcem pozdravili přicházejícího knížete, a teď tohle zdržení. V duchu oběma spílal, že se nevydali na cestu dost brzy, aby sem dorazili raději s předstihem, tak, jak to udělal on.

Konečně! Z dálky se ozvalo dunění kopyt. Krása se sehnul a přiložil ucho k zemi. Ne, to nebyl klus mnoha koní, jak se dalo očekávat. To byly jenom dva nebo tři koně, kteří se řítili lesní cestičkou směrem k němu. Žádné hlasy, jenom koňský cval. To nemohla být družina jeho otce. Vyskočil a několika skoky se

ocitnul v houští, které jej dobře krylo před příchozími. Jenom aby to nebyli nějací lapkové, toužící po kořisti. V těchto bídných dobách se jich rojilo v lesích České kotliny plno.

Zpoza stromů vyrazili tři jezdci a Krása překvapením ztratil dech. Jako první dorazil ke křižovatce cest vysoký, statný muž a za ním dva vojáci. Vojáci? Co ti tady dělají? A ten muž vepředu? To je přece Hroznata, vůdce čeledi Vršovců! Ještě že se ukryl do houští. Nebylo mu jasné, co jejich přítomnost právě na tomto místě znamená. Snad se nedozvěděli, že se má zde setkat s otcem a bratrem a nechtějí jim tohle setkání překazit? Ale…vždyť přece přijeli ze směru, ze kterého měla přijet i družina jeho otce.

Hrozné podezření zaplavilo hruď mladého muže. Muži se mezitím zastavili přesně na křižovatce cest a z hřbetů koní se rozhlíželi kolem Jeden z vojáků seskočil z koně a zběžně prohledával křoví kolem cest. Krása se stáhl co nejvíc do houštiny a přikryl své tělo popadaným chrastím. Pochopil, že není žádoucí, aby se jeho přítomnost prozradila.

Proboha, kůň!, vzpomněl si. Na jedné straně – naštěstí jej přivázal o kus dál od místa, kde se teď nacházeli a k tomu do dost hlubokého žlabu, ale na druhé straně by stačilo jedno nešťastné zařehtání a byli by prozrazeni, kůň i on. Jistě by si ti tři dali práci, aby jej našli.

Naštěstí vítr vanul správným směrem a jeho kůň cizí koně ani jejich jezdce neucítil. Po chvíli se voják opět vyšvihl do sedla a celá skupina se rozjela směrem k hradišti, které se tyčilo na dohled. Krása si oddechl, opatrně se rozhlédl kolem a vyplížil se z houští. Nikdo další nebyl nablízku. Podíval se na své slavnostní šaty – byly zablácené a zmačkané, ale v tu chvíli mu to bylo úplně jedno. Tušil, že se stalo něco neblahého. Doběhl ke koni, vyskočil do sedla a dal se cvalem ve směru, odkud před chvílí přijeli jezdci.

*** *** ***

Trvalo snad půl hodiny, než se dostal na okraj žlabu s pěšinkou, po níž vždycky museli koně jít jeden za druhým. Opatrně se spustil níže směrem k potůčku na jeho dně, a v té chvíli úlekem zkameněl: na rozdusané zemi před ním leželo v nepřirozených polohách několik mužů. Seskočil z koně a sehnul se nad nimi: znal je všechny. Byli to členové družiny jejich rodu, rodu Municů. Právě oni měli doprovázet jeho otce a bratra na svatební hostinu. Narovnal se a rozhlédl se kolem. Kde je jeho otec a bratr? Zadoufal, že snad přežili tohle řádění a byli odvlečeni jako zajatci do tábora – ale do jakého tábora? To mu bylo v té chvíli jasné: do tábora Vršovců, nikdo jiný nemohl spáchat ten hrozný skutek.

Co za to asi budou asi chtít? Možná výkupné? Nebo Markétu?! Ne, to nikdy, to nedopustí. A v té chvíli je uviděl, otce i bratra, oba mrtvé, jak leží kousek od sebe nedaleko od mrtvých družiníků. Krása se vrhnul k jejich tělům. Bylo mu jasné, že jim už není pomoci. Sesmýknul se a sedl mezi oba nejbližší milované příbuzné. Rozplakal se. Tak šťastný den to měl být, nejšťastnější v jeho životě. A teď je konec. Nikdo nevrátí život jeho otce i bratra, ani dalších členů jejich družiny.

Po chvíli vstal a setřel si slzu z oka. Musí nechat mrtvé zatím nepohřbené. To se zařídí pak. Teď rychle na Prahu, kde bude i kníže – tam může obvinit Vršovce z úkladné vraždy. Rychle si však uvědomil, že to bude hodně těžké. Vždyť viděl jenom Hroznatu a nějaké neznámé vojáky. Jak dokáže, že to byl Hroznata, kdo vraždil? A že je vyslali právě Vršovci, aby spáchali tento hrůzný čin? A vůbec, že Hroznatu viděl? Byl přece sám, neměl pro to žádného svědka. Ne, tohle se bude muset řešit jinak. Vršovci jsou nebezpeční a není radno si s nimi zahrávat. Toho si byl vědom. Hlavně proto, že samotný vládnoucí kníže drží nad nimi ochrannou ruku, bude velmi těžké se jim dostat na kobylku. Snad to čas nějak zařídí.

Nechal mrtvé na místě a vyskočil na koně. Nedbaje houští ani bláta, pádil směrem k Praze. Teď už bylo jedno, v jakém stavu bude jeho oblečení i on sám. Šrámy z větviček, které mu drásaly obličej, krvácely. Ale teď bylo důležité, aby se dostal bez úhony a co nejdříve na Prahu.

II.

Nádvoří pražského hradiště se pomalu zaplňovalo velmoži a jejich rodinami. Každý, kdo v knížectví Čechů něco znamenal, byl přítomen. Kníže využil svatby potomků dvou význačných rodů a rozhodl, že druhého dne zasedne zemský sněm, na němž by se měly uzavřít spory mezi šlechtou a církví, tedy především biskupem Vojtěchem, který se před pár týdny na Kristiánovo a Radlovo naléhání vrátil zpátky do Čech.

Dubové lavice a stoly byly připraveny k hostině, která se měla rozproudit poté, co biskup slavnostně oddá mladý pár – Markétu z rodu Těpticů a Krásu z rodu Municů. Těpticové už byli přítomni v plném počtu a starý Svojmil netrpělivě vyhlížel přes okraj hradištního valu směrem k místu, kde se rozprostíral Levý Hradec, jezdce, kteří by znamenali, že se blíží rod Municů i s jeho budoucím zetěm a se svým doprovodem. Považoval také za důležité, aby se dostavili včas. Bylo samozřejmé, že jako poslední z hostů přijede se svou družinou z Vyšehradu sám kníže Čechů Boleslav Druhý; oba předáci rodů mu pak společně vyjdou vstříc a formálně jej požádají o svolení k sňatku. Bylo žádoucí, aby obřad proběhl dle domluveného scénáře. Kníže neměl rád, když se někdo opozdil na domluvenou audienci u něj nebo na zasedání sněmu a patřičně to dával celou svou prchlivou povahou najevo.

Na nádvoří, jež se již téměř zaplnilo lidmi, jako vždy důstojně vstoupila kněžna Emma. Přítomní si všimli jejího příchodu a provolali jí slávu. Emma jim se širokým úsměvem blahosklonně zakývala a usedla na nejbližší dřevěnou lavici. Rozhlédla se kolem: sluhové dělali poslední přípravy k obřadu i hostině, velmožové a jejich nejbližší příbuzní postupně obsazovali místa jim určená a uviděla i starého Svojmila, nervózně přecházejícího po okraji valu a vyhlížejícího do kraje. Bylo divné, že se Municové tak opozdili. Jistě jen velmi vážný důvod mohl být příčinou, že zde nebyli mezi prvními – ale to jim jistě vysvětlí sami po příjezdu. Ženská část rodu Těpticů včetně manželky jejich

předáka Svojmila už byla na nádvoří a usilovně organizovala ženy, které pomáhaly chystat jídlo a pití.

Emma pozvedla hlavu a zadívala se vzhůru. Byl krásný podzimní den, obloha byla jasná a slunce, jak stoupalo výš a výš, nabíralo přece jen na síle. Posezení venku bude jistě velmi příjemné. Kněžnin zrak zabloudil k paláci, tyčícímu se jen kousek od místa, kde právě seděli; hned vedle něj zářil novotou narychlo vybudovaný biskupský palác, sídlo prvního biskupa Dětmara a teď Vojtěcha, syna starého Slavníka. Novotou zářila také jen před několika lety dostavěná bazilika svatého Jiří, která se stala chrámem prvního českého ženského kláštera, až do jara tohoto roku vedeného její švagrovou, sestrou knížete abatyší Mladou, řádovým jménem Marií. Emmě přišlo líto, že se Mlada už nemůže účastnit biskupova návratu ani této slavnostní příležitosti. Kdysi svými diplomatickými schopnostmi prosadila u papeže vznik pražského biskupství, a za to jí byla vděčná nejenom Emma, ale především kníže, který tímto krokem úspěšně završil předcházející dlouholetou a bohužel ve své době neúspěšnou snahu svého otce, Boleslava Prvního.

Jen několik desítek loktů od baziliky stála rotunda Svatého Víta, kterou nechal postavit kníže Václav, prohlášený později svatým, patron této země. Prostor mezi oběma církevními stavbami se zvedal do nevysoké vyvýšeniny, nejvyššího místa pražského hradiště, které se bůhví proč nazývalo Žiži a na jehož vrcholu stál ten nejvýraznější symbol knížecí moci – kamenný trůnní stolec, spíše však pouhý balvan, kus obyčejného kamene, jaký můžeme dnes vidět jako symbol královské moci ve Skotsku, jen hrubě opracovaný jako sedátko. Údajně jej sem nechal přivézt kníže Bořivoj, když přesídlil po porážce Strojmírových povstalců. Od jeho časů však bylo zvykem – či spíše nepsaným zákonem, že ten, kdo ovládal pražské hradiště (teprve mnohem později skutečný hrad) a kdo zasedl na trůnní balvan, stal se pánem Čech a jejich knížetem. Ještě téměř dalších dvě stě let sloužil balvan svému účelu, než se doba knížecí změnila v královskou a trůnní

obřad se začal konat v prostorách nejdůstojnějších, v příští bazilice a později katedrále svatého Víta.

Emma se rozhlédla po přítomných; za léta strávená v Praze, kam se vdala za ovdovělého knížete Boleslava, je znala všechny, ty nejmocnější muže knížectví. Kousek od ní seděli synové a bratři knížete. Úplně napravo mezi nimi byl Boleslav, přezdívaný Ryšavec. Její nevlastní syn, kterého měl kníže Čechů se svojí první ženou. Když zemřela, kníže se znovu oženil s ní, s Emmou, a narodili se jim dva synové, kteří se nyní netrpělivě – jak se patřilo na dospívající mládence – rozhlíželi kolem a jistě si přáli, aby oficiální část očekávané slavnosti konečně skončila a oni se mohli věnovat svým hrám s jejich vrstevníky. Jaromír, vyzáblý, neduživý mládenec, vypadal na první pohled spíše jako dívka než mladý muž. O něj měla větší obavy, jestli jej nesklátí nějaká nemoc, tak neduživý jí připadal. A vedle něj mladší Oldřich, prchlivý výrůstek, celý po tátovi, s protáhlou hlavou a počínajícím knírkem pod nosem.

To Ryšavec jakoby ani nebyl potomkem bájného Přemysla. Ryšavé vlasy i vousy zahalovaly jeho hlavu a nutně přitahovaly pozornost každého, kdo na něj pohlédl. Bylo zřejmé, že tyto oficiality ho vůbec nezajímají, a Emmě bylo jasné, že se už nemůže dočkat, až starý kníže zemře a právě on převezme otěže moci ve státě. Emma se otřásla odporem. S Ryšavcem se neměli rádi, a tento pocit ještě zesílil, když přišli na svět její synové, kteří se postupně, jak šla léta, stávali v očích staršího nevlastního bratra vážnými soky a konkurenty na případně uprázdněný knížecí stolec. Bylo jí naprosto jasné, že jenom kníže svojí autoritou je schopen potlačit agresivitu svého nejstaršího syna a jeho často neuvážené a výbušné jednání, které leckdy zacházelo až do stavů nepříčetnosti, což mu jistě nepřidávalo na sympatiích svého okolí.

Kousek od ní seděli bratři knížete. Blíže mnich Kristián, vlastním jménem Strachkvas, po Vojtěchovi jednoznačně nejvzdělanější muž v knížectví, i když většinu času pobýval ve svém klášteře v Řezně. A vedle něj černá ovce vládnoucího rodu Vladivoj. Bratr knížete Čechů, jehož ambice byly dozajista podstatně vyšší, než sedět v knížecí radě a řídit své nevelké hospodářství kousek

za hradištěm. Osud mu nedopřál dostat se na výsluní moci, která byla rozhodnutím jeho otce Boleslava Prvního určena pro jeho staršího syna Boleslava. Na Vladivoje tak zůstalo jen věčné druhořadé postavení – jako člen vládnoucího rodu byl i on sice také knížetem, ale přece jen pouhým bratrem skutečného knížete Čechů, bez jakýchkoli pravomocí. Jeho možnosti nebyly o nic větší, než jaké měli ostatní zde přítomní velmožové. A co bylo nejhorší, Vladivoj se vyznačoval i nevalnými charakterovými vlastnostmi, pro něž jej většina předních mužů v knížectví když ne nenáviděla, pak jím alespoň pohrdala.

*** *** ***

Emma se opět otřásla odporem, ještě větším, než když pohlédla na Ryšavce. Vzpomněla si na starou příhodu, když Oldříšek ještě jako malý klouček běhal po místech, kde právě seděli, a ona měla strach, aby nezakopl a neublížil si pádem na svůj dřevěný meč, který mu nedávno daroval jeho otec.

Tenkrát byl den letního slunovratu. Slunce pálilo vysoko na obloze a Ema seděla na dřevěné lavici pod košatým stromem, tyčícím se na okraji prostranství směrem k půlnoční straně a stavějícím na odiv svou daleko viditelnou korunu. Sledovala oba vlastní syny hrající si s několika stejně starými kluky – jak jinak, než na vojáky. V té době byl dospívající Ryšavec jejich nepsaným vůdcem a rozhodčím při klukovských soubojích vedených dřevěnými mečíky a noži. Najednou uslyšela nad sebou ženský hlas: „Dnes je den slunovratu, kdy Slunce bude stát nejvýše. V tento den vycházejí duchové lesů, aby předpověděli budoucnost.“ Emma pozvedla zrak. Nemýlila se. Byla to stará Vilemína, jedna z jejích služebnic. Vilemína sice přijala křest, ale uvnitř duše zůstala pohankou; věděli to všichni, ale křesťanská kněžna nad ní držela ochrannou ruku. Vilemína své pohanství ostatně nedávala najevo ostentativně, jenom jednou za čas, při největších pohanských svátcích, se ztratila na jeden dva dny a pak z ní opět byla spolehlivá, velmi milá a příjemná služebná. Kněžna ji už po několikáté viděla v tranzu, který obvykle končil věštěním, a proto ji její slova i zjev ponechávaly

v klidu. Co bylo pro kněžnu nejdůležitější, Vilemína snad měla skutečně tytéž schopnosti jako Libuše, pramáti knížete Boleslava. Co vyřkla, to se dozajista splnilo, i když většinou její věštby souvisely s počasím a úrodou. Jenom jednou předpověděla nezdar vojenské výpravy a její slova se naplnila; její špatnou věštbu však tenkrát naštěstí slyšela jenom samotná kněžna. Kdyby se to rozšířilo, porážkou rozzlobený kníže by jí určitě dal setnout hlavu a Emmina slova v její prospěch by se otočila snad i proti ní. A teď zde Vilemína stála, jenom kousek od kněžny, v očích ten zvláštní žár, ruce pozvednuté jako skutečná věštkyně, a její slova kněžně hluboko utkvěla v paměti.

„Duchové lesů rozhodli, že ten, kdo dnes položí svou nohu na knížecí stolec než Slunce zajde za korunu nejvyššího stromu na Praze, ten se stane za svého života knížetem Čechů!“

Pak ruce staré služebné pomalu poklesly a zrak přestal vyzařovat tu zvláštní zář; zdálo se, že Vilemínu věštba vyčerpala. Shrbila se a bez slova se od kněžny vzdalovala malými, znavenými krůčky.

Kněžnu její věštba zarazila; to přece není možné! Kámen představující knížecí stolec byl nejposvátnějším symbolem knížectví. Ne, skutečně nikdo si nedovolil na něj usednout, natož ještě položit na něj nohu! Už malé děti byly vedeny k tomu, že je přísně zapovězeno stolce se jakkoli dotknout, i když stojí na volném prostranství a kdokoli se k němu může přiblížit. Kdyby si někdo dovolil tento symbol státu zneuctít, a dokonce tím, že by na něj položil nohu, byl by potrestán jenom jediným trestem – smrtí; to bylo dobře známo každému. A teď na něj má někdo během toho nepříliš dlouhého času, který má uběhnout, než se slunce vnoří do koruny vysokého stromu, položit nohu? Kdo to může být? Jenom člen přemyslovského rodu. Přece jenom mužský potomek, potomek po meči, se může stát knížetem Čechů. A těch bylo v té době skutečně poskrovnu. Jenom Ryšavec, její synové Jaromír a Oldřich, a ještě knížecí bratr Vladivoj. Vlastně také Kristián, ale ten byl přece mnichem, a proto se nedalo očekávat, že by se někdy mohl stát knížetem Čechů. Snad jenom tehdy, kdyby zůstal jediným žijícím

potomkem rodu. Ale to by musel přežít i ty tři kluky, kteří se právě honili po vyvýšenině kolem knížecího stolce.

Dlouho se nic nedělo. Kluci se někde ztratili, slyšela jenom jejich výkřiky v dolní části hradiště. Najednou se objevil Ryšavec a za ním oba její synové. Ryšavec se vrhnul na Jaromíra, který se bránil jeho útokům. Emma znejistěla. Neměla by zasáhnout, přerušit tu nebezpečnou hru? Podstatně mladší a tělesně neduživý Jaromír se jenom s největším vypětím sil bránil útokům nevlastního bratra a neustále před ním ustupoval. Najednou ale, k úžasu Emmy, která mezitím vstala, aby popošla k zarputile bojujícím klukům, Jaromír ve snaze uniknout útokům Ryšavce hbitě vyskočil přímo na kamenný stolec a z něj lépe odrážel jeho útoky. Emma se rychle rozhlédla – na prostranství však naštěstí nebyl nikdo, kdo by to mohl vidět. Rozbušilo se jí srdce. Tak Jaromír – Jaromír bude jednou knížetem Čechů! Začínala věřit, že stará Vilemína nelže, že se její věštba naplní.

Jaromír mezitím z kamene seskočil a utíkal směrem ke Svatovítské rotundě. Ryšavec, který ztratil objekt svého útoku z očí, vítězně zajásal a pak k Emminu úžasu vyskočil na posvátný kámen, ihned z něj na opačné straně z něj seskočil a utíkal za prchajícím Jaromírem. Emma se zase musela posadit, jak to, co viděla, vyvedlo z míry. Takže nejenom Jaromír, ale i Ryšavec! I nejstarší syn knížete bude jednou knížetem Čechů! Dobrá nálada ji na chvíli opustila. Nevlastnímu synovi skutečně tuto poctu nepřála, neboť ji tížily obavy z jeho prchlivé a nevypočitatelné povahy.

Zatímco takhle přemýšlela, najednou si povšimla malého Oldříška, jak se snaží – s malým mečíkem, který mu vyřezal ze dřeva sám jeho otec Boleslav, v ruce – také vyšplhat na knížecí stolec, tak, jak to před chvílí viděl u svých bratrů. K Emminu úžasu se mu to po chvilce podařilo, a klučík vítězoslavně zamával mečíkem nad hlavou a vyrazil válečný pokřik. Emma se opět bojácně rozhlédla kolem. Ne, nikdo tam nebyl, nikdo neviděl, že i maličký Oldříšek právě znesvětil svou nohou posvátný kámen. Zalil ji pot. Kdyby se to kníže Boleslav dozvěděl, možná by potrestal i svého nejmladšího syna, i když ten ještě vůbec

nemohl pořádně chápat, čeho se vlastně dopustil. Oldříšek mezitím seskočil a pádil směrem, kterým zmizeli oba jeho starší bratři.

Emma si zhluboka vydechla a usedla těžce na lavici. Takže i Oldřich! Všichni Boleslavovi synové, pokud se naplní Vilemínina věštba, jednou zasednou na tenhle kámen coby vládnoucí knížata. Nevěděla, jestli se má radovat, ale v každém případě radost převýšila nad smutkem. Že bude Boleslav vládnoucím knížetem, to se všeobecně předpokládalo, stála za ním i většina šlechty, a to znamenalo hodně. A její oba synové budou knížectví vládnout také. V tu chvíli byla přesvědčena, že Vilemína skutečně věštila budoucnost: ne, nebylo možné, aby se tak hrozně mýlila. Vždyť za ta léta, co se Emma vdala za Boleslava a bydlela na Praze, nikdy nikdo na jejich kamenný stolec nepoložil nohu ani si nesedl, samozřejmě kromě jejího muže Boleslava. A právě dnes hned tři, a všichni členové vládnoucího rodu – to jistě nebyla náhoda; věštba nelhala, o tom byla přesvědčena.

Podívala se na Slunce. Už jenom krátká chvíle a slunce zajde za korunu stromu. Věštba skončí a duchové lesů opět usnou na svých ložích. Najednou zapochybovala: ne, tohle přece nemůže být pravda. Jak může ona, křesťanka z rodu nejkřesťanštějších králů Burgundska, kde pohanství bylo prakticky úplně vymýceno, dcera křesťanského krále Konráda Prvního, věřit věštbě nějaké staré a nejspíše duševně vyšinuté služebné?

Zmatený tok jejích myšlenek narušil muž, který se vynořil zpoza rohu knížecího paláce a nejistým krokem se pomalu blížil směrem k vyvýšenině mezi oběma chrámy. Znala ho dobře, byl to její švagr kníže Vladivoj. Jako pokaždé se při pohledu na něj otřásla odporem. Vladivoj byl opět opilý a jeho vrávoravý krok zhoršoval i fakt, že vázací tkaloun jeho pravého lýčeného střevíce se rozvázal a pletl se mu pod nohy – i přes svůj odpor k němu se Emma začala strachovat, aby neupadl a neublížil si. Vladivoj si mezitím rozvázané tkanice povšiml a pokusil se sehnout, aby ji zavázal, ale vysoký stupeň jeho opilosti mu to nedovolil. Nebezpečně zavrávoral, ale v poslední chvíli pád nějakým zázrakem vyrovnal, opět se napřímil a rozhlédl se zamlženým pohledem opilce kolem, hledaje nějaký

pevný bod. Jeho zrak spočinul na opodál stojícím kamenném knížecím stolci. Opatrně našlapuje, aby nezakopnul o nebezpečnou tkanici a udržel rovnováhu, k němu dovrávoral – a k Emmině hrůze na něj položil pravou nohu a pokoušel se tkaloun zavázat. O Emmu se málem pokusily mdloby: Vilemína se skutečně nemohla mýlit! Kromě Kristiána, který byl tou dobou mimo pražské hradiště, byl Vladivoj posledním možným Přemyslovcem, který mohl na titul knížete Čechů aspirovat. A tenhle odporný, věčně ožralý chlap, kterého vyloženě nesnášela, se v téže chvíli jako všichni synové vládnoucího knížete stal dalším horkým kandidátem předurčeným k tomu, aby jednou zasedl coby kníže Čechů na trůnní balvan a převzal otěže moci nad státem, kterému už dvacet let vládl její manžel.

Vladivojovi se nakonec podařilo střevíc úspěšně zavázat a bez toho, aby si povšiml kněžniny přítomnosti ve stínu stromu, bral se vrávoravým krokem ke klášteru svatého Jiří a záhy zmizel za rohem budovy. Emma se rozhlédla kolem. Tohle skutečně nebyla náhoda – sami duchové lesů jí dali znamení, jak se bude vyvíjet v nejbližších desetiletích vláda nad knížectvím. Nepamatovala, aby se na prostranství po dobu tak dlouhou, jaká uběhla mezi Vilemíninou věštbu a Vladivojovým průchodem, neobjevila ani živá duše – ani jediný čeledín, ani jediná služka, nikdo, vůbec nikdo neprošel prostranstvím kolem stolce.

Podívala se na Slunce. V té chvíli se nořilo do koruny nejvyššího stromu v horní části hradiště. Čas vymezený věštbou skončil. A Emma byla přesvědčena, že tato věštba dojde naplnění. Všichni žijící potomci bájného praotce rodu Přemysla – s výjimkou mnicha Kristiána – jednou zasednou coby knížata Čechů na kamenný stolec a budou vládnout tomuto lidu, ke kterému během svého pobytu v zemi tak přilnula.

*** *** ***

Kněžna se nadzvedla ze židle, aby se mohla lépe porozhlédnout po přítomných šlechtických rodech. Chvílemi někomu, kdo jí vzdal čest zvednutím svého meče, laskavě pokynula.

Všimla si mladého muže v mnišském hábitu, který seděl hned vedle slavnostně oděné nevěsty Markéty. Mladík v té chvíli pohlédl směrem k ní a jejich oči se střetly; řeholník uctivě sklonil hlavu . Emma se radostně usmála a rukou mu pokynula na pozdrav. Byl to Benedikt, Markétin bratr. Měla toho milého, citlivého, vzdělaného a přitom mimořádně skromného řezenského benediktina skutečně ráda, a protože byl i vysvěceným knězem – což nebylo mezi řeholníky příliš obvyklé, vybírala si jej vždy, kdykoli pobýval na Praze, za svého zpovědníka.

Po Vojtěchově odchodu ze země se nejprve chodívala zpovídat k míšenskému biskupu Volkoldovi, který nepřítomného Slavníkovce v Praze zastupoval, ale když ho v létě během bohoslužby přímo před oltářem v rotundě svatého Víta ranila mrtvice a on zemřel, ocitla se zase tam, kde byla po Vojtěchově odchodu. Opět si musela hledat jiného světského nebo řádového kněze, který by mohl být jejím skutečným důvěrníkem – jiného, než byli ti většinou nevzdělaní a hrubí kněží, často vůbec nechápající učení, které hlásali, a kteří také zhusta byli ženatí, což jednoznačně odporovalo kněžninu náboženskému cítění. Mnozí z nich měli i děti, které je dokonce ke svaté zpovědi doprovázely. To bylo i na tolerantní kněžnu příliš; západní řeholní otcové z Cluny měli plnou pravdu, když proti takovému zlořádu brojili. Proto vítala každou Benediktovu zastávku na hradišti a kromě zpovědi s ním trávila nejednu chvilku, s úžasem naslouchajíc jeho učeným projevům.

Proto ji potěšilo, když Benedikt přistoupil k jejímu synu Jaromírovi a přátelsky se s ním uvítal. Podporovala toto přátelství dvou mužů – mnicha, který i při všem svém vědění a bohabojnosti dokázal v ruce tak pevně třímat meč, a svého syna, který se zase svým až dívčím zjevem na první pohled spíše hodil pro mnišskou kutnu. Ale snad i on, ten neduživý mladík, bude jednou knížetem Čechů, jak to předpovídala Vilemína.

Tichý, ale důrazný hlas přerušil tok kněžniných myšlenek. Ohlédla se a spatřila svou sice formálně pokřtěnou, ale v nitru stále pohanskou služebnou Vilemínu, jak opět zkaleným zrakem hledí někam před sebe a tiše sama pro sebe

promlouvá. Kněžna sledovala směr jejího pohledu a uviděla, že jeho cílem je slavnostně oděná Markéta, netrpělivě očekávající ženicha. Těpticové seděli kousek od brány právě dokončené baziliky svatého Jiří. A pak porozuměla služčiným slovům: „Vidím krev. Krev té mladé dívky bude prolita přesně na místě, kde sedí. Ať všichni bohové ochraňují ty, kdo projeví své city vůči té ženě. Bohové jí nejsou nakloněni a přinese všem, kdo jí budou milovat, jenom neštěstí a zkázu.“

Vilemína utichla a její zrak se pozvolna rozjasnil, pak se pomalu obrátila a tichounce vážným krokem odkráčela. Zaražená kněžna se s obavami rozhlédla kolem. Ne, nikdo nebyl tak blízko, aby mohl slova služebné zachytit. Emma se otřásla. Dívka, které nejsou nakloněni pohanští bohové? Nesmysl! Snad měla Vilemína před lety pravdu a knížaty Čechů se stanou všichni ti, kdo položili své nohy na knížecí stolec, ale tohle přece pravda být nemohla. Ta krásná, zamilovaná dívenka, a její krev má být prolita – dokonce na místě, kde teď sedí? Je v nemilosti pohanských bohů? Nesmysl, nesmysl! Jaké neštěstí může přinést těm, co jí milují nebo budou milovat? Ne, teď se Vilemína určitě musí mýlit.

Emma se zvedla a pomalými kroky se pustila k okraji valu, v té chvíli plně osvětleného podzimním sluncem. Obavy ze zlé věštby pomalu slábly – vždyť to byla jen slova, slova snad skutečně pomatené ženy… Kněžna vystoupila až na sám okraj valu a pohlédla do krajiny. Hluboce vdechovala čerstvý a poměrně teplý podzimní vzduch. Hluboko pod ní se klikatila řeka, proti jejímuž proudu se na nepříliš vzdálené skále mihotaly novotou zářící valy pevnosti Vyšehrad. Odtud měl přijet se svou družinou její manžel, kníže kmene Čechů. Mezi oběma hradišti po obou březích Vltavy vyrůstala jedno po druhém nová srubová – na několika místech dokonce výjimečně i kamenná – stavení lidí, jimž poloha mezi oběma hradišti vyhovovala; proto také místo začalo být nazýváno Mezihradí. Kdyby měla Emma takové věštecké nadání jako dávná kněžna Libuše nebo její služka Vilemína, zcela jistě by na místě těch zatím ještě nemnohých stavení uviděla velké město, které bude mít stejný název jako hradiště, na jehož valu právě stála – Praha. Kněžnin zrak ještě jednou přelétl celé okolí, rovinu táhnoucí se východním

a jihovýchodním směrem, z níž v dálce vystupovala hora, která jednou bude zvána Petřín.

Zatím se však na úpatí vrchu zvaného Praha něco zablýsklo. Emma si rukou zastínila oči proti slunečním paprskům a pohlédla dolů: z oblaku zvířeného prachu se vynořilo několik jezdců, kteří pomalu začali stoupat směrem k bráně.

*** *** ***

Benedikt se zvedl a pomalu prošel mezi stoly k místům, která byla pokládána za druhá nejčestnější, tato místa náležela rodu stojícímu hned za vládnoucím rodem – potomkům starého knížete Slavníka, který býval za svého života správcem na Libici a Málíně. Rod byl bohatý mužskými potomky, což rozhodovalo o jeho šancích na přežití – byl podstatně silnější, než přemyslovská knížata. Benedikt se na okamžik zastavil, aby mohl pohlédnout do tváří těch sedmi mužů, kteří byli pýchou rodu, odvozujícího svůj původ od význačného knížete Vitislava. Ten vedl před sto lety k římskému králi do Řezna výpravu knížat z České kotliny, která tam stvrdila své přání osvobodit se z nepohodlného vazalství vůči Moravě. Vitislavův syn Radslav, sídlící pak na rodovém hradišti Zličanů Kouřimi, odmítal uznávat sílící tlaky knížete Čechů Václava, pozdějšího svatého, patrona České země, a poté, co Václav roku 929 stanul se svými bídnými několika desítkami vojáků před Kouřimí, místo toho, aby se jim vysmál z výše mocných valů největšího hradiště v České kotlině, nechal se Václavem vyprovokovat k osobnímu souboji na meče. Souboj prohrál, a poté musel formálně uznat nadřazenost knížete Čechů nad Zličany a Charváty. Jeho potomek Slavník byl už jenom správcem na Libici a Málíně a alespoň formálně uznával nadvládu knížat z rodu Přemysla Oráče. Po Slavníkově smrti hodnost předáka rodu převzal jeho nejstarší syn Soběslav.

Vztahy mezi dvěma nejsilnějšími rody knížectví zatím byly, alespoň navenek, přátelské a korektní, avšak napětí mezi nimi pozvolna vzrůstalo. Snad to nebylo ani tak vinou Soběslavovou, i když ten se ze všech sil snažil udržet alespoň částečnou nezávislost svého panství na ústřední knížecí moci Boleslava Druhého

a na její důkaz dal dokonce razit i vlastní minci, ani vinou toho, že manželka zesnulého Slavníka Přemyslovna Střezislava, která byla pojítkem mezi oběma rody, následovala o jen šest let později svého manžela na věčnou pouť. Napětí mezi oběma rody – a nejen mezi nimi, ale po celém knížectví – způsoboval spíše nepříliš šetrný postoj Slavníkova syna a druhého českého biskupa Vojtěcha, biřmovaného jako Adalberta, který se snažil prosazovat za každou cenu své reformní názory v českém prostředí, jež k tomu vůbec nebylo připraveno. Ostatně i na Západě měli s jejich naplňováním nemalé těžkosti.

Benedikt si vzpomněl, jak před deseti lety – to byl ještě dítě – se Vojtěch vrátil z Itálie, kam musel odcestovat pro stvrzení své volby na biskupský stolec za římským císařem Otou Druhým, od něhož převzal biskupskou berlu. Zpět do Čech se však již nevrátil ten starý Vojtěch, oddaný kaplan svého knížete, jak bývalo zvykem v římské říši – vrátil se Vojtěch úplně jiný, sebevědomý, sebejistý, usilující o prosazení když ne přímo nadvlády církve nad státem, tak jistě alespoň rovnocenného postavení světské a církevní moci. Tuto změnu způsobila Vojtěchova návštěva v klášteře v Pavii, kde se víceméně náhodně setkal s opatem Majolem z Cluny a toulským biskupem Gerhardem, otci zakladateli clunyjské reformy.

Bohužel, Vojtěch si zřejmě neuvědomil něco, co podstatně lépe než on sám pochopil Benedikt – v polopohanském prostředí pražské diecéze novou církev oficiálně uznávala zatím jen rodina knížete a podle potřeby ještě rody velmožů, kteří pochopili výhody nového náboženství pro vládnoucí vrstvu společnosti, nemohli ji však citem přijmout a rozumem uchopit obyčejní lidé. Víra v nového Boha, trojjediného a neviditelného, jim zatím nic neříkala a měla téměř ze dne na den vystřídat to množství jejich bohů, kterým dobře rozuměli, s nimiž po staletí žili a chápali jejich jednání. Nemohli prostě jen tak z ničeho nic zapomenout na své důvěrně známé bohy lesů, vod, stromů, kamenů, modrého nebe a hromu… Biskup se zlobil a chtěl změnit i to, co v dané chvíli prostě možné nebylo – požadoval, aby se kněží již neženili a neměli děti, aby po všech stránkách podléhali jenom jemu, biskupovi, a ne jako doposud velmožům, na nichž byli

závislí. Velmože ještě více podrážděl, že se Vojtěch otevřeně stavěl proti jejich pohodlnému životu v mnohoženství a konkubinátu a že požadoval, aby se neženili v rámci svého příbuzenstva. Nedosti na tom – biskup měl ještě tu drzost chtít po nich, aby mu odváděli desátek ze svých příjmů, a kdyby jen to, ale jak potom s jejich penězi nakládal! Biskup většinu z nich vynaložil na vykupování křesťanských otroků na tržišti pod pražským hradištěm a kazil tak obchod židovským otrokářům, kteří až dosud zakoupené zboží odváželi do východních zemí a ze svých zisků platili daň knížecího míru. Že byli otroci křesťané? No a co? Stát potřeboval peníze jako sůl, nebylo na jídlo a biskup místo toho utrácel jejich vlastní peníze na jakousi dobročinnou činnost pro lidi, kteří mohli být pramenem peněz do věčně prázdné knížecí pokladny. O to více teď bude kníže chtít po nich…

Nejvíce oleje do ohně jejich nepřátelství vůči biskupovi, kterého jen před několika lety – přemluveni knížetem – sami zvolili, však přilil odchod Vojtěcha, znechuceného neúspěchy v prosazování myšlenek, jejichž uskutečněním chtěl v knížectví Čechů předběhnout dobu, léta Páně 988 do Říma. Vojtěch opustil svou diecézi, zanechal své ovečky bez pastýře a prostě si odešel, aniž se vůbec zabýval tím, zda knížeti nezpůsobí nějaké potíže – a to způsobil, a nemalé. Rozladěný Boleslav se musel pokořit před míšenským biskupem Volkoldem, kterého nedávno předtím z jeho Míšně vyhnal, a prosit jej, aby byl tak laskav a zastupoval nepřítomného biskupa. Nebylo ostatně divu, že problémy knížete s jeho biskupem neblaze pociťovali i velmoži: biskupův útěk – i tak se dal jeho odchod vykládat – mohl v panovnících sousedních zemí (a hlavně silné říše) vyvolat dojem Boleslavovy neschopnosti dále prosazovat ve svém panství křesťanskou víru a vyvolat jejich útok, samozřejmě pod bohulibou záminkou obrany ohroženého křesťanství.

Benedikt si vzpomněl na první Vojtěchův přerod, jak mu ho před časem popsal mnich Kristián. Když počátkem roku 982 umíral první pražský biskup Dětmar, Vojtěch stál s ostatními kněžími u jeho smrtelného lože a na vlastní uši slyšel a na vlastní oči viděl, jak Dětmara pronásledovaly výčitky svědomí, že tak

málo pracoval pro blaho církve ve svém úřadě a že málo pohanů obrátil na křesťanskou víru. Po tomto zážitku se Vojtěch změnil z mládence, před nímž si během jeho studií v Magdeburku nebyla jistá žádná žena a kamarádi z mokrých čtvrtí byli jeho nerozlučnými společníky, ve vážného muže, plného ideálů, které v něm zanedlouho měli zplna rozvinout tvůrcové clunyjské reformy. Když jej pak v únoru téhož roku kníže Boleslav v podstatě donutil převzít funkci biskupa, když jej velmožové jako jeden hlas k tomu přesvědčovali, s nechutí a obavami se nechal přemluvit, aby tuto druhou nejvyšší funkci ve státě přijal. Snad Boleslav Druhý čekal, že právě člen rodu, kterému ještě před rokem vládnul Slavník, otupí hroty případného nepřátelství mezi oběma nejvýznačnějšími rody knížectví. Biskupovo jednání a postoje se však záhy staly zklamáním jak pro knížete, tak i pro jeho velmože – a co víc, vyvolávaly i odpor proti celému Vojtěchovu rodu, jako kdyby příbuzní byli za problémy, které horlivý biskup způsoboval všem, spoluzodpovědní.

Očekávalo se, že teď, po jeho návratu, se všechno konečně dostane do správných kolejí, zvláště když kníže nabídl biskupovi podmínky více než blahosklonné. Dosažení kýženého kompromisu napovídaly i výsledky předběžných jednání, která s Vojtěchem vedli knížecí vyslanci mnich Kristián a vzdělaný kněz Radla, někdejší Vojtěchův vychovatel na Libici. Zítřejší sněm měl dosažené úmluvy potvrdit a svým souhlasem toto nejen všem nepříjemné, ale pro ještě mladé knížectví Čechů i nebezpečné období uzavřít.

Biskup stál u stolu, za nímž na lavicích seděli ostatní příslušníci jeho rodu. V jejich čele seděl předák Soběslav a byli tu i další Vojtěchovi bratři, Spytimír, Pobraslav, Pořej a Čáslav, mocní a zdraví muži, vojáci tělem i duší. A vedle nich Vojtěchův milovaný mladší nevlastní bratr, Radim, svatým jménem Gaudentius, pozdější první polský arcibiskup, který Vojtěcha obdivoval a snažil se jej ve všech směrech napodobit.

Starší muž sedící u slavníkovského stolu, s nímž Vojtěch ztratil několik viditelně vřelých slov, se po chvíli zvedl a pomalu procházel zaplněným prostranstvím. Benedikt sledoval jeho kroky a zaznamenal, že se muž zastavil

u lavic rodu, který dělal všechno pro to, aby se dostal na výsluní moci, u Vršovců. Tím mužem byl někdejší Vojtěchův vychovatel a dlouhá léta i osobní kaplan mocného Slavníkova rodu Radla. Radla se srdečně pozdravil s mladým Kochanem, předákem Vršovců. Benedikta tento zvláštní vztah mezi starým knězem a mladým mužem ani příliš nepřekvapil – jako člen mise, která měla s Vojtěchem sjednat podmínky jeho návratu do opuštěné diecéze, si nemohl nepovšimnout, jak Kochan s nepředstíranou úctou naslouchal všechny vývody starého Radly týkající se náboženských otázek. Pro Benedikta, který se s Kochanem znal již od dětství, bylo však záhadou, jaký vlastně vliv si vzdělaný starý kněz získal na tohoto mladého předáka, zajisté mnohem spíše vojáka než filozofa.

Kochan zachytil Benediktův upřený pohled a zamračil se. Také Benediktova tvář ztvrdla. Jen několik týdnů starý konflikt, při němž Benedikt Kochana zranil, ještě nestačil z jejich hlav vyvanout. Z Kochanova pohledu vyzařovala nepokrytá vyhrůžka a Benedikt si nemohl nepovšimnout, že Vršovci – na rozdíl od všech přítomných velmožů, kteří se kolem vesele bavili – seděli u svého stolu celí skleslí a nervózně těkali očima po okolí.

Benedikt odvrátil zrak a pohlédl na bratra knížete Čechů, mnicha Kristiána. Co si asi Kristián myslel ve chvíli, když se na scéně opět zjevil biskup Vojtěch? Společně s Radlou stál v čele poselstva do Říma, které mělo Vojtěcha přemluvit k návratu. Kdyby se to nezdařilo a papež by souhlasil s Vojtěchovou abdikací, byl by Kristián horkým kandidátem na biskupský stolec. Nejen svým vzdělání a věkem, ale i tím, že byl bratrem vládnoucího knížete. A kníže by jistě po zkušenostech s Vojtěchem uvítal, kdyby jej na tomto stolci vystřídal právě jeho poddajný rodný bratr.

Všichni věděli, že si Vojtěch před čtyřmi lety, když opouštěl knížectví, pozval k sobě Kristiána a požádal ho, aby biskupský úřad převzal; položil mu tehdy do klína biskupskou berlu, ale Kristián ji shodil na podlahu, jako kdyby pálila, a nabízené povýšení odmítl se slovy: „Mnich jsem – mrtev jsem, nesluší mrtvému, aby pohřbíval živé!“ Vojtěch tehdy Kristiánovi předpověděl, že to, co

nyní odmítá, i když je nabízeno v dobrém, o to bude jednou usilovat, ale ke své velké škodě. Nikdo ale zatím ještě význam Vojtěchových slov, která se měla již za několik let naplnit, nechápal.

Sledováním přítomných zaujatý Benedikt se téměř srazil s kněžnou, která se rychlým krokem vracela ke svému stolu. Kněžna se k němu naklonila a zašeptala: „Kníže přijíždí!“ Benedikt na ni překvapeně pohlédl – tak kníže už přijíždí? Jeho pohled spočinul na prázdném stole, za nímž měli sedět Municové, a pak přelétl na starého Svojmila, který stále ještě nervózně přecházel sem a tam po valu hradiště. To bude ale nepříjemné. Kde mohou Municové být? Kde je Krása, jeho budoucí švagr? Zahlédl Markétu, jak sedí s hlavou položenou na matčině rameni a ta ji hladí a utěšuje, ale nedivil se tomu – toho, kdo tak netrpělivě a dlouho čekal na člověka nejbližšího, mohly napadnout různé myšlenky.

V tu chvíli se ozvaly výkřiky a jásot, vítající knížete Čechů. Boleslav Druhý, přece jen již postarší muž, vjel na svém oři na prostranství před chrámy a blahosklonně pozdravoval jásající přítomné. V tu chvíli na knížeti jakoby věk nebyl znát. Pružně seskočil z koně u místa, které mu jako nejdůležitějšímu muži náleželo. Jeho družina zůstala na okraji prostranství a vytvořila kruh kolem přítomných.

Z valu, po němž se doposud nervózně procházel, hbitě seběhl Svojmil, předstoupil před ještě stojícího knížete a uklonil se. Bylo zřejmé, že kníže je překvapen, že před sebou vidí jenom předáka Těpticů. „Kde je Zděrad? A kde jsou Municové?“ otázal se překvapeně. Svojmil rozhodil rukama: „Nevím, kníže, skutečně nevím, a jsem z toho nesvůj. Jak znám Munice, nikdy v minulosti se nestalo, aby se nedostavili včas, ať se jednalo o zasedání sněmu nebo vojenskou akci. Mám obavy, aby za tím nevězelo nějaké neštěstí, které je potkalo.“

Kníže se zamračil a znechuceně se usadil na místo v čele stolu; bylo zřejmé, že jej Svojmilův pokus o omluvu nepřítomnosti části svatebčanů naprosto neuspokojil. Svatba měla být perlou sněmovního jednání a prvním svátostným aktem, který biskup Vojtěch stvrdí po svém návratu do země, a teď se zdá, že

z toho snad nic nebude. Municové mu budou muset své jednání velmi hodnověrně vysvětlit.

*** *** ***

Krása zatím nikým nepozorován dosáhl valů pražského hradiště v místech, kde hustý les zasahoval až téměř k dolní části vnější hradištní palisády. Seskočil z koně, přivázal jej ke stromu několik kroků od okraje lesa, sám se ukryl v houštině a čekal. Kolem opevnění vedla očividně hojně používaná stezka a byla tedy šance, že po ní zanedlouho někdo půjde – a skutečně, po krátké chvíli uslyšel kroky a vzápětí uviděl přicházet po pěšince zbrojného, podle výstroje nepochybně příslušníka strážního oddílu hradiště.

Krása na přicházejícího syknul a pomalu vyšel z křoví, aby se voják nelekl a v obavě z možného útoku jej nenapadl. Když před sebou zbrojný zčista jasna uviděl mladého muže v šatu sice zjevně slavnostním, ale nyní ušpiněném a roztrženém, překvapeně se zastavil a Krása jej rychle oslovil: „Rád tě vidím, vojáku. Jsem Krása, syn předáka Zděrada z rodu Municů, a žádám tě o pomoc.“

Zbrojný na Krásu nedůvěřivě pohlédl. Kdyby neviděl slavnostní šat, pokládal by jej za lháře, který se vydává za urozenou osobu. Denár, který Krása vytáhnul a strčil překvapenému muži do ruky, však byl pro něj tím nejlepším důkazem jeho jména a postavení. Obdarovaný se hluboce uklonil a otázal se: „Co pro tebe mám udělat?“

„Jdi na nádvoří, kde by měl mezi ostatními hosty sedět mnich jménem Benedikt z rodu Těpticů. Pošeptej mu, ale tak, aby to ostatní neslyšeli, že jej zde očekávám!“ Zbrojný se ještě jednou uklonil a odešel. Po chvíli, která se Krásovi zdála věčností, se vrátil společně s přivolaným Benediktem. Krása zbrojnému vtisknul do ruky ještě jeden denár a muž se rychle vzdálil, ponechávaje oba mladé muže ukryté v houšti.

„Kráso,“ vydechnul překvapeně zaskočený Benedikt, „co ty tady děláš?“ Krása mu ve stručnosti vylíčil, co prožil a viděl v uplynulých hodinách. Benedikt

ho vyslechl a pak zavrtěl hlavou: „Nepochybně v tom mají prsty Vršovci, Kráso, ale nevidím způsob, jak jim to dokázat. Že tam byl Hroznata a vojáci? Nikdo kromě tebe je neviděl. A Kochan, Všebor i ostatní z jejich rodu jsou zde a po celou dobu se nikdo ani na chviličku nevzdálil z hradiště. Doprovodím tě na nádvoří a všechno vysvětlíš knížeti. A já ti slibuji, že udělám vše pro to, aby vrahové tvého otce i bratra byli vypátráni.“

*** *** ***

Nádvoří ztichlo a všechny zraky se upřely na přicházející dvojici mladých mužů. Upravený, i když prostým řádovým hábitem oděný mnich a slavnostně oděný mladík, avšak s obličejem plným škrábanců a se šaty roztrhanými a zašpiněnými tvořili skutečně velmi nesourodou dvojici. Benedikt pohlédl úkosem na Vršovce a povšiml si, jak si Kochan a Všebor vyměnili kratičký pohled, ale ovládli se a dál jakoby bez zájmu sledovali zvláštní dvojici, která se blížila k místu, kde seděl kníže.

Ze své lavice zato vyskočila Markéta. „Kráso!“ vykřikla napůl s radostí a napůl zděšeně a vrhla se svému nastávajícímu kolem krku. Krása ji přitiskl k sobě a Markéta mu položila hlavu na rameno. Cítila známý pach jeho potu i vůni jezdce, který právě dorazil. Krása se nezdržel a políbil dívčiny krásné dlouhé vlasy, splývající po ramenou. Kníže na ně ostře pohlédl a z jeho pohledu vyzařoval zřejmý nesouhlas s takovými veřejnými důvěrnostmi; Boleslav rozhodně nebyl z těch, kteří by se oddávali přemíře citů, a vztahy mezi muži a ženami pro něj byly spíše živočišnou otázkou zachování rodu a případně i péče o rodinný krb. Projevy lásky mu byly cizí.

Krása jemně odstrčil Markétu, přistoupil ke knížeti a uklonil se. Boleslav odměřeně kývl hlavou na pozdrav a vyzval mladíka, aby vysvětlil svůj pozdní příjezd i nepřítomnost dalších členů jeho rodu na svatebním obřadu a oslavě. Krása se rozpovídal a podrobně popsal vše, co viděl, ale vyhnul se tomu, aby uvedl, že viděl na křižovatce cest Hroznatu a vojáky z Vyšehradu. Pochopil, že

Benedikt má pravdu a že i nepřímé obvinění Vršovců z odpovědnosti za vraždu jeho otce, bratra a všech členů jejich doprovodu by jistě znamenalo silnou reakci nejen ze strany knížete, ale i od Vršovců a poté také Těpticů a dalších rodů, přímo nebo nepřímo s Munici spřízněných. Riziko konfliktu bylo zřejmé – a ten mohl otevřít dveře k intervenci okolních států, které jen čekaly na příležitost, aby diplomaticky a možná i vojenskou silou zasáhly do záležitostí knížectví Čechů. Snad Benedikt dokáže nemožné a získá nějaké přesvědčivé důkazy, že vraždu osnovali Vršovci. První pozdvižení a emoce mezitím pominou, a všichni pak budou tuto záležitost hodnotit spíše rozumem než citem – a to bude celé věci jen ku prospěchu.

Zatímco Krása popisoval, co viděl v úvozu, mrtvé členy družiny a zavražděného otce s bratrem, bylo vidět, že se Boleslavova tvář stále více chmuří. Knížeti samozřejmě vůbec nebylo milé, že právě teď, ve chvíli, kdy státem zmítající problémy s biskupem se zdály být vyřešeny, došlo k této nešťastné události. Ztráta Malopolska a Olomoucka před dvěma lety zhoršila hospodářskou situaci země, přivedla hlad mezi prosté lidi a zvýšila napětí mezi velmoži a vojáky, kteří se ve stále větším počtu shromažďovali ve Vyšehradské pevnosti a své problémy s hladem, jímž také často trpěli, řešili příležitostnými útoky na drobná hospodářství v okolí. A teď k tomu všemu ještě tahle komplikace, zákeřná vražda dvou čelných představitelů jednoho z nejstarších a nejvýznačnějších rodů knížectví!

Ticho na nádvoří by se dalo krájet; přerušovaly je jen občasné hlasy hospodářských zvířat chovaných v zadní části hradiště a výkřiky dětí, které si hrály v prostoru za svatojiřskou bazilikou. Všichni pozorně sledovali Krásovo vyprávění a jen občas některý z přítomných vykřikl a rozzlobeně udeřil mečem do stolu nebo o zem. Všichni si dokázali dobře představit, že by se za určitých okolností sami mohli stát obětí takových útočníků, jako byli ti, kteří napadli družinu Municů.

Benedikt zatím zpovzdálí pozorně sledoval Vršovce. Většina z nich se dívala do země, jen Všebor se obrátil ke Krásovi zády už ve chvíli, když se mu

Markéta vrhla do náruče. Nejpozorněji sledoval Krásův projev Kochan. Když se pak kníže Krásy otázal, jestli má podezření, kdo stál za přepadením, mladík sice na chviličku zaváhal, ale se sklopeným zrakem prohlásil: „Já nevím, kníže, snad potulní lapkové…“ Benedikt postřehl v Kochanových očích záblesk uspokojení a pomyslel si, že to je dobře: pokud zločin skutečně zosnovali Vršovci, nebudou teď mít žádný důvod zametat po sobě stopy – o to lépe se může podařit najít svědky přepadení, kteří by byli ochotni svědčit.

Bylo však zřejmé, že knížete Krásova odpověď vůbec neuspokojila: zabít více než deset lidí, to by lapkové nedokázali, museli to být lidé, kteří se vyznali ve válčení. Podle vyprávění musel být útok nepochybně veden naprosto profesionálně a vůdce útočníků jistě měl bohaté válečné zkušenosti – stejně jako všichni, kdo se útoku zúčastnili. Bylo zřejmé, že to nebyli obyčejní lapkové a útok byl dobře zorganizován, včetně výběru místa přepadení.

Boleslav si pomyslel, že čím dřív se na všechno zapomene, tím lépe. Je třeba řešit důležitější záležitosti, i když jistě nelze jen tak beze všeho zavřít oči nad faktem, že byli vyvražděni – s výjimkou Krásy – téměř všichni mužští příslušníci jednoho rodu. Zatím je však zapotřebí nějak tuto nepříjemnou situaci ukončit: nechť tedy proběhne svatební obřad a při hostině, kde proudem poteče medovina i pivo, se snadno zapomene i na ty největší nepříjemnosti…

Kníže tedy pokynul Vojtěchovi, aby k němu přistoupil: „Biskupe, obávám se, že tuto zapeklitou situaci v této chvíli nevyřešíme. Ženich je však naštěstí naživu a osobně přítomen, nevěsta také, a podle mého názoru tedy svátostnému spojení mezi novým předákem rodu Municů Krásou a Markétou, dcerou předáka rodu Těpticů Svojmila, nic nestojí v cestě!“

Vojtěch upřeně pohlížel knížeti do očí; když Boleslav domluvil, Vojtěch chvíli mlčel, a když nabyl dojmu, že dramatická pauza již byla dostatečná, otočil se k přítomným a pozvedl do výše pastýřskou berlu, aby svým slovům dodal patřičnou váhu: „Nic by nebránilo tomu, aby ve jménu Božím došlo k svátostnému spojení těchto dvou mladých lidí. Ale je skutečností, že v den, ve kterém by církev měla tomuto spojení požehnat, leží v lese, na zemi, která není

posvátná, nepohřbená mrtvá těla ženichova otce a bratra. Také je povinností všech křesťanů, aby dodrželi povinnou dobu smutku za mrtvými příbuznými. To znamená, že rok považuji za minimální dobu, aby pominul smutek, který jsme povinni držet za zesnulé příbuzné, a pak může dojít k církevnímu sňatku syna a bratra zavražděných Krásy. Do té doby nikdo z kněží ani mnichů v knížectví Čechů tyto dva lidi nesmí sezdat!“

Vojtěch domluvil, pomalu se obrátil a vážným krokem odcházel k biskupskému paláci, do jehož vrat vstoupil a zmizel přítomným z očí. Užaslé ticho vyvolané jeho slovy tím bylo prolomeno a nádvořím se začaly rozléhat výkřiku úžasu a nesouhlasu. Také knížete biskupův verdikt vyvedl z míry; hlavou mu táhly myšlenky, jak nejlépe z této situace vymanévrovat a zachovat si tvář. Na jedné straně – jistě mohl prosadit svou vůli i proti biskupovi a přesvědčit kteréhokoli kněze nebo vysvěceného mnicha, aby mladé lidi církevně oddal, určitě by to nebyl problém. Ale na druhé straně – postavit se proti biskupovi právě dnes, když se mu konečně jenom s nejvyšším úsilím podařilo přimět toho paličáka, aby se vrátil zpět do země, a když právě zítra měli společně před sněmem velmožů knížectví stvrdit dohodu zajišťující smír mezi knížetem a biskupem – tedy mezi státem a církví, to by v konečných důsledcích přineslo jen další rozbroje, a ty by uškodily především knížectví samotnému. Boleslav si náhle připadl strašlivě unavený a zatoužil po klidu, který je mu těmito potížemi upírán. – Všichni potřebují klid, a biskupův návrat a zajištění chodu biskupství je prostě nutností. Ano, je zapotřebí potlačovat pohanství a nezavdávat sousedům příčinu k tomu, aby se na Čechy dívali skrze prsty a projevovali snahy řešit pohanství v Čechách silou zvenčí. Bohužel, v této chvíli bude muset biskupovo rozhodnutí respektovat a souhlasit s tím, že svatební obřad proběhne až za rok.

Kníže povstal a nádvoří ztichlo. Všechny zraky se obrátily na něj. „Nezbývá nám nic jiného, než souhlasit s biskupovým názorem. Církev zakazuje v době smutku uzavírat manželství a slavit. Není proto možné, aby Krása z rodu Municů v této době uzavřel manželství. Souhlasím však, abychom se zde přesně za rok, kdy doba smutku za mrtvými pomine, všichni znovu setkali a nepochybuji,

že pak biskup osobně oba mladé lidi oddá a rody Municů a Těpticů tak spojí navěky.“

Kníže domluvil a usedl. Nějaká žena vykřikla a zalkala. Boleslav zvedl zrak. Byla to Markéta. Na vteřinu pocítil nad dívkou lítost, ale bylo mu jasné, že jiné řešení v této chvíli není možné. Státní záležitosti mají přednost před soukromými city.

Benedikt zatím ostře sledoval Vršovce. Dobře si všiml, jak v jejich obličejích probleskla nenápadná radost, když biskup a po něm i kníže rozhodli o odložení svatebního obřadu. Bohužel, kalkulace s uspíšením sňatku tedy nevyšla, ba naopak – pro Vršovce se otevřela dost dlouhá doba na to, aby se pokusili Svojmila přimět k souhlasu se sňatkem jeho dcery se Všeborem… V tom případě by se ovšem Vršovci stali příbuznými jednoho z nejvýznamnějších rodů knížectví, a Kochan – ten Kochan, který mu vyhrožoval zabitím – by se stal jeho vlastním švagrem. O to víc se musí snažit, aby se mu podařilo prokázat přímou souvislost rodu Vršovců s vraždami Municů a jejich doprovodu v lesním úvozu nedaleko Levého Hradce.

*** *** ***

Oheň v jedné z komnat knížecího paláce na Praze pomalu dohoříval a jen spoře osvětloval místnost, v níž se dva lidé téměř ztráceli v šeru a rozmlouvali mezi sebou tak potichu, jakoby měli strach, aby je nikdo neslyšel.

„Ale to je hrozné,“ kněžna Emma se pokřižovala a sepjala ruce, „tak ty si myslíš, Benedikte, že to nebyli lapkové? Že Zděrada a Černína i s jejich doprovodem přepadli a zabili Vršovci?“

„Ano, má paní, jsem o tom naprosto přesvědčen,“ odvětil Benedikt, „lapkové by neodvedli tak čistou práci. Muselo by jich být hodně a museli být dobře vyzbrojeni a vycvičeni, a to žádní lapkové nejsou. Ti se ostatně odváží nanejvýš napadnout kupce, ale ne tolik ozbrojených mužů najednou. Tohle udělali vojáci. Jistě si je Vršovci najali z Vyšehradu. Ale já to zjistím…“

„Jak, Benedikte?“ zeptala se kněžna.

„Půjdu na Vyšehrad a budu nabízet zpověď pro vojáky. Muselo jich v tom lese být možná i dvacet a jsem přesvědčen, že alespoň několik z nich jsou křesťané, a ty by mělo tlačit svědomí k tomu, aby nabídku zpovědi přijali. Přesvědčit je, že jim hrozí věčné zatracení, pokud neočistí svou duši, už by pak pro mě nemusel být problém,“ odtušil řeholník.

„Proč jsi tak pevně přesvědčen, Benedikte, že to udělali Vršovci?“ otázala se Emma.

„Vršovci jediní měli důvod – potřebovali jakýmkoli způsobem zabránit Markétině sňatku s Krásou. Vyprávěl jsem ti přece, kněžno, o incidentu, který jsme měli s Kochanem a Všeborem na našem statku. Chtějí se dostat mezi nejvyšší šlechtu, a sňatkem by se jim to podařilo. Sama dobře víš, že jimi všechny významné rody v knížectví pro jejich nízký původ pohrdají!“ osvětlil Benedikt své podezření.

Kněžna se zamyslela a pak namítla: „Ale vždyť sám kníže Boleslav si přece také vybírá kolem sebe lidi z nižších vrstev, protože tvrdí, že se na ně většinou může spolehnout mnohem více, než na představitele starých a vážených rodů.“ Benedikt se zatvářil kysele. Ano, byla to pravda. Nová šlechta tímto způsobem skutečně vznikala a vytlačovala tu původní. A nejhorší bylo, že i on sám jako člen rodu, jehož kořeny sahaly až do temného dávnověku, sice velmi nerad, ale přece jen musel uznat, že má Emma pravdu. Vůbec se zde v poslední době začínaly schopnosti a zásluhy hodnotit výše než původ.

„Kníže drží nad Vršovci ochrannou ruku“, pokračoval Benedikt, „protože jej k tomu vedl jeho otec, kterému údajně jejich předkové zachránili život, když zabili jeho bratra Václava. Ale pokud by se prokázalo, že si objednali vraždu dvou významných lidí, tak ta ochranná ruka by už nad nimi nebyla, to mi věř, kněžno, nemohla by být. Kníže nemá rád takové kousky, jaký oni provedli.“ Emma se zasmušila a již mu neodpověděla. Benedikt ještě povinnou chvíli čekal, pak se uklonil a vyšel z paláce. Připadal si schvácený jako po dlouhém běhu, ale čerstvý podzimní vzduch jej ovanul a vlil mu do žil novou energii. Hned zítra se vypraví

na Vyšehrad. Nikdo z velitelů a šlechty tam nebude, všichni budou na sněmu na Praze. A on bude mít volnou ruku a dost času prozkoumat to, co si předsevzal.

*** *** ***

Vnitřek srubového stavení ozařovaly louče, stíny postav se mihotaly po zdech a dým zahušťoval už i tak dusné ovzduší panující v místnosti. Většina z přítomných měla hlavy skloněné a dívali se na desku stolu. V čele stolu stál Kochan, proti němuž se tyčila vysoká postava Hroznatova. Voják sice Kochana o hlavu převyšoval, ale bylo na něm znát, že má z předáka Vršovců strach.

„Kdo ti přikázal, abys zabil Zděrada a jeho syna Černína?“ řval Kochan, „tvým úkolem bylo zajmout Krásu a pokud se jej zbavit, tak jenom na můj příkaz. Nebylo naším cílem vyvražďovat Munice. Chtěli jsme přece jenom zabránit svatbě a oddálit ji tak, abychom měli čas získat Markétu pro Všebora – jenom o to nám šlo, chlape! Zabít deset lidí z průvodu, budiž, nad tím by se nikdo moc nepozastavoval. Ale Zděrada…“

„On mě ale viděl a poznal, pane, podařilo se mu uvolnit ruku z provazů a strhnul mi hadr z obličeje. Znal mě, kdysi jsem sloužil v jeho oddílu. Nechal mě zbičovat! Měl jsem mu co vracet, pane. Musel jsem ho zabít. Vždyť přece každý ví, že sloužím u vás, pane, všichni by si ty souvislosti spojili. A musel zemřít,“ dodal Hroznata zarputile, „i jeho syn – i on by mě jistě prozradil, a vy všichni byste v tom teď byli namočeni!“

Kochan utichl, protože musel uznat, že v tom má Hroznata pravdu. Jistě, byl vinen tím, že se nechal poznat, že Zděrad odhalil jeho totožnost, ale – pak ho ovšem musel navěky umlčet, jinak to nešlo… Riziko, že by kníže Čechů mohl po takovém věrolomném přepadení přestat držet na Vršovci ochrannou ruku, bylo až příliš hrozivé… Opět jej ale pochytila zlost. „A jak to, že mezi nimi nebyl Krása? O toho nám přece šlo, a ne o ty dva!“ obořil se opět na Hroznatu.

„Já nevím, pane, nikdo mi předem neprozradil, že ten kluk tráví snad každou noc s tichým souhlasem Těpticů na loži své milé, té Markéty. Neměl jsem

jak zjistit, že se mají setkat někde u Levého Hradce a pak se teprve společně vydat na Prahu. Já jsem přece jenom plnil tvé příkazy, pane. Hledali jsme ho ve směru, kterým měli jet Municové, ale nenašli jsme po něm ani stopy… Asi nás zaslechl a dobře se ukryl.“

Kochan opět zmlknul. Ano, Hroznata měl pravdu. Byla to jeho chyba, že předem nezjistil, jestli Krása vyrazí ze sídla Municů společně s otcem a bratrem. Nebylo by došlo k tomu hroznému nedorozumění a ke smrti Zděrada a Černína. Snad se to nějak vyřeší… Vtom vrazil do místnosti čeledín a rozrušeně Kochanovi něco pošeptal; ten se zamračil a škubl hlavou: „Boleslav, syn knížete Čechů, přijel. Budeme mu muset vysvětlit, proč byli zavražděni členové rodu Municů.“

Závěs se rozhrnul a do místnosti vstoupil Boleslav Ryšavec. Přijal nabízené místo a hned se ptal: „Vysvětlíš mi, Kochane, co jste to provedli? Jestli se můj otec dozví, že – “ Kochan upustil od obvyklé úcty a skočil mu do řeči: „Kníže Čechů se nic nedozví, to ti přísahám, kníže. Nikdo nic neviděl a svědkové byli více než dobře zaplaceni.“

Ryšavec namítl: „Ti vojáci jsou jenom lidé. Opijí se a vyžvaní i to, co nevědí.“

Kochan odvětil: „Kníže, věříme v tvou podporu. Sám dobře víš, že na nás se budeš moci spolehnout, až se bude rozhodovat, kdo se stane příštím knížetem Čechů.“ Jeho odpověď nepostrádala jistý osten – Vršovec se odvážil Ryšavci připomenout cenu svých služeb a tím ho přitlačit ke zdi, ale kníže si to nenechal líbit: „Ano, moje ruka vás bude ochraňovat, ale jenom do té chvíle, než by přátelství s vámi ohrožovalo mne samotného.“

„K tomu nikdy nedojde, kníže,“ uklonil se Kochan, „já, celý můj rod i všichni naši lidé jsou ti plně oddáni. S naší pomocí můžeš počítat až do našeho posledního dechu!“ Ryšavec se pohrdlivě porozhlédl po místnosti a všichni přítomní sklopili zrak, neodolavše síle jeho ostrého pohledu. „Jen aby to nebyla prázdná slova. Vidím, že jste schopni všeho, vy Vršovci,“ pravil s náznakem pohrdání v hlase a beze slova rozloučení opustil místnost, v níž se po jeho odchodu rozhostilo mlčení.

Po chvíli je prolomil Kochan: „Kníže Boleslav zvaný Ryšavec musí zůstat naším ochráncem, jen s ním v této chvíli my Vršovci stojíme – to si všichni dobře zapamatujte!“ Souhlasné zamručení přítomných mu bylo odpovědí.

*** *** ***

Krása nazvednul přikrývku z medvědí kožešiny a láskyplně jí přikryl Markétu. Pak ji vzal do náruče a dlouze políbil. Markéta se rozplakala a přivinula hlavu na jeho mužnou hruď. „Proč náš Bůh tak tresce? Tak málo chybělo, a oba bychom byli šťastni. Já chápu, že ti krátce předtím zabili otce i bratra, ale co by se tím změnilo, kdybychom se stali manžely? Život těm mrtvým přece již nikdo nevrátí, a my bychom mohli být šťastni. A už nikdy by si mě nemohl nárokovat nějaký Všebor z Vršovců! Já přece miluji a budu milovat jenom tebe, ty moje lásko,“ objala Markéta Krásu a těsněji se k němu přitiskla.

„Ani já nechápu, proč nás biskup Vojtěch nemohl oddat. Snad je to proti církevním řádům, které on tak silně dodržuje. Myslím ale , že kdyby nebylo to napětí mezi biskupem a knížetem s velmoži, tak by kníže přikázal, aby svatba proběhla. Slyšel jsem, že biskup převzal jakési nové křesťanské učení od nějakých Francouzů a chce je prosadit i u nás. Chce být snad mocnější, než je kníže, než jsou velmožové. Prý to hlásají ti Francouzi. Církev by podle nich měla vládnout nad knížaty, králi i císařem. Biskup Vojtěch by pak u nás podle toho učení byl důležitější, než sám kníže Boleslav – a ten si to jistě nemůže nechat líbit. Bojím se, že mezi biskupem a knížetem s velmoži ještě budou problémy. Vždyť ani kněží nejsou na jeho straně – je s tím svým učením zřejmě osamocen. Kdo to kdy viděl, aby se někdo míchal do věcí, které jsou soukromou věcí každého člověka? Nějaký kněz, naneštěstí je až biskupem. Kdyby jím nebyl, dávno by ho ztrestal první velmož, kterému by se jeho učení nelíbilo.“

„Naši pohanští bohové by vůči našemu sňatku určitě neměli žádné výhrady“, přitakala mu Markéta. „Asi jsem hloupá a tomu novému Bohu vůbec

nerozumím. Vždyť říkají, jak je hodný a spravedlivý, tak proč nás tak tresce? Vždyť my jsme jenom oběti, a ne viníci!“

Krása se zamyslel: „Když Bůh stvořil zákony pro lidi, asi věděl, co dělá. Jistě to tak musí být a my se musíme podřídit. Musíme zapomenout na pohanské bohy našich předků a vzít si slova biskupa jako přestavitele nové církve k srdci. Jenom tak dojdeme naplnění života a po něm nás čeká věčný život v nebi.“

„Ale budou to tak brát i Vršovci?“ zachvěla se Markéta. „Mají teď před sebou rok na své plány, jak by mě získali. Nejde jenom o Všebora, ty to víš. Jeho láska ke mně je jenom záminkou k tomu, aby získali postavení i majetek, kterých sami nemají sdostatek. Potřebovali by nějaké správcovské místo, takové, jaké má můj otec, pak by asi byli spokojeni. A skrze mne toho chtějí dosáhnout!“

„Lásko moje, do roka a do dne budeš mou ženou a nikdo mi tě už nevezme.“

„Ale, Kráso, cožpak nemáš oči? Kolik žen, i vdaných, už bylo uneseno a donuceno vdát se znovu za jiného muže… A nikomu nevadilo, že jejich první manželství nebylo rozvázáno smrtí nebo knězem – a nejednou je sezdával stejný kněz , který unesenou ženu oddával předtím!“ Krása vyděšenou Markétu láskyplně objal. „Neboj se, Markétko, já tě ochráním. Nikdy nedojde k tomu, aby tvým mužem byl Všebor. Já budu tvým mužem a ty mojí ženou.“

Markéta ale nesouhlasně zavrtěla hlavou: „Kráso, mám o tebe strach, velký strach. Zaslechla jsem rozhovor dvou mužů z knížecího průvodu. Oba vyjádřili své přesvědčení, že neměli zemřít tvůj otec a bratr, ale ty. O tom, co se stalo u nás na statku, ví každý čeledín v knížectví. Ti muži byli přesvědčeni, že jsi měl být unesen a možná i zavražděn, aby byl překažen svatební obřad. Nikdo přece nemohl vědět, že biskup jeho konání zakáže!“

Krása se otřásl, když si uvědomil, že Markéta v tom má zřejmě pravdu. To by vysvětlovalo úplně nepochopitelnou smrt obou mužů. Pokud tomu tak je, dá se téměř s jistotou očekávat, že Vršovci budou usilovat o jeho život – kdyby se ho dokázali zbavit, měli by volné ruce k Všeborovu sňatku s Markétou. Kdyby Krása už nežil a Markéta by tak byla volná, rok by byla dost dlouhá doba na to, aby

získali knížete Čechů definitivně na svou stranu, a Boleslav Druhý by pak jistě rozhodl, že se dívka bude muset provdat za Všebora. Ani její otec by neměl sebemenší šanci takové knížecí přání, které se rovnalo příkazu, odmítnout. Nebyl by k tomu už sebemenší důvod. Že Vršovci nejsou tak významný rod? To by se kníže rozzlobil. Sám se obklopuje novou šlechtou. Bral by to jako osobní urážku…

Krása se silou vůle pokusil takové obavy si nepřipouštět; přivinul Markétu k sobě a pocit její blízkosti jej zase poněkud uklidnil. „O mě nemusíš mít strach, Markétko. Moc tě miluji na to, abych tě nechal na tomto světě samotnou. Chci společně s tebou prožít ještě mnoho krásných chvil, a k tomu samozřejmě musím zůstat naživu! Mě nedostanou, to mi věř. Budu velmi opatrný, pro naši lásku, to ti přísahám."

Dlouhý polibek a objetí pak zpečetily jeho slova.

*** *** ***

Boleslav Druhý se musel toho dne velmi přemáhat, aby tomu paličatému biskupovi nezpřerážel kosti. S největším sebezapřením v sobě utlumil zlost, kterou pociťoval při každém Vojtěchově slovu. Ještě že bylo s jeho bratrem Kristiánem a knězem Radlou předem domluveno, které podmínky mají být pro biskupův návrat do Čech splněny. Kníže byl v podstatě ochoten zajít tak daleko, že se mu až krev hrnula do hlavy, když si na to vzpomněl. Ale musel biskupa dostat zpátky do Čech, jinak hrozilo, že mu kvůli narůstající zpupnosti místních pohanů přijdou „přátelsky vypomoci" sousední panovníci – i tak mu stále ještě vyčítali, že uzavřel spojenectví s pohanskými Lutici. Inu, možná že to skutečně nebylo na první pohled právě nejrozumnější, ale v situaci, v níž se momentálně vůči polskému knížeti nacházel, to byla jediná možnost, jak před tím agresivním držitelem stolce polských knížat – vlastně svým příbuzným – ochránit hranice. I když ten člověk by na příbuzenství samozřejmě vůbec nehleděl a klidně by ho naprosto nekřesťansky napadl a přisvojil si i jeho knížectví, jak to udělal už s valnou částí jeho Moravy…

Navíc musel kníže každou chvíli krotit vášně svých velmožů, kteří se zúčastnili sněmovního jednání na pahorku Žiži na pražském hradišti. Kníže seděl na trůnním balvanu a několikrát musel vyskočit a bezmála fyzicky napadnout některé z přítomných, když se pokoušeli tasit meče a vyhrožovat biskupovi. Vojtěch stál celou dobu vedle knížete, vlasy mu vlály v podzimním větru a zastřižené vousy dodávaly jeho obličeji nádech světce – především ve chvílích, kdy se ohnivě snažil obhájit podřízenost kněží přímo biskupovi a pravidelné odvádění desátků církvi. Zavázal se sice, že ze získaných peněz bude také na jednotlivých panstvích stavět kostely, ale velmože to spíše podráždilo, než uklidnilo – stavba kostelů byla totiž proklatě levnější než desátek, který museli biskupovi odevzdat. A nejhorší bylo, že za peníze z desátků, za jejich peníze, kterých se museli vzdát kvůli tomuto člověku stojícímu přímo před nimi téměř jako Ježíš, s hrdým výrazem v obličeji, až měli pocit, že se na ně dívá s pohrdáním, tento církevní hodnostář za jejich peníze vykupoval na tržišti pod hradištěm nedaleko řeky otroky, kteří se hlásili mezi křesťany. Co je komu po nějakých křesťanských otrocích? A on je nejen vykoupil, ale pak i propustil, aby se mohli vrátit do své vlasti. A kníže? Mlčí, ještě je okřikuje, když používají vůči tomu chlapovi, co má titul biskupa, ostrá a místy i sprostá slova. Byli schopni pochopit, že fungování biskupství je i v jejich zájmu a zájmu celého knížectví, ale přece ne snad za každou cenu? Určitě ne za tu cenu, že si ten chlápek s nimi bude dělat, co bude jenom on sám chtít!

Boleslavův zrak bloudil po shromážděných a nakonec spočinul na Vojtěchových bratrech, stojících jen kousek od knížecího stolce. Ano, byl to hned po knížecím rodu nejvýznamnější rod v knížectví, který si dokonce udržoval určitou autonomii. Právě proto sám prosadil toho paličatého Vojtěcha za biskupa, i když ten – popravdě řečeno – se skutečně svému povýšení velmi bránil. Kníže byl původně přesvědčen, že Vojtěch bude jeho poslušným kaplanem a bude dělat, co on bude chtít. A skrze něj že pokoří ty hrdé bratry, stojící jen kousek opodál.

Vlastně vůči nim vůbec nic neměl, žádné výhrady – uznávali ho jako knížete Čechů a neosnovali proti němu vzpoury. Jistě, pokoušeli se razit vlastní

peníze a při vojenských výpravách stavěli své vlastní oddíly; trochu mu to připomínalo stát ve státě. Někdy měl pocit, že kdyby jeho rod z nějakých důvodů vyhynul nebo byl vyvražděn, byli by to právě potomci starého Slavníka, kdo by zřejmě dosedli na knížecí stolec. Neměl ale tušení, jak se jich zbavit. A oni to věděli. Jejich postoj byl hrdý a vznešený, jejich urostlé postavy vynikaly nad postavami členů jeho vlastního rodu. Snad jedině nejmladší Radim postrádal jejich okázalou mužnou sílu, ale ten se nepočítal, byl přece kněz. Ten na rozdíl od ostatních vyzařoval jinou sílu, sílu ducha a ušlechtilosti. Kdoví, třeba by byl poddajnějším biskupem než Vojtěch. Ale na druhé straně se všeobecně vědělo, že Radim Vojtěcha obdivoval a jeho slova byla pro něj zákonem.

Podíval se kolem sebe a smutně se usmál. Jeho nevlastní bratr Vladivoj, dobře prolitý pivem a medovinou a s tupým výrazem v obličeji snad ani pořádně nevnímal, co se kolem něj dělo, tak mu alkohol vymýtil mozek. Boleslav Ryšavec, chlap sice fyzicky mocný, ale s tupým výrazem v obličeji, který postrádal jakékoli ušlechtilosti, a – bohužel – naprosto hloupý a bez diplomatických schopností, řešící všechno jediným způsobem, který chápal – silou. Vedle něj Jaromír, zženštilý mládenec, o něhož nemohla mít zájem žádná žena. Oldřich? Z toho možná může časem ještě něco být, pokud nebude tak prchlivý, jak byl on sám. A Kristián? Bylo na něm dobře vidět, že Vojtěchovi nyní závidí jeho postavení. Proč ne on, bratr knížete? Jistě, po Dětmarově smrti byla situace taková, že by ho tehdy papež na biskupský stolec patrně neschválil, ale nepochybně by s ním by nebyly takové problémy jako s Vojtěchem.

V tu chvíli zaregistroval, že v náladě shromážděných se něco změnilo. Vytrhl se proto z myšlenek a soustředil se na jednání – a s nelíčeným zadostiučiněním zjistil, že přítomní začínají vyčítat Vojtěchovy nároky nikoli jemu samotnému, ale stále více ostatním přítomným synům starého Slavníka. Předák rodu Soběslav se zamračil a biskupovi bratři se okázale začali chytat rukojetí svých mečů na znamení, že naprosto nesouhlasí s tím, aby je velmožové třeba i jen slovem napadli. Jako kdyby oni byli odpovědni za bratrovo jednání!

Urážky a útoky na Slavníkovy syny však začínaly být stále adresnější a zřejmě začalo hrozit, že se někdo z přítomných neovládne, použije přímo na sněmu fyzickou sílu a vyvolá tak krveprolití. Byla by to sice urážka této instituce, ale kníže shledal, že by se snad až tak nezlobil; teď však nepotřeboval spor s nejistým výsledkem, ale především smír s biskupem, a proto rázně zasáhl a rozezlené velmože svou autoritou utišil. Bylo mu ale jasné, že toto zklidnění je pouze vnějškové; v duších velmožů začala proti Slavníkovcům narůstat zášť – kolektivní vina celého rodu za biskupovo jednání jim byla najednou zřejmá a neoddiskutovatelná. Boleslav si v té chvíli uvědomil, že pozice Slavníkova rodu – či teď vlastně již rodu Soběslavova – je nyní mnohem horší než před několika lety, o době Slavníkova života ani nemluvě.

Kníže shledal, že hrdý Soběslav i ostatní Slavníkovci přivítali jeho zásah proti rozčileným velmožům, zásah, jímž snad zabránil ozbrojenému konfliktu přímo na nádvoří Prahy, ale na druhé straně museli sami z tohoto projevu pochopit, že jejich pozice není v jeho očích příliš dobrá. Nepochybně nejen velmoži, ale i kníže, byť to zatím ještě nedával slovně najevo – ti všichni svalovali vinu za biskupovo jednání i na ně, především na předáka rodu Soběslava, od něhož se samozřejmě očekávalo, že bude určovat způsob jednání všech členů rodu navenek, a zejména vůči knížeti. Ať si byl Vojtěch třeba stokrát biskupem, podle starých zvyklostí pořád zůstával v rámci rodu určitým způsobem Soběslavovi podřízen – a ten za něj na druhé straně zase nesl odpovědnost…

Konečně byly různice a spory překonány, podařilo se dosáhnout smíru a slavnostně odpřisáhnout souhlas s novým způsobem fungování církve ve státě. Kníže chtěl věřit, že se mu časem podaří alespoň částečně omezit vymoženosti, jichž v této chvíli biskup dosáhl výměnou za svůj návrat do země; nic není navěky, Vojtěše…. Rozhlédl se okolo. Bylo zřejmé, že snad nikdo – s výjimkou biskupových bratří – nesdílel jeho spokojenost s dosaženým výsledkem. Rozcházeli se hlučně, diskutujíce hlasitě mezi sebou a rozhazujíce rukama. Napětí bylo doslova cítit ve vzduchu a knížeti bylo jasné, že slavnostní přísahou

problémy dozajista neskončily. Bude muset jednat s velkou rozvahou a opatrností, aby ten křehký smír udržel při životě co nejdéle.

*** *** ***

Benedikt se mírně uklonil před kněžnou; ta mu laskavě pokynula, aby si sedl, ale Benedikt nabízené místo odmítl a zůstal uctivě stát: „Kněžno, podařilo se mi splnit své předsevzetí a měl jsem štěstí. Jak jsem správně předpokládal, dva z vojáků posádky na Vyšehradě, kteří jsou věřící křesťané, se mi při zpovědi přiznali, že se účastnili osobně zavraždění obou Municů. Přesvědčil jsem tyto muže, že cestu z věčného zatracení najdou, jenom když pomůžou při odhalení vrahů těchto mužů a oni s tím souhlasili. Jsou zde, kněžno, před vchodem do paláce. Budu rád, když je sama vyslechneš a pak poradíš nebo rozhodneš, jak dále v této záležitosti postupovat.“ Emma souhlasně kývla hlavou a Benedikt vzápětí polohlasně zavolal oba muže jménem. Ve chvilce oba stáli před kněžnou.

„Vojáci,“ oslovila je kněžna, „mnich Benedikt vám za vaše přiznání slíbil beztrestnost před Bohem a já vám slibuji beztrestnost před knížetem i před lidmi. Popište mi proto vlastními slovy, co se onoho osudného dne stalo.“ Vojáky její laskavost zaskočila, protože ji nečekali; původně počítali s křikem a výhrůžkami, ne-li s něčím horším, ale hrůza z věčného zatracení jejich obavy překonala a oni se rozhodli bez ohledu na případná rizika učinit vše, co bude pro věčnou spásu jejich duší zapotřebí. O to lépe se jim nyní bude mluvit o tom, co se den před sněmem šlechty seběhlo v lese při Levém Hradci. Strach a napětí je opustilo a oba podrobně a téměř stejnými slovy popsali jak přepadení průvodu v úvozu, tak i smrt obou Municů. Spolehlivě znali vlastně jen Hroznatu, který jim zaplatil a vedl je do akce. Jména těch, od nichž pocházely peníze, samozřejmě neznali, ale všem – a nepochybně i nepříliš chytrým vojákům – muselo být jasné, že někde v pozadí za penězi stojí Vršovci. Jejich svědectví však hovořilo jasnou řečí: Hroznata byl předákem čeledi na panství Vršovců, a tedy jenom pro ně mohl připravit tuto akci – o tom nepochybovali ani samotní vojáci, zvláště když se

Hroznata při najímání mužů a pak i při vyplácení odměny uřekl: opakovaně přece prohlásil, že jeho pán jim bude vděčen a pokud budou chtít, budou moci po vykonané akci vstoupit do jeho služeb. A jeho pán byl přece Kochan, to věděl v knížectví snad každý!

Emma je vyslechla a projevila očekávání, že oba dva svou výpověď v případě potřeby zopakují i před knížetem Čechů. Vojáci ji o tom sice ujistili, ale Benediktovi i kněžně bylo jasné, že na tento slib nemohou příliš spoléhat – něco jiného by bylo, kdyby je mohli nechat vypovídat před knížetem okamžitě, ale to bohužel nebylo možné. Vojáky pro jistotu zavázali mlčením, což bylo pochopitelné – kdyby se rozneslo, že je vyslýchala sama kněžna, mohly by být životy všech zúčastněných ohroženy. Pokud by se o jejich výpovědi doslechli Vršovci, jistě by propadli panice a patrně by se pokusili nepohodlné svědky umlčet. Vojáků by se samozřejmě zbavili snadno a ani odstranění Benedikta by jim nemohlo dělat potíže, ale v hrozící vyhrocené situaci nemohlo být jisté, zda by se zastavili před samotnou kněžnou. Emma na sebe tím, co nyní vyslechla, vzala značné riziko; jistě si ho byla dobře vědoma, když svědky v milosti propouštěla, a stejně tak jí bylo jasné, že nikdo z aktérů tohoto rozhovoru nemá před sebou mnoho času: „Hned zítra navštívím knížete na Vyšehradě. Tohle je skutečně velmi vážná věc a já jen doufám, že vylíčené skutky dojdou po zásluze spravedlnosti.“

Benedikt se pousmál, protože sám měl zatím z vývoje situace docela dobrý pocit. Snad kníže Vršovce ztrestá – to by mohlo pomoci Krásovi a Markétě ke štěstí a klidnému životu bez obav z toho, že by mohla být unesena nebo by kníže mohl dát přednost synovi Vršovců před synem Municů, pokud by se rozhodovalo, které dva rody se spojí příbuzensky.

*** *** ***

Emma se svým malým doprovodem vstoupila do brány Vyšehradu, kterou jí strážní, vidouce ji již zdaleka přijíždět, otevřeli. Všichni, kdo byli právě na nádvoří nově zbudované pevnosti přítomni, pozvedli své ruce i se zbraněmi,

pokud je právě měli u sebe, a vzdali jí příslušnou čest. Kněžnu potěšilo, že i vojáci si jí váží a respektují.

Kníže Čechů Boleslav Druhý vyšel před své stavení, ve kterém pobýval, a překvapeně se s manželkou pozdravil. Kněžna ještě nikdy novou pevnost – jeho chloubu – nenavštívila; pokud se nyní rozhodla tak učinit, jistě k tomu měla velmi vážný důvod. Boleslav se ovšem cítil mezi vojáky nejlépe, ale to se o Emmě rozhodně říci nedalo. Byl proto zvědavý, jaká záležitost sem asi Emmu přivádí, ale znal kněžnu za ty roky dobře a věděl, že na ni nemůže naléhat. Musí tedy tu povinnou chvilku počkat, než se kněžna rozhovoří.

Kněžna také svého muže za dlouhá léta společného života znala a velmi dobře věděla, jak někdy dokáže v hněvu vybuchnout; proto se snažila naservírovat mu nepříjemnou zprávu pokud možno opatrně – jako vždy však byla i tentokrát výbuchem jeho zloby zaskočena. „Nedopustím, aby mí vojáci vraždili velmože!“ zařval se skřípěním zubů strašným hněvem zrudlý Boleslav. Nádobí stojící bez ladu a skladu na hrubě opracovaném stole se pod jediným úderem jeho dosud mocné pěsti rozlétlo po místnosti a pod stolem a při zemi v koutech zařinčely střepy. „Ať si vyřizují účty mezi sebou, ale aby jakási chátra podřezávala mé rodové předáky jako podsvinčata, to se stalo naposled!“

Emmě přejel po zádech mráz – takhle rozzuřený byl kdysi dávno, tak dávno, že už si ani nepamatovala, proč. I ona stárne, začíná ji opouštět paměť… Teď ale musí nejdříve počkat, až se Boleslav uklidní – aby se mu probůh něco nestalo, není už nejmladší! Kníže zatím silou vší vůle, jíž byl v té chvíli schopen, bojoval se strašlivou zlobou, která jím lomcovala. Když se alespoň navenek trochu uklidnil, obrátil se k ženě: „Ty vojáky samozřejmě vyslechnu a slibuji, že je samotné kvůli tvé prosbě ušetřím, kněžno, ale pokud jejich výpověď potvrdí tvá slova, rod Vršovců přísně ztrestám. Otec i já jsme sice nad nimi až dosud drželi ochrannou ruku, avšak je-li toto pravda, vše se změní!“ Při zběžném pohledu již působil téměř klidně, avšak pozornějšímu pozorovateli by neunikla jeho zrudlá tvář se zaťatými zuby, naběhlými žilami na čele a sinalým pohledem – a ty vypovídaly o něčem jiném.

Kněžna se manželovi uklonila a vyšla ven. Vanul silný chladný vítr a zřejmě se schylovalo k dešti. Emmě byla zima, ale její duši hřál dobrý pocit z očekávané spravedlnosti; její vlastní odměnou pak bude štěstí Markéty a Krásy – prokáže-lise skutečně vina Vršovců a budou-li po zásluze a spravedlivě potrestáni, oběma mladým lidem již nebude hrozit roztržení a jejich vztahu zkáza. A snad nebesa milostivě pohlédnou i na ni, na Emmu, až jednou bude Všemohoucí soudit její činy.

*** *** ***

Neblahá zpráva přišla jako blesk z jasného nebe a rychle se rozšířila mezi velmoži i lidem v knížectví. Neuběhly ještě ani dva dny od chvíle, kdy kněžna navštívila knížete na Vyšehradě, Boleslav ještě ani nestačil vydat rozkazy vojákům, aby se připravili na trestnou výpravu proti Vršovcům, a bylo to tady: vládnoucího knížete Boleslava Druhého ranila mrtvice!

Kníže právě nasedal na koně, aby si vyčistil hlavu lovem v okolních lesích, když náhle před očima celé své družiny spadl ze třmene a po dopadu zůstal bezvládně ležet. Na první pohled se zdálo, že se Boleslavovi nešťastnou náhodou – bude asi třeba potrestat podkoního za nedbalou přípravu postroje – jenom vysmekla noha a že se při pádu udeřil do hlavy; družiníci okamžitě přiskočili, aby svému pánovi pomohli vstát – pak ale ke své hrůze spatřili, že kníže má pokleslý levý koutek úst a nemůže mluvit. Když jej oslovili, zřejmě jejich slova ani nevnímal, působil obluzeně a vydával jenom neartikulované zvuky. K dovršení všeho zlého kníže viditelně nevládl pravou polovinou těla, na níž ochrnul. Přenesli ho tedy nejprve do stavení, později ho na voze převezli do knížecího paláce na pražském hradišti a okamžitě poslali pro mnicha ze saské Korveje a vyhlášeného lékaře Thiddaga, který se už léta zdržoval ve srubu v podhradí.

Hrozba, že nadešla poslední Boleslavova hodina, vyvolala všeobecnou nejistotu, strach a obavy, co bude dále.

Když se o Boleslavově nehodě dověděl Kochan, zvedl oči k nebi a hlasitě se poděkoval Bohu. Ano, jenom Bůh mohl seslat na knížete mrtvici a zachránit tak

život, postavení i čest nejen jemu samému, ale snad i celému jeho rodu. Okamžitě sedl na koně a vydal se směrem ku Praze, aby tam na vlastní oči zjistil, na čem vlastně je.

Do knížecího paláce se dostal přes stráž bez problémů – všichni ho tu znali a nikdo si nedovolil ho zastavit. Vyšel do patra, kde ve své komnatě ležel kníže Boleslav Druhý. Kochan tiše přistoupil k pootevřeným dveřím a obezřetně nahlédl dovnitř: v nejasném příšeří ležel kníže bezvládně na lůžku a lékaři, služebnictvo, družiníci, strážní, manželka ani synové nikde … Kochan se rozhlédl po chodbě, spíše zakouřené než osvětlené doutnajícími loučemi – nikoho neviděl, jen někde na konci zaslechl mužský hlas. Byl to nepochybně strážný, který měl střežit vchod do ložnice. To je ale neodpovědné, pomyslel si Vršovec, vždyť kdokoli může vejít a bezmocného kníže klidně zabít.

Kochan se odhodlal a pomalu vstoupil; jeho očím se naskytl obraz zmaru. Těžce a přerývaně dýchající kníže ležel na zádech na nevysokém dřevěném lůžku pokrytém medvědími kožešinami, pravá ruka bezvládně visela z lůžka na podlahu. Kochan přistoupil k lůžku a sklonil se nad knížete: ke své radosti shledal, že ho oči nemocného nevnímají. Boleslavovo vědomí bylo zřejmě zcela zakalené, jeho zrak směřoval přes Kochanovo rameno někam do nedozírné dálky a z koutku jeho úst vytékal pramének slin…

Kochan se vzpřímil a cynicky se ušklíbl: jak málo chybělo, aby před tímto mužem musel zbaběle utíkat do ciziny, kde by mu nehrozilo nebezpečí, že přijde o život a hle – ten, který už už proti němu a jeho rodu vztahoval těžkou ozbrojenou ruku, zde teď leží sám a bezbranný, vydán napospas kterémukoli příchozímu…

Kochanovy rysy ztuhly. Ano, napospas všem – a v této chvíli například jemu… Pomalu vytáhnul z opasku lovecký nůž a pevně ho sevřel v ruce. Jediný pohyb a kníže Čechů bude mrtev. A knížetem se stane jeho ochránce, Boleslav Ryšavec. Kochan pomalu pozvedl ruku s nožem jakoby k ráně, ale pak ji zase stejně pomalu spustil. Ne, tohle už je opravdu zbytečné. Podle toho, co vidí, zbývají Boleslavovy snad už jenom poslední dny, nanejvýš týdny života. Zabít

knížete? Nic zvláštního v tomhle světě – vždyť i Boleslavův strýc svatý kníže Václav byl konec konců zavražděn! Boleslav by tedy byl jen dalším v dlouhé řadě. Avšak bylo zde riziko, že by mohl být odhalen. Odhalen jako vrah a kdoví, jestli by pak celá ta vychvalovaná Ryšavcova síla stačila zabránit tomu, aby ho za to na místě nepotrestali. Ne, nestane se vrahem knížete – jen ať si Boleslav v klidu zemře přirozenou smrtí!

Vtom se kdosi dotkl jeho ramena; Kochanem sebou v obranném reflexu prudce škubl, ale když obrátil hlavu, uviděl před sebou slavného lékaře Thiddaga, jako vždy v mnišské kutně, jak v ruce drží nádobu s jakýmsi lektvarem a zamračeně se na něj dívá. „Nehodí se, abys viděl knížete v tomhle stavu," suše poznamenal řeholník.

Kochan na něj nevraživě pohlédl a chtěl něco říci, ale přirozená úcta, kterou mnich vyzařoval, mu v tom zabránila. Vršovec se kousl do jazyka, odvrátil a o několik kroků ustoupil. Tss, ten ubohý mnich chce zachránit knížeti život! O Thiddagovi se dobře vědělo, že zachránil už mnoho životů, a lidé ho za to milovali. Uměl odhalit příčinu jejich nemocí a vyléčit i taková zranění, jaké snad žádný jiný lékař v této zemi. Jeho přítomnost byla pro všechny lidi – ať již chudé a bezprávné nebo bohaté a mocné – požehnáním. A teď tento zázračný lékař dělá všechno pro to, aby knížeti nejen zachránil život, ale možná mu i navrátil zdraví a sílu… Kochan si uvědomil, že by tomu měl zabránit: kdyby se knížeti vrátila síla a rozum k rozhodování, jeho život i životy všech členů jeho rodu by se opět ocitly v ohrožení; mocný kníže by si neodpustil pomstít vraždu předáka a syna rodu Municů. Měl by ho zabít, ano. Ale tohle jistě není poslední příležitost, kdy to udělat.

Otočil se beze slova a dal se směrem ke konci chodby této největší stavby na Praze, nepočítáme-li svatojiřskou baziliku. Zabouchal na dveře jedné z posledních místnosti; vzápětí uslyšel kroky, dveře se otevřely a stál v nich Boleslav zvaný Ryšavec, nejstarší syn knížete Čechů. Kochan vešel do místnosti a zavřel za sebou dveře.

„Je dobře, že jsi zde, Kochane," zašeptal Ryšavec, „vypadá to, že kníže v nejbližších dnech zemře a sněm velmožů zvolí nového knížete. Budu potřebovat tvou pomoc."

„Ty víš, kníže, že já i můj rod jsme vždy byli i jsme tvými spojenci," odpověděl Kochan, „co když ale kníže Boleslav přežije a ten mnich mu vrátí i zdraví, aby mohl opět vládnout? Do doby jeho smrti není možné nic podniknout, protože by se to mohlo obrátit přímo proti tobě a všem, co by ti pomáhali."

Ryšavec se jeho odpovědi jen pohrdlivě zašklíbil: „Bojíš se, Kochane? Máš strach? Ty ale přece nemáš co ztratit! Sám víš, že pokud se můj otec z toho dostane, měl by si celý váš rod chystat ty nejlepší a nejsilnější koně, abyste mohli včas uprchnout do ciziny, jinak vás kníže krutě ztrestá. Ovšem – pokud zůstaneš na mé straně, můžete z toho všichni mít jenom užitek; má vděčnost nepozná hranic. Ale uklidni se, i kdyby se z toho otec nakrásně dostal, ještě dlouho nebude schopen vládnout, o tom nepochybuji. V tom případě bude ovšem podle zvyklostí vykonávat vládu rada velmožů – jistě už dnes nikdo nepřipustí druhou Drahomíru. Jeden z našeho rodu se pak stane správcem této země po dobu nemoci vládnoucího knížete – a kdo se stane správcem Čechů, jakoby už byl jejich knížetem. Po otcově smrti je téměř jisté, že ho velmoži zvolí za nového vládce."

Kochan se nakrátko zamyslel a pak odtušil: „Máš pravdu, Boleslave. Za každou cenu musíme dosáhnout, abys to byl ty, kdo se stane správcem knížectví."

„Sněm se sejde pozítří", pravil Ryšavec, „aby poslové měli dost času vyřídit všem šlechtickým rodům knížecí vzkaz. Musíš tedy všechno zařídit tak, abych na něm byl přítomen z celého knížecího rodu Přemyslovců jenom já. Můžeš použít jakýkoli způsob, jak toho docílit. A také musíš docílit toho, aby se sněmu účastnili jenom ti představitelé rodů, kteří jsou na mé straně. Těm ostatním je třeba zabránit v účasti, rozuměl jsi, Kochane?"

„Spolehni se, kníže – ty se staneš správcem Knížectví Čechů, o to se já i můj rod postaráme!" přislíbil Vršovec. Boleslav vytáhl od opasku váček s penězi

a vložil jej Kochanovi do ruky. „Tyto peníze použij, na co budeš potřebovat, abychom došli cíle. Moje ruka pak bude štědrá i vůči tobě, to ti přísahám.“

*** *** ***

Přestože byl hlad na Vyšehradě častým hostem, většina z vojáků stále ještě měla co do úst a hlavně co nalít do hrdla – žold byl sice nepravidelný, ale byl. Věrnost se zde však příliš nenosila a sehnat vojáky, ochotné za peníze udělat cokoli, nebyl pro Kochana a ostatní Vršovce ve chvíli, kdy byli všichni zaskočeni Boleslavovou příhodou, žádný problém. V pevnosti zavládla naprostá anarchie, v níž se především nezřízeně pilo. Pilo se na zdraví knížete, který jim až dosud dodával životní jistotu, ze smutku nad jeho nemocí, ale především pro zahnání vlastního strachu a obav z problémů, které před nimi mohly z ničeho nic vyvstat… Kníže jim přece jen dával jakousi jistotu, že přežijí – nebo to snad byla jen naděje?

Kdopak asi bude novým knížetem Čechů? Tato otázka na všechny doléhala nejvíce. Starý kníže jim byl oporou, otcem, ochráncem. Síla jeho osobnosti je fascinovala a byli ochotni za něj položit i život. Ve skupinkách vedli zasvěcené diskuze o tom, kdo jej na knížecím trůnu nahradí. Mnich Kristián to jistě nebude, to jim bylo jasné. Ale kdo tedy? Jaromír a Oldřich, ještě mladí synové Boleslava a Emmy? No prosím, Jaromíra by vcelku brali, i když byl ještě mládenec, ale ta jeho nemužná postava a obličej! Takový by je měl vést do boje? A Oldřich? To bylo ještě dítě, dospívající kluk, kterého by nemohli ani poslouchat. Bylo by to u nich jako v říši, kde vládl – pravda, jen podle jména – dvanáctiletý hoch, král Ota Třetí. Vlastně zůstával pouze Ryšavec, z něhož však měli všichni strach pro jeho nevypočitatelnou povahu, a pak ovšem ještě Boleslavův bratr, dobře známý opilec Vladivoj. Ten sice alespoň věkem vyvolával jakousi úctu vůči své osobě, ale to bylo asi tak vše. Jeho krutost a nevypočitatelnost byla snad ještě větší než Ryšavcova, a kromě toho – jak by vůbec mohl vládnout, když byl pořád naložený v lihu? Kdy by na náročné vladařské povinnosti našel čas?

Snad za ně dá správné odpovědi na tyto otázky sněm velmožů, který se sejde co nevidět.

Vybraní vojáci proto s radostí přijali nabízenou zálohu peněz na akci, o jejímž skutečném významu neměli ani ponětí. Až druhého dne pochopili, o co se vlastně jednalo a že to tentokrát byli výjimečně oni sami, kdo měl možnost aktivně zasáhnout do dějin vlastního státu.

III.

Ráno následujícího dne bylo chladné. Nad Vltavou se převalovaly chomáče mlhy a nad nimi se do nebe tyčila jen vyšehradská skála, ozářená vycházejícím sluncem. Boleslavův syn Jaromír nasedl na koně a s malou družinou vyjel z brány pevnosti směrem ku Praze, odkud během noci o otcově zdravotním stavu nedošla žádná nová zpráva. Podle toho tedy žil, a snad bude mít i to štěstí a přežije. Nyní je ale nejdůležitější, aby se i on jako jeho syn zúčastnil sněmu velmožů knížectví a zde přidal svůj hlas k rozhodování, kdo se po dobu nemoci knížete Čechů stane správcem země. A konec konců, proč by nemohl být správcem země on sám – kníže Jaromír? Je přece členem knížecího rodu, takže… Sám pro sebe se usmál a popohnal koně.

Skupinka sestoupila až k řece, kde celý oddíl zahalila mlha a vlhký chlad pronikal až do kostí. A náhle se z ní vynořilo asi deset jezdců a zahradili jim cestu. Jaromír se zamračil. To byli přece vojáci jeho otce – některé dokonce od vidění znal, protože v poslední době společně s otcem přebýval na Vyšehradě!

Vedoucí jezdec se ke kněžicovi přiblížil; Jaromír v něm poznal jednoho z mladých Vršovců, snad stejně starého, jako byl on sám. Popohnal svého koně a oba mladíci se zastavili tváří v tvář. Vršovec se mírně uklonil a řekl: „Kníže Jaromíre, žádám tě, abys i se svými muži obrátil zpět na Vyšehrad – není žádoucí, abys byl účasten sněmu šlechty.“

Jaromíra požadavek očividně popudil: „Co to žvaníš, proč bych se právě já neměl zúčastnit sněmu? Jako člen vládnoucího rodu mám na přítomnost na něm plné právo!“

Vršovec mu zdánlivě mírně oponoval: „Tvé právo ti nikdo nebere, ale i tak tě musím opakovaně požádat, abys obrátil zpět na Vyšehrad!“ Poté však – ve zjevném rozporu se svým tónem – zvedl proti kněžici meč a namířil mu na hrdlo: „Pokud ovšem nevyslyšíš mou dobře míněnou žádost, budeme muset o její oprávněnosti tebe i tvou družinu přesvědčit násilím. Dobře si to ale rozmysli – je nás více a nebyli bychom rádi, aby tvůj život skončil jako život Zděrada a Černína z rodu Municů.“

Jaromír již již otevíral ústa, aby něco ostrého odpověděl, ale poslední slova mluvčího jej zarazila. Pochopil, že pokud neposlechne, vojáci se nebudou rozpakovat pobít všechny členy jeho družiny a patrně umlčet i jeho. Za peníze od Vršovců byli v této těžké době ochotni ke všemu, i k vraždě možného následníka knížecího stolce – to mu bylo okamžitě jasné.

Po této úvaze již dále neodporoval, jen mlčky obrátil koně a popohnal ho zpět k Vyšehradu; jeho družiníci učinili totéž. Ještě se ohlédl zpátky a viděl, jak vojáci a mladý Vršovec zmizeli v mlze… Jaromírovi se zdálo, že to byl snad jen zlý sen, ale pohledy jeho družiníků ho ujistily o bolestném opaku: jemu, synovi vládnoucího knížete, bylo zabráněno zúčastnit se sněmu, na kterém se bude volit správce této země!

A vtom pochopil, odkud vítr vane – za vším stojí nejspíše jeho starší nevlastní bratr Boleslav, jehož jsou Vršovci pravou rukou. Bylo mu jasné, že v této chvíli nemá šanci něco zvrátit. Zřejmě mu zbývá jen trpělivě čekat – časem se jistě naskytne příležitost jim to všem vrátit, jak bratrovi, tak i Vršovcům. Těm proradným Vršovcům, které před potupou a možná i zaslouženou smrtí zachránila jenom těžká nemoc jeho otce. Ta bezvýznamná, chudobná chamraď, chráněná jako zvláštní zvěř jeho dědem i otcem! Jejich podlézavá, úlisná, nekonečná a okázalá vděčnost – a co se z ní vyklubalo! Aby jednou nezatopili také jeho bratru a zřejmě i svému očekávanému budoucímu pánu Boleslavovi…

Jaromír netušil, že na cestách táhnoucích se od něj na západ ve stejné chvíli stál a svou kořist očekával ještě druhý oddíl vojáků pod vedením Kochanova bratrance; také oni měli – pokud možno stejným nekrvavým způsobem – zabránit v účasti na sněmu velmožů druhému Emminu synu Oldřichovi, přijíždějícímu ze Žateckého hradiště, jež mu zanedlouho mělo být svěřeno do správy. Také on byl zastaven silným oddílem vojáků a i jemu bylo mírným hlasem doporučeno, aby se laskavě obrátil zpět na Žatec. A ani Oldřichovi – na rozdíl od Jaromíra prchlivému mládenci, který k použití zbraně nikdy neměl příliš daleko – nezbylo nic jiného, než výzvy uposlechnout a obrátit se k návratu. Jediným rozdílem bylo, že Oldřich tak neučinil v klidu, ale s ústy plnými kleteb a urážek. Jeho odchod byl provázen úsměšky zbrojných nad bezmocným vztekem toho knížecího spratka.

*** *** ***

Oddíl jízdních se zčistajasna vynořil z ranní mlhy u bran tvrze; strážní se ani nestačili zeptat, co jsou příchozí zač, a již leželi v bezvědomí na zemi. Jezdci vedení Kochanem vrazili dovnitř, tam se zatočili a seskákali ze sedel. Postarší muž se uklonil před Kochanem a ten mu přátelsky pokynul: „Vidím, že jsi na svém místě, Rabo, budeme tě potřebovat!“

Oslovený se opět poníženě uklonil a beze slov ukázal na největší stavení. Vojáci se rozestoupili po okrajích nádvoří a ostražitě se rozhlíželi. Hluk a dusot koňských kopyt vylákal z nitra okolních srubů několik mužů a žen, ale ti – když před sebou uviděli nezvyklé množství vojáků – se okamžitě stáhli zpět a z bezpečné vzdálenosti zvědavě sledovali, co se bude dále dít.

Kochan zatím v doprovodu starce a dvou vojáků vstoupil do jizby, v jejímž příšeří rozeznal mužskou postavu, bezvládně spočívající s roztaženýma rukama na vysoko podestlaných kožešinách. O tom, že muž žije, svědčilo jen strašlivé chrápání, které se rozléhalo až na dvůr. Těžký vzduch uvnitř ještě zahušťovaly alkoholické výpary, stoupající z nádob a džbánů povalujících se všude kolem, a nepříjemnému zápachu jednoznačně vévodila vůně medoviny. Bylo jasné, že

muž spí těžkým spánkem opilce a kdyby kolem bily hromy a blesky, snad by to s ním ani nepohnulo.

Kochan se nad spáčem sklonil: nebylo by nic lehčího, než ho jediným úderem meče poslat na onen svět a zbavit se ho tak jednou provždy. „Ten nás hned tak neuvidí, pane," přerušil ticho stařec, „vypil toho večer tolik, že by to zabilo koně, a určitě bude spát nejméně do poledne!"

Kochan se narovnal a opřený o meč s pohrdáním pohlížel do obličeje protkaného hlubokým vráskami, obličeje předčasného starce, zničeného nezřízeným pitím. Tak to je Vladivoj, bratr knížete Čechů… Kochan se rozpomněl na slova svého otce; ten mu kdysi vyprávěl, jak kníže Boleslav První po jakési rodinné rozepři se svým starším synem Boleslavem toho jména druhým uvažoval, že dědická práva svého prvorozence obejde a jako svého nástupce posadí na Žiži druhorozeného syna Vladivoje. Oba Boleslavové se ale záhy opět udobřili a Vladivoje vykázali do příslušných mezí. Druhorozenec tak i nadále zůstával pouze řadovým členem knížecího rodu, s bezvýznamným titulem knížete a členem knížecí rady, bez pravomocí a hlavně knížecí moci; od té doby se prý datuje jeho bezmezné pití a krutost vůči všem lidem i zvířatům.

Kochan se obrátil k Rabovi: „Skutečně se zdá, že bude své obžerství vyspávat ještě hodně dlouho. Je tedy jen na tobě, Rabo, aby se nedozvěděl o volbě dočasného správce knížectví – ještě by mohl prosazovat své nároky nejstaršího žijícího člena rodu a nadělat našemu ochránci Boleslavovi Ryšavci problémy!"

Raba se zasmál: „Buď bez obav, pane, já už si jej ohlídám!"

„Kdyby přece jen dělal nějaké potíže, pak víš, co máš dělat," řekl Kochan, vytáhl nůž a podal ho Rabovi. „Nemůžeme si dovolit žádné problémy!"

Raba vzal nůž a zasunul si ho za pás. „Neboj se, pane, na mě je spolehnutí ve všech ohledech! Žádné problémy nebudou."

Kochan kývl hlavou a následován vojáky vyšel na nádvoří; bez ohlédnutí nasedli na koně a v okamžiku všichni zmizeli jako stíny v nedalekém lese.

Raba stál ve dveřích a sledoval jejich odjezd; pak se otočil na patě a nahlédl do Vladivojovy ložnice; ten však stále nerušeně spal na kožešinách a temně funěl.

Raba tedy usedl na práh a pozoroval dvůr. Čeledíni a děvečky jeden po druhém nejistě a se zřejmými obavami vycházeli ze svých domků, ale když se ujistili, že jim nic nehrozí, rozešli se po své práci. Ještě chvíli si budou povídat o podivné návštěvě předáka Vršovců s jeho vojáky, ale v poledne už na všechno zapomenou a život půjde dál. A on sám bude zatím sledovat Vladivoje, aby náhodou nevystřízlivěl natolik, že by ho napadlo sednout na koně a v době konání sněmu se vydat na Prahu. A pak dostane svou zaslouženou odměnu – stříbrné denáry s podobiznou knížete se budou hodit. Jistě udělal dobře, když se dal Kochanem k této službičce zlákat!

Tok Rabových úvah náhle narušil pocit, jakoby na něj dopadl stín. V úleku se obrátil a bleskurychle sáhl po noži, ale bylo již pozdě – mocný úder pěstí do tváře ho srazil k zemi. Pokusil se vstát, ale po nemilosrdném kopanci do břicha zůstal bezmocně ležet na zemi a svíjel se bolestí – Vladivoj se nečekaně probral z opice.

„Všichni ke mně!“ vzkřikl mocným hlasem a mířil špičkou nože na Rabovu hruď. Situace byla o to prekérnější, že Vladivoj byl najednou zcela při vědomí: vůbec nebyl opilý, anebo jen tak málo, že ho tělo i mysl plně poslouchaly. Ten, který ho měl střežit, teď ležel bezmocně před ním na zemi a kníže rozhodoval o jeho životě a smrti.

Na Vladivojův křik se seběhli všichni obyvatelé tvrze, kteří byli na doslech, a s údivem sledovali tuto zvláštní scénu. A vůbec celé to ráno bylo nějaké podivné – nejprve návštěva vojáků v čele s Kochanem, a teď Vladivoj stojící s nožem nad bezmocným Rabou.

Vladivoj se rozhlédl po kolemstojících a ukázal na Rabu, který se pomalu zvedal ze země. „Tento muž se nechal uplatit, aby mi zabránil účastnit se volby správce země. Mě, knížeti a zákonnému nástupci mého knížecího bratra! To ti jen tak neprojde, ty hnido!“ vykřikl kníže, vytrhl z ruky jednoho přihlížejícího čeledína těžký bič z volské kůže a vší silou začal Rabu šlehat. Stařík se marně snažil ochránit si rukama alespoň obličej – Vladivoj ho šlehal hlava nehlava, až nakonec Raba zůstal bezmocně ležet a na pokraji bezvědomí se jen svíjel bolestí.

K Vladivojovi přiskočil správce ke tvrzi přilehlého statku a snažil se ho uklidnit: „Pane, nech ho už, vždyť ho zabiješ!“ zaprosil, ale do Vladivoje jeho prosba jen vlila další zlost a nenávist; odstrčil správce a opět se vrhl na bolestí se svíjejícího Rabu. „Kdy je ten sněm velmožů, mluv, nebo tě na místě zabiju!“ zařval a další rány na nešťastníka jen pršely.

Raba se zoufale snažil ochránit před dalšími ranami bičem, a proto se rozhodl obětovat i své tajemství a vidinu snadného zisku. „Dnes!“, zaječel zoufale nevida jiné možnosti, „dnes, až slunce dosáhne nejvyššího bodu své dráhy, u knížecího stolce!“

Vztekem nepříčetného Vladivoje tím však naprosto neuklidnil; okolostojící raději rychle poodstoupili, aby je nezasáhly další rány bičem. „Co ti za to Vršovci slíbili, tak mluv! Kolik ti dali?“ řval Vladivoj a další rána dopadla na služebníkovu hlavu.

„Deset denárů,“ zašeptal Raba. „Tak deset denárů! Deseti denárů je hodné postavení tvého pána? Deset denárů!“ zaryčel kníže a pustil se opět bičem do nebohého muže; po chvíli se unavil, ale to již Raba ležel na zemi bez jediného hlesnutí. Správce statku v sobě nalezl odvahu a oslovil knížete: „Pane, ten muž ztratil vědomí. Nech ho už prosím být.“

Vladivoj na správce jen ostře pohlédl a ten se shrbil, očekávaje ránu bičem; ta ale kupodivu nepřišla. Vladivoj bič znenadání odhodil a zamračeně si ležícího prohlížel; správce se nad ním sklonil, obrátil jej na záda a přiložil ucho k jeho rtům. Pak se zvednul a obrátil se ke knížeti: „Ten muž je mrtev, pane.“

Vladivoj se zamračil ještě víc. „Dostal jen to, co zasloužil. Takhle skončí každý, kdo mě bude chtít zradit! Pět mužů ve zbrani na koně, ostatní do práce.“

Správce se uklonil a přihlížející se pomalu začali rozcházet, správce za nimi. Vladivoj osaměl na nádvoří s mrtvým Rabou. Kníže ke svému někdejšímu služebníkovi přistoupil a na okamžik se zadíval do jeho prázdných mrtvých očí; žádnou lítost však nepociťoval – vždyť ten muž jej zradil! Smrt byla tím jediným, co si plným právem zasloužil!

Mezitím mu jeden ze zbrojných již přivedl koně. Vladivoj se mrštně vyhoupl do sedla a zavelel shromážděnému doprovodu: „Na Prahu!“ Koně se tryskem vyřítili ze statku a jezdci se v okamžiku ztratili v nedalekém lese, kudy před hodinou odjížděl Kochan se svými zbrojnými.

*** *** ***

Nejvýznamnější šlechta knížectví se jen pomalu scházela ve sněmovním prostoru na vyvýšenině Žiži. Ti, kteří přijeli, se s překvapením rozhlíželi: bylo jich málo – přítomna byla skutečně jen malá část těch, kteří měli díky svému postavení právo sněmovního jednání se zúčastnit. Živě mezi sebou probírali neúčast toho nebo onoho předáka významného rodu, který na sněmu chyběl. Nikdo z nich nevěděl, že poslové vyslaní k rodům, jež nebyly nakloněny Boleslavovi Ryšavci, byli cestou k nim zajati a buď uplaceni, nebo odvlečeni neznámo kam. Pokud se bránili, byli na místě zabiti a jejich těla zakopána. A mnozí z velmožů se vůbec ani nedozvěděli, že se toho dne koná sněm české šlechty, který bude rozhodovat o obsazení místa správcem země po dobu nemoci knížete Čechů.

Z knížecího paláce vyšel Boleslav Ryšavec a postavil se vedle knížecího balvanu. Usednout na něj ještě nesměl, to bylo naprosto nemyslitelné vládnoucí kníže byl stále ještě na tomto světě, a jenom on měl právo sedět na posvátném stolci a řídit odtud zemi.

Za Ryšavcem vyšel z paláce biskup Vojtěch a po něm knížecí bratr mnich Kristián. Většina z přítomných se zamračila, když za nimi kráčejícího Thiddaga následoval Kochan. Co ten tam asi dělal?, šeptali si mezi sebou. I nadále téměř bez výjimky pohrdali všemi Vršovci i jeho mladičkým předákem. Očekávali, že za Ryšavcem vyjdou na prostranství i jeho bratři Jaromír a Oldřich, ale nebylo po nich ani vidu ani slechu. Také zde chyběl kníže Vladivoj, bratr knížete Čechů Boleslava. Někteří z přítomných byli toho názoru, že správcem země se dle zvykového práva má stát právě nejstarší člen vládnoucího rodu Vladivoj, i když o jeho charakterových vlastnostech a schopnostech vládnout neměli naprosto

žádné iluze – ale zvyklost zde byla a měla se dodržovat. A ostatně jeho moc by prozatím stejně byla okleštěna hlasy šlechty, která by měla větší pravomoci než za vlády řádně zvoleného knížete Čechů Boleslava Druhého.

V uctivé vzdálenosti stálo několik členů služebnictva a sledovali, co se bude dít; ukazovali si na jednotlivé přítomné velmože a nazývali je jmény, pokud je znali.

Převážná většina z přítomných velmožů byla nakloněna tomu, aby se správcem země po dobu nemoci knížete Čechů stal jeho nejstarší syn Boleslav, i když nepsaný zákon jim velel upřednostnit Vladivoje. Ale Vladivoj zde nebyl, a nikdo z nich neznal důvod jeho nepřítomnosti, stejně jako neznali důvod nepřítomnosti nevlastních mladších bratrů Ryšavce. Nedaleko valu, nalevo od knížecího stolce, se zvolna vytvořila skupinka těch, kteří nesouhlasili s tím, aby se právě Boleslav Ryšavec stal správcem země. V ní vynikal hlas vůdce těptického rodu Svojmila, který stál na jakési bedně a promlouval k těm, kdo mu chtěli poslouchat. Bylo zřejmé, že se na tomto místě vytváří opozice vůči příznivcům Ryšavce. Vedle Svojmila stál Krása, poslední člen a teď předák rodů Municů, a opodál se míhala Benediktova kutna. Mnohým připadlo, že není právě nejvhodnější, aby se v takové napjaté a vskutku osudové chvíli řeholník míchal mezi velmože.

Vtom z paláce vyšla kněžna Emma a všechno ztichlo; všichni bez rozdílu názorů se před ní s úctou sklonili. Po celém knížectví se povídalo, jak se dnem i nocí pečlivě stará o svého nemohoucího chorého manžela, a to jí ještě přidávalo na úctě. Emma shromážděným pokývla na pozdrav a usadila se na lavici, připravenou pro ni bokem od skupiny mužů. Zvyku by to sice neodporovalo, ale přece jen již v této době nebylo pokládáno za vhodné, aby žena zasahovala do státních záležitostí, jejichž řešení bylo doménou mužů.

Krok za Ryšavcem stojící Kochan kývnul na jakéhosi muže, připraveného opodál. Ten předal jeho pokyn dál, a na prostranství se po malé chvíli začali trousit ve skupinkách vojáci. Velmožové zneklidněli: co to má znamenat? Nebylo zvykem, aby sněmovní rokování probíhala pod dohledem vojáků. Kdo je pozval?

Proč? Všechny zraky se zkoumavě upřely na Ryšavce, ale ten se tvářil, jako by se jej to vůbec netýkalo. Pouze velmi pozorný pozorovatel by zaznamenal, že věnoval postranní pohled Kochanovi a spokojeně – i když s notnou dávkou opatrnosti, aby na toto gesto nikoho neupozornil – pokýval hlavou. Kochan se usmál pod vousy; až dosud vše vycházelo, jak mělo. Pod dohledem zbraní se opozice kolem Svojmila ničeho neodváží, a jiný kandidát na místo správce země než Ryšavec zde nebude.

To si zřejmě uvědomila i skupinka kolem Svojmila a její protesty viditelně zeslábly. Kochan ji však pozorně sledoval a povšiml si, že nejblíže stojí Krása. Tak Munic čeká na svou příležitost? Ale na jakou vlastně? Aby se stal příbuzným rodu Těpticů? Kochan věděl, co bude chtít od Ryšavce za svůj podíl na jeho volbě správcem země. Ne spousty peněz, ty se jim pohrnou časem samy. Ne, peníze teď opravdu ne, ale něco jiného, co vylepší a pozvedne jejich společenskou prestiž. Usmál se pod vousy – při troše štěstí zabije dvě mouchy jednou ranou. To bude ono. Vtom se Krása obrátil směrem k místu, kde stál, a Kochan se zase soustředil jen na něj; jejich pohledy se střetly a mladý Munic nemohl nepostřehnout vítězoslavný úšklebek, který přeletěl Kochanovou tváří. Otřásl se odporem a hněvem – ten chlap se mu drze vysmívá do očí! Vrah jeho otce a bratra stojí těsně vedle možného příštího knížete – to je skutečně špatné znamení…

Boleslav pokynul rukou a sněmovní jednání mohlo začít. Avšak ještě než Ryšavec mohl zahájit svou úvodní sněmovní řeč, zadusala u brány kopyta a před překvapnými zraky přítomných se zjevil Vladivoj se svým ozbrojeným doprovodem. Skupinka přiharcovala až k místu sněmu a Vladivoj ztěžka slezl z koně. Oprášil se a ještě poněkud nejistým krokem vykročil k Boleslavovi Ryšavci, vedle nějž stál biskup Vojtěch.

Ryšavec se obrátil ke Kochanovi a zasyčel: „Co ten tady dělá? Takhle jsi splnil své poslání, Kochane?“ Kochan s výrazem nevěřícího Tomáše sledoval přibližujícího se Vladivoje. Naprosto nechápal, jak se mohlo stát, že Vladivoj, ten Vladivoj, který ještě ráno ležel na podlaze jizby svého vzdáleného statku jako opilý tak, že vypadal spíše jako mrtvola, je nyní zde – a dokonce snad i střízlivý.

Jak to, že Raba nesplnil svůj úkol a umožnil Vladivojovi dorazit na sněm? Rychle přehlédl rozestavené zbrojné; bylo však zřejmé, že nikdo z nich se neodváží zabránit bratru vládnoucího knížete, aby pokračoval směrem ke knížecímu stolci – jeden vedle druhého mu ustupovali z cesty. Vladivoj došel k Ryšavci a aniž by mu věnoval byť i jen jediný pohled a jediné slovo, rozhlédl se po přítomných. Pocit, že je v právu, mu dodával netušenou sílu; co paměť sahala, bylo zvykovým právem, že stolec dědil nejstarší z rodu! Pravda, nebylo to uzákoněno žádným psaným textem, ale všichni tento zvyk znali a respektovali. Až o padesát let později zavede písemně právo nejstaršího z rodu Přemyslovců dědit knížecí stolec kníže Břetislav První.

I když Vladivoj, který se hrdě rozhlédl po přítomných, dobře věděl, že většinu z nich netvoří jeho přátelé, i tak byla v tomto okamžiku jeho šance stát se správcem země vysoká. Ohlédl se doleva a tam spatřil skupinu kolem; bylo mu nad slunce jasnější, že právě tito muži jej budou především volit. Osobně se s Ryšavcem nesnášeli a bylo pravděpodobné, že on, Vladivoj, pro ně bude podstatně přijatelnějším správcem a možná jednou i knížetem, než Boleslav Ryšavec, od kterého při jeho zpupné, zákeřné a neurvalé povaze nemohli čekat nic dobrého.

Zarazila ho ale nepřítomnost Slavníkovců. Vladivoj pohlédl směrem k biskupovi, jejich zraky se střetly a bylo jasné, že Vojtěch právě v té chvíli uvažuje nad stejnou otázkou. Jak je možné, aby tak význačný, téměř samostatně vládnoucí vlastnímu území a dokonce i vlastní mince razící rod chyběl na nejdůležitějším sněmu za poslední roky? Na sněmu, který měl rozhodnout o příštím správci a snad i budoucím vládci celé země? Ryšavcův poměr k vůdci Slavníkovců Soběslavovi byl sice navenek celkem korektní, ale jistě ne přátelský – napětí mezi dvěma nejvýznačnějšími rody v knížectví se nedalo přehlédnout. Jejich hlas tedy jistě měl mít při volbě správce rozhodující význam a Vladivoj – a určitě i Vojtěch – byli přesvědčeni, že Soběslav a jeho bratři by dali přednost zvolení Vladivoje před Boleslavem Ryšavcem.

Pocity překvapení zatím na všech stranách vyprchaly a sněm mohl konečně začít. K úžasu všech dal pokyn k jeho zahájení Vladivoj; Ryšavec položil ruku na meč, který nosil neustále po boku, ale když se z řad přítomných ozval nesouhlasný šepot, zase ji nenápadně stáhl. Bylo zřejmé, že dnešní sněm bude mít mimořádně bouřlivý průběh.

*** *** ***

Benedikt se nenápadně oddělil od skupiny velmožů, pomalu se přesunul k sedící kněžně Emmě a postavil se kousíček od ní, aby jej viděla i slyšela. Emma si jej povšimla a usmála se na něj. Až do této chvíle se cítila v přítomnosti tolika ozbrojených a neklidných mužů nejistá, ale přítomnost mladého mnicha jí dodala potřebnou sílu i pocit bezpečí.

Byli zde v podstatě sami, odděleni od přihlížejících vojáků i velmožů, takže si mohli nerušeně povídat, i když jejich slova byla často přerušována rozvášněnými výkřiky přítomných.

„Obávám se, kněžno, že nepřítomnost tvých synů, synů Slavníka a dalších velmožů znamená jediné – že tvůj nevlastní syn Boleslav převezme ještě dnes otěže správcovství země a tvá pozice bude tím pádem hodně oslabena. Mám nemalé obavy, že mezi šlechtou našeho knížectví dojde k rozbrojům."

Kněžna tesklivě pokývala hlavou: „Také se toho obávám, milý Benedikte, a nepochybuji, že máš – jako ostatně téměř vždy – pravdu… Nemocí knížete zřejmě skončilo sice nelehké, ale pro nás všechny přece jen poklidné období, a začíná čas, který možná bude pro celou tuto zemi tragický…"

Benedikt odtušil: „Slyšel jsem od jednoho z vojáků, který je mi nakloněn, že tvým synům bylo v přístupu na sněm zabráněno násilím. A když se rozhlédnu kolem, zdá se, že ani další velmožové neměli možnost sem dorazit – buď o jeho svolání ani nevěděli, nebo jim v tom bylo zabráněno."

„Vladivoje, toho odporného, věčně ožralého tchoře, skutečně nesnáším, ale v tomhle jediném případě bych bezpochyby dala přednost jeho dosazení na knížecí stolec před povýšením Ryšavce," prohlásila Emma a upřeně pohlédla do

Benediktových očí, hledajíc tam souhlas. „Benedikte, ty jsi svatý člověk, Bůh tě jednou přijme mezi své vyvolené a není konce tvých čistých skutků, které tě provázejí celý život. Ale všichni nejsou tak silní a dokonalí, a musíš tedy nyní prominout mně, slabé ženě, když ti vyjevím jedno ze svých tajemství. Právě teď je vhodná doba, aby ses dověděl, co mi nedávno vyjevila jedna pohanská vědma."

Benedikt na Emmu pohlédl s úžasem, a pak odstoupil o dva kroky dozadu a zvedl ruce, jako by se chtěl bránit před slovy pohanky. Chybělo jen, aby pronesl „Apage, Satanas!"

Kněžně jeho reakce samozřejmě neunikla: „Ne, neboj se, Benedikte, jsem věřící, ale její slova byla tak přesvědčivá, že ta žena snad měla pravdu. Prozradila ve svém věšteckém vytržení, že knížaty Čechů se jednou stanou jak všichni tři synové mého chotě Boleslava, tak i tento muž!" Vladivojovo jméno přímo nevyslovila, ale výmluvně na něj pohlédla zpod přivřených víček.

„Vladivoj?" vydechnul Benedikt a mávl rukou, jako by chtěl zahnat slova pohanské věštkyně někam do vzdáleného lesa. „Kněžno, nesmíš věřit slovům ženy, která vzývá modly a nic nechápe nebo neví o našem Spasiteli, i kdyby je vyslovovala jakkoli v tranzu!"

„Ale kdysi kněžna Libuše přece…"

Benedikt ani náznakem nepřipustil zpochybnění své víry: „Když ještě vládla kněžna Libuše, svatá zvěst evangelia teprve horko těžko pronikala na sever od Alp – natož pak do země, jako jsou Čechy. Dnes ale mluví i k nám a my bychom měli být jejími věrnými posluchači!"

Emma zmlkla, ale Benediktova slova ji nepřesvědčila. Samozřejmě, byla věřící, jak to jenom bylo možné, ale ten Vilemínin projev byl tak živý, tak přesvědčivý, že se mu prostě nedalo nevěřit. Její přesvědčení, že všichni čtyři žijící příslušníci vládnoucího rodu – když odečte mnicha Kristiána – se jednou stanou knížata Čechů, bylo neotřesitelné. Rychle pochopila, že nemá o tom dále s Benediktem diskutovat jeho svědomí i víra mnicha byla nejčistší, nepřipouštěl si žádné pochybnosti a její názor chápal jako slabost, ne-li nepevnost ve víře a nezdravou odchylku. Musí tedy před ním o této věci napříště mlčet, musí si ji

celou ponechat pro sebe. Kdyby se o jejím smýšlení dozvěděl biskup Vojtěch, snad by se od něj dočkala i kletby. Duší jí prolétl stín odcizení…

Oba zmlkli a zadívali se na sněmovní scénu odehrávající se před jejich zraky. Debata byla sice vášnivá, ale bylo zřejmé, že síly obou kandidátů na funkci správce země jsou v této chvíli vyrovnány. Nejvíc bylo slyšet Svojmila, vyzývajícího všechny přítomné, aby hlasovali za Vladivoje a v žádném případě nevolili Boleslava Ryšavce. Výkřiky z druhé strany mu vzápětí odpovídaly a jednání působilo místy dojmem, že slova záhy nepostačí a názorově rozdělené tábory proti sobě užuž vytasí zbraně. A nebylo nikoho, kdo by jim v tom mohl zabránit, autorita nemocného Boleslava Druhého, jehož si všichni vážili (pokud se jej nebáli – ale to vlastně bylo skoro totéž) a na slovo poslouchali, zde jednoznačně chyběla.

Vojtěch se snažil protivné tábory usmířit křesťanskou láskou, ale jedna část z přítomných ho vůbec nebrala na vědomí a druhá část mu urážlivě nadávala a vyhrožovala, až se musel před jejich vztyčenými pěstmi stáhnout.

Vtom se Vladivojovi konečně podařilo překřičet dav a všichni ztichli: „Budeme nyní hlasovat o tom, kdo převezme otěže správcovství ve státě ve jménu mého nemocného bratra!“

„Ty, Vladivoji – “ ozvalo se ze zástupu mužů, ale mluvčí svou myšlenku nemohl dokončit, protože jej z protivného tábora ukřičeli: „Boleslav, jenom Boleslav!“

Stranou se až dosud držící Kochan pocítil, že situace se přiostřuje a přichází jeho toužebně očekávaná chvíle. Kývl na zbrojné, a ti pomalu začali stahovat kruh kolem rozvášněných mužů. Snad to bylo jen náhodou, ale jako první začali svírat skupinu mužů kolem Svojmila a pokoušeli se oddělit je od ostatních. Někteří z velmožů se snažili pozvednut meče, jež holé třímali v rukou, ale zbrojní jim v tom ihned zabránili. Ozbrojenci pak zatlačili skupinu kolem Těpticů do vzdálené části hradiště za biskupský palác, vedle baziliky svatého Jiří; jejich křik a protesty byly marné, přesila vojáků slavila úspěch.

Vítězství Boleslava Ryšavce bylo nyní jasné. Všichni, kteří na nádvoří hradiště před knížecím stolcem zbyli – nebo spíše ti, jimž zde bylo povoleno zůstat – nyní jednomyslně pozvedli své ruce s obnaženými meči a mávali jimi nad hlavou na souhlas s volbou Boleslava Ryšavce za správce knížectví.

Vladivoj pochopil, že prohrál. Beze slova a bez jediného pohledu se obrátil a spěšným krokem se bral ke svému koni, střeženému skupinkou jeho ozbrojenců, očividně připravených v případě napadení k nelítostnému boji. Vladivoj se vyšvihl do sedla a celá skupinka pak tryskem vyrazila z brány hradiště ve směru, kde stál Vladivojův statek.

Jak podivně sněm začal, tak i skončil. Vítězný Ryšavec se obrátil a ve Vojtěchově doprovodu pomalu odcházel do paláce. Také kněžna Emma zamyšleně povstala a s Benediktem v závěsu zvolna oba muže následovala.

*** *** ***

Přítmí chodby spoře osvětlené loučemi působilo na Benedikta vskutku tísnivě; mihotající se stíny jako by byly předzvěstí problémů, před nimiž tato země stojí. Benediktovi bylo jasné, že žádná volba by teď nebyla šťastná – vlastně vůbec nebylo příliš na výběr. Boleslav Ryšavec? Známý násilník, nízký, mstivý a agresivní chlap? Zatím zde ovšem bude knížecí rada a velmožové, kteří – ač si jej část z nich zvolila za správce země – budou krotit jeho choutky a projevy násilí, alespoň dokud kníže Boleslav Druhý žije a je stále ještě oficiální hlavou státu. Vladivoj? Krutý, násilnický, chlastem degenerovaný chlap, který nemá ani páru o tom, jak se vládne státu? Pod jeho vedením by to s knížectvím bezpochyby šlo od deseti k pěti. Jaromír? Milý hoch a Benediktův osobní přítel, na svou dobu a na to, že není mnichem, velmi vzdělaný, ale zženštilý a nepožívající úcty ani od šlechty ani od lidu. A Oldřich? Zřejmě je nejschopnější z nich, ale stále ještě napůl prchlivé dítě, měnící názory každým dnem. Ne, tady skutečně nebylo z koho vybírat.

A mnich Kristián? Ne, nedozrála doba, aby se mnich nebo kněz mohli stát knížaty nebo třeba jen správci knížectví. To by se tu pomalu mohla začít

prosazovat myšlenka opata z Cluny, že církev bude vládnout státu a biskup přestane být kaplanem knížete – tak to vidí i biskup Vojtěch… Ale to by se mohl stát knížetem sám biskup! I když vlastně ne, není členem vládnoucího knížecího rodu – jenom po matce, a to přece nestačí. Po přeslici se stolec v knížectví Čechů ve skutečnosti nedědí. Možná jednou, ale v hodně daleké budoucnosti, to bude možné.

Před Benediktem se mihnul temný stín a z něj se zhmotnil nový správce knížectví –Boleslav Ryšavec. Benedikt se mírně uklonil a Ryšavec se mu odměnil podmračeným pohledem. Ach ano, Benedikt, řeholník z rodu Těpticů, z rodu, který se ústy svého předáka nejhlasitěji stavěl proti jeho volbě správcem knížectví. Ryšavec neměl rád tento zpupný prastarý rod, jehož počátky se ztrácely v šeru věků. Věru dobře činil jeho otec, že mezi své rádce ve stále větší míře vybíral lidi z řad nové šlechty, rekrutující se především z jeho vojenských velitelů.

Když vešli i s kněžnou do jejího pokoje, Emma nabídla řeholníkovi v koutě místnosti stojící židli. Přestože se Vojtěch po návratu z Říma opět ujal svých povinností kněžnina zpovědníka, tak jak bylo dříve zvykem, její vztah k mladému mnichovi neochladl. Spíše naopak – jak míjel čas, stále raději měla tohoto vzdělaného mladého muže nablízku. Je ovšem pravda, že Benediktův vztah k Emmě poté, kdy kněžna přiznala, jak vážně bere věštbu své služebné Vilemíny, mírně ochladl. On, který věřil v nového Boha jako málokdo, nemohl dost dobře pochopit, jak může kněžna – dcera nanejvýš křesťanského evropského panovníka – dát svou důvěru jakési pohance, i když pokřtěné. Takovou by měli vyhnat někam na statek, a ne ji nechat ve službě křesťanské kněžny a manželky vladaře proslulého budováním kostelů a podporou víry v zemi. Kdyby viděl do budoucna, jistě by se nedivil, že za více než sto let kronikář Kosmas přiřkne tomuto knížeti Boleslavovi Druhému titul Pobožný. Ano, Boleslav Pobožný podle Benediktova mínění by si kníže tento hrdý titul jistě zasloužil již za svého života.

Jejich rozhovor se točil kolem právě skončené volby správce a jejich názory se vzácně shodovaly. Oba cítili, že zemi čeká krize. V poslední době se potíže kupily na všech stranách. Když kníže Měšek dobyl pro Polsko celou severní část

Moravy, zbylo z rozlehlého českého knížectví pouhé torzo. A k tomu množství nenasycených a bez války zahálejících vojáků na Vyšehradě, nebezpečná síla, která měla být hrozbou nepříteli, ale spíše ohrožovala vládnoucí rod i běžné lidi. Nespokojenost zbrojných rostla a hrozila přerůst v násilné činy; už teď bylo cítit, že zemi chybí pevná ruka Boleslava Druhého. A nejenom ruka, ale především úcta k člověku, který je vládcem země.

Odpoledne se nachýlilo k večeru. Kněžna vstala: „Promiň, Benedikte, ale musíme pro dnešek náš rozhovor ukončit – očekává mě biskup Vojtěch. Musím ti ale říci, že mám strach o tvého otce. Snad neměl tak jednoznačně vystupovat na podporu Vladivoje a především proti mému nevlastnímu synovi. Boleslav je mstivý a obávám se, že využije každou příležitost, aby mu jeho nepřátelské postoje vrchovatou měrou oplatil…“

Benedikt se rozloučil s Emmou a pomalým krokem se bral chodbou směrem ke schodišti, vedoucímu k východu z paláce. Když míjel knížecí ložnici, neudržel se a nahlédl přes zvednutý závěs dovnitř. Stráž mu sice zabránila jít dál, ale i tak s potěšením zahlédl knížete Boleslava Druhého, jak sedí na lůžku a pije lektvar, který mu po lžících podával mnich Thiddag. Snad Bůh dá a léčba bude úspěšná.

Zatímco se modlil za Boleslavovo uzdravení, vyběhnul po schodech jakýsi muž a zabočil do jizby Boleslava Ryšavce. Benedikt ho poznal – byl to Všebor, Kochanův bratr. Opatrně, aby jej nikdo neslyšel, popošel až těsně ke vchodu do Ryšavcovy jizby, využívaje stínu. Nemusel čekat dlouho; přestože oba muži, jež poznal po hlase, spíše šeptali, v tichu panujícím všude kolem bylo dobře rozumět každé jejich slabice. Všebor právě Ryšavcovi podával hlášení: „Můj bratr Kochan ti vzkazuje, kníže, že skupina vzbouřenců pod vedením Svojmila z rodu Těpticů se ihned po ukončení sněmu vydala do tvrze knížete Vladivoje a tam mu všichni přísahali věrnost. Potvrdili mu, že jej považují za právoplatného zástupce našeho nemocného knížete Čechů Boleslava.“

Ryšavec přecházel sem a tam a sice potichu, ale o to zuřivěji klel. Všebor pokračoval: „Kochan už sehnal dostatečně silný oddíl, který napadne Vladivojův

statek, a od tebe žádá pouze souhlas, aby se mohl s tvým strýcem Vladivojem vypořádat jednou provždy.“

„Ať se především vypořádá s Těptici a dalšími zrádci, kteří se staví proti mně!“ vybuchl Ryšavec, ale ihned se ovládl, aby jeho slova nezalétla k nepovolaným uším – zdi paláce byly přece jen tenké.

„Bohužel, v tuto chvíli to není možné vyřešit…„ odpověděl Všebor. „Jednak je jich mnoho a mají s sebou početný ozbrojený doprovod, jednak se už začali rozcházet do svých sídel. Kochan je toho názoru, že tuto věc bude třeba odložit na pozdější dobu. Když ale zmizí ten, který je největším nebezpečím pro tebe, kníže, jejich sílu to oslabí a později bude mnohem jednodušší se jich jednoho po druhém zbavit.“

Následoval okamžik ticha, který přerušil Ryšavec: „Ano, Kochan má pravdu a má můj plný souhlas: zbavte mně Vladivoje! I když se bojím, že až ten opilec zmizí, pořád zde ještě budou mí bratři, a ti si také budou brousit zuby na knížecí stolec.“ V jeho slovech se skrývala sice ještě nevyslovená, ale přece již jasná hrozba. Všebor tato slova ponechal bez přímé odpovědi, ale jeho následující návrh zašel ještě mnohem, mnohem dále, tak daleko, že si to snad ani Ryšavec netroufl připustit: „Mám ti sdělit tajný návrh mého bratra Kochana, kníže. Je ochoten vystavit se kvůli tobě nebezpečí, a pokud by hrozilo, že se kníže Čechů Boleslav vyléčí ze své nemoci, pokusí se případně i zkrátit jeho život!“

Benedikt sebou trhl: zabití Vladivoje by jistě byl hrůzný čin, nicméně v těchto tvrdých dobách se nevymykal běžnému řádu věcí – avšak zabít nemocného knížete, to bylo naprosto šílené! Naštěstí se po chvilce ticha, v němž bylo slyšet jen nervózní Ryšavcovy kroky po místnosti, konečně ozval i jeho hlas: „Ne… ne, je to můj otec! Obávám se, že náš nový Bůh by mi odpustil ledacos, ale otcovraždu určitě ne…“

Všebor ho nepřemlouval: „Jak si přeješ, kníže. Když dovolíš, odjedu a sdělím tvůj souhlas Kochanovi. Ještě dnes v noci budeš mít o jednoho soka méně. Počítali jsme s tvým souhlasem, a Kochan se skupinou ozbrojenců čeká v nedalekém lese.“

Bylo zřejmé, že rozhovor je u konce. Benedikt se přitiskl do nejhlubšího stínu při zdi; kdyby ho zde Všebor zahlédl, jen kousek od Ryšavcových dveří, jistě by ho napadlo, že vyslechl jejich rozhovor a mohl by se pokusit nepohodlného svědka navždy umlčet. Všebor však vyšel z pokoje velmi rychle a aniž se rozhlédl, seběhl po schodech na nádvoří.

Benedikt však raději vyčkával, až všechno ztichlo. Teprve když uslyšel dusot koňských kopyt zaniknout v dáli, mohl si být jist, že Všebor pražské hradiště opustil. Rychle se rozeběhl chodbou, na schodišti při vchodu do paláce minul překvapenou stráž a již byl na nádvoří. Jeho kůň stál přivázán ke sloupu nedaleko brány. Benedikt se vyšvihl do sedla a pádil směrem, kde ležel Vladivojův dvorec. Naštěstí znal okolí Prahy lépe než Kochan nebo Všebor, a tak měl šanci dostat se k Vladivojovi dřív, než se to povede vršoveckým vrahům – bude tedy moci ještě zavčasu Vladivoje varovat před hrozícím nebezpečím.

*** *** ***

Dusot koňských kopyt vzbudil spící čeledíny na statku rodu Těpticů. Jako první vjel branou na prostranství mezi staveními Svojmil a za ním se nahrnulo více než dvacet dalších jezdců. Na Svojmilův pokyn seskočili z koní a odebrali se do stavení, v němž před nedávnem Kochan napadl Svojmila a sám byl poté zraněn Benediktem.

„Pojďte, přátelé!“ volal Svojmil hlasitě na příchozí, až se ze všech stran začali sbíhat vzbuzení čeledínové a děvečky: „Dnešní den věru nebyl naší prohrou, ale dnem, kdy začneme bojovat za přijatelnějšího knížete, než je ten odporný Ryšavec!“

Odpovědí mu byly souhlasné výkřiky a v mihotavém světle pochodní, přinesených sem čeledíny, se zablesklo několik tasených mečů. Od skupiny mužů se oddělil stín, který rychle zamířil k důvěrně známému stavení na okraji statku; nebyl to nikdo jiný než Krása, jehož kroky samozřejmě mířily do jizby, v níž v této pozdní chvíli snila jeho milovaná Markéta. Stále ještě byl podzim a do

doby, kdy jim bude povoleno uzavřít církevní sňatek, mělo ještě korytem nedaleké řeky protéci mnoho vody.

Hluk z nádvoří sem téměř nedoléhal, a tak nebylo divu, že Markéta tvrdě spala. Mladík dívku jemným polibkem vyrušil ze sna a jí – čerstvě probuzené – náhle připadl svět krásný a jasný, přestože již byla hluboká tma. Od Boleslavovy mrtvice nebyly Krásovy návštěvy tak časté, protože byl nyní velice zaneprázdněn – společně se svým budoucím tchánem usilovali o získání dalších velmožů pro volbu Vladivoje nebo Jaromíra za správce knížectví. I když to tak na první pohled mohlo vypadat, nebylo to intrikování, ale sebeobrana: ochranářský postoj Boleslava Ryšavce vůči rodu Vršovců byl obecně známý, a po incidentu, k němuž došlo právě kvůli Markétině sňatku mezi Vršovci na jedné a Těptici i Municí na straně druhé, mohli příslušníci obou rodů očekávat osudovou nepřízeň knížecího správce. Osud si vůbec zahrál s Municí ošklivě: důkazy, které ve věci vraždy Zděrada a Černína kněžna Emma předložila knížeti Boleslavovi Druhému proti Vršovcům, jeho nemocí očividně ztratily na váze a bylo téměř jisté, že pro Boleslava Ryšavce nebude žádným problémem shodit je pod stůl.

Markéta se vzbudila do sna ještě sladšího, než měla před chvílí. Něžný polibek, který ukončil předešlé snění, se jí v té chvíli zdál tím nejkrásnějším, co ji mohlo v životě potkat. Objala svého milovaného oběma rukama a pak, po krátké chvilce oboustranného štěstí, se zamilovaní usadili vedle sebe na loži.

Krása zvážněl: „Jsem zde jenom na chvíli, Markétko. Bohužel jsme dnes vůbec nebyli úspěšní; přáli jsme si prosadit na místo zemského správce Vladivoje nebo Jaromíra, ale očekávali jsme klidnou volbu – vůbec jsme nepředpokládali, že si ti proradní Vršovci přivedou na sněm své ozbrojence. Podařilo se jim shromáždění zastrašit natolik, že bez nejmenšího odporu odsouhlasilo jejich návrh a posadilo na místo správce knížectví toho podlého Boleslava Ryšavce… Ale ještě není všem dnům konec! Zdá se, že Jaromír je v současné době střežen na Vyšehradě a kdyby se pokusil odsud odjet, budou ho jistě pronásledovat a možná se ho pokusí i zabít. Jedinou naší nadějí je teď kníže Vladivoj.“

Markéta se zatvářila překvapeně: „Vladivoj? Ale vždyť přece všichni víme, jaký je to krutý a nevypočitatelný člověk. A k tomu natolik holduje medovině a pivu, že na něj nikdy nemůže být spoleh, natož aby dobře spravoval zemi!“

Krása se rozesmál: „Markéto, Markéto, ty mluvíš jako ostřílený bojovník! Máš pravdu, ale v této chvíli je to člověk, který má jako nejstarší z rodu největší právo zasednout prozatím na správcovský, a v budoucnu možná i na knížecí stolec. Přísahali jsme mu věrnost, my všichni, kdo jsme zde na statku, a když bude třeba, tak pozvedneme pro jeho právo i meče!“

Markéta se zasmušila. „Kráso, jsem jenom žena, v tom máš plnou pravdu, ale po tvých slovech cítím ve vzduchu krev. Domácí velmoži se budou zabíjet mezi sebou jenom proto, aby na knížecí stolec dosedl člověk zřejmě ještě méně schopný vládnout nad zemí, než ten, který byl dnes zvolen jejím správcem? Kdybych mohla, poradila bych vám všem, co jste zde, abyste se rozešli do svých domovů a přijali dnešní volbu tak, jak proběhla. Podle výsledku je vidět, že Boleslav Ryšavec a jeho lidé mají navrch. Jednou se to možná změní – nevíš, co bude za rok nebo za dva. Takhle může dojít ke krvavé řeži a šlechta se mezi sebou vzájemně vybije. To by byla pro nás všechny ta největší katastrofa. A kdo bude poražen? Jsem bohužel přesvědčena, že to budete vy. Podle toho, co jsi mi říkal, je vás rozhodně méně než těch ostatních, a neštěstí vstoupí do našich domovů, možná ještě větší, než bylo neštěstí v tvém rodě. Nejsem věštkyně, ale ženy mají intuici, která mužům chybí. Po tvých slovech cítím skutečně ve vzduchu krev. Krev mého otce i tvou…“ Markéta se odmlčela a opět přivinula hlavu na Krásovu hruď.

Krása náhle neměl, co by na její slova odpověděl. A čím více nad Markétinou řečí přemýšlel, tím více v ní nalézal logiky. Ano, znamenalo by to, že jednotlivé šlechtické rody budou válčit proti sobě a vraždit se, a trpět budou všichni, i urození i obyčejní lidé – a to vše v době, kdy stále ještě žije právoplatný vládce. Dostatečný důvod pro všechny nepřátele státu, aby některé ze zúčastněných stran přispěchali „na pomoc“ a napadli vnitřně rozervanou

a oslabenou zemi. Vlastně všichni kolem – římský král, Bavoři i Poláci – jenom čekají na svou příležitost. A oni by jim ji přímo naservírovali…

Po chvíli se v něm ale všechno vzepřelo. Ne, nebude Markétu přesvědčovat a děsit dalšími argumenty, ale bylo mu jasné, že bude po smrti Boleslava Druhého nutno dostat Vladivoje na knížecí stolec. Tuto bitvu možná prohráli, ale ani zdaleka není všem dnům konec. Při volbě knížete může být jejich strana úspěšnější, když se na ni dobře připraví. On sám samozřejmě nemůže zabránit, aby jeho budoucí tchán a další dnes přítomní velmoži nepodporovali Vladivoje. Ale za rok nebo za dva se situace může hodně změnit, a pak se teprve uvidí, kdo je silnější, zda Boleslav Ryšavec, nebo Vladivoj a jeho přívrženci.

Přivinul se k Markétě a jejich těla spočinula ve vášnivém objetí. Tak krásná a vzácná chvilka uprostřed tohoto napětí a mocenských bojů.

„Budu muset jít, Markétko. Muži mě čekají."

„Co bude dál, Kráso?" otázala se znepokojená Markéta a těsněji se k němu přivinula. Krása její přivinutí opětoval. „To není nic pro ženy, Markétko! Tohle jsou mužské věci a my je budeme řešit jako muži."

„Bojím se o tebe, Kráso," hlesla Markéta. „A bojím se také o sebe. Nikdo z nás neví, co všechno se ještě může stát. Mohou se pokusit tě zabít a stejně tak mohou ublížit i mě. To odmítnutí Všebora, pokud se týče mě, nám Vršovci nikdy nezapomenou. A teď – podle toho, co říkáš – může jejich moc a postavení pod ochranou správce této země jenom posílit."

Krása se zamyslel. Ano, Markéta má pravdu. Možná je ohrožena i ona, i když zřejmě ne přímo na životě, ale bůhví, jak se situace vyvine. Sáhnul za opasek, vytáhl nádherně zdobený nůž a podal ho Markétě. Dívka ho překvapeně vzala do ruky a pohlédla s nevyřčenou otázkou Krásovi do očí; ten ukázal na nůž a vysvětlil jí: „Tenhle nůž mi před lety darovala matka, aby mě chránil před nebezpečím. Dobře víš, že ho odkládám, jen když jsem u tebe, ale jindy ne. A mohu říci, že mi už několikrát pomohl zachránit život, ať už mě napadli lidé, nebo divá zvěř. Teď ho dávám tobě, aby tě chránil před nebezpečím tak, jako až dosud chránil mně. Není těžké ho použít. Nevíš, kdy se ti bude hodit, ty moje

milovaná Markétko… Bohužel, nemohu být u tebe pořád, jak se patří na tvého muže. Až nás Vojtěch oddá, pak mi ho vrátíš, protože pak už budu tvým ochráncem já a ty už jeho ochranu potřebovat nebudeš!“

Do Markétiných očí vstoupily slzy a vděčně se ke Krásovi přivinula. Pak obtočila nůž drahou stuhou, kterou přiváželi kupci z dalekých zemí, a pověsila si ho na krk: „Budu ho nosit pořád u sebe – snad mi přinese tolik štěstí jako tobě!“

*** *** ***

Emma prošla kolem knížecího stolce na vyvýšenině Žiži a vešla do biskupského paláce; biskup Vojtěch ji už očekával. Po běžném zpovědním rituálu si kněžna sedla na nabídnutou židli a biskup si sedl proti ní.

„Adalberte…,“ oslovila Emma biskupa, ale ten ji ihned přerušil. „ Pro tebe vždy jenom Vojtěch, kněžno,“ řekl laskavým tónem a mírně se před kněžnou uklonil na znamení úcty, „svaté jméno, které jsem přijal po svém biřmovním otci, je určeno těm, kteří mi nejsou tak blízcí jako ty!“

Emma se usmála. Velice si vážila tohoto muže, který seděl před ní. Byla hrdá na to, že jeden z nejučenějších mužů své doby s ní rozmlouvá jako se sobě rovnou, co se týče vzdělání a rozhledu. Teoreticky byli příbuznými, i když ne pokrevními: Vojtěch po matce a její muž Boleslav po otci byli bratranci, a Vojtěch tak byl vlastně jejím švagrem z druhého kolena. Ale to nebylo podstatné. Podstatnější byla vzájemná úcta, kterou si oba navzájem prokazovali.

„Jsem šťastna, že jsi opět ve své rodné zemi, Vojtěchu,“ usmála se Emma, „velice jsi nám tu chyběl…“

Vojtěch se poněkud ušklíbl a nevěřícně potřásl hlavou: „Možná že tobě, kněžno, ale určitě ne většině lidí v této zemi…“

„Nejenom mně, Vojtěchu. Křesťanství sice pomalu, ale přece jenom zapouští kořeny i v této zemi. Můj muž i další velmožové jsou přece věřící křesťané a kněží, kterých je i tvojí zásluhou v zemi stále více, získávají pro víru

v pravého Boha stále více obyčejného lidu. Je tedy jistě jen otázkou času, kdy tu bude vzývání model a pohanství úplně vymýceno!“

Vojtěch opět nesouhlasně pokýval hlavou. „Kněžno, možná vidím věci z jiného pohledu, než je tvůj. Procestoval jsem mnoho zemí Evropy, ale musím s nevolí konstatovat, že tato země je doposud rájem pohanství a bude trvat ještě mnoho desetiletí, ne-li staletí, než lidé budou věřit v jednoho Boha, toho, který je tím pravým a který přináší našim duším spásu a ne věčné zatracení.“

Kněžna se mu pokusila odporovat: „Zdaleka ne všude je křesťanství tak mocné, jak je tomu v Římě a v dalších zemích na sever od něj. Můj manžel, kníže Boleslav – “

Vojtěch ji ale nenechal domluvit: „Tvůj manžel je jistě přesvědčeným křesťanem, ale jenom proto, že pochopil, že bez víry v pravého Boha bude on i jeho země vystaven útokům, jak se to děje pohanským kmenům na severu a východě císařství. Obodriti, Luticové nebo Prusové pořád odmítají křesťanství a křížová tažení proti nim jsou na denním pořádku. I tak ale nechápu, kněžno – jak se jen mohl křesťanský kníže spojit s pohanskými Lutici proti křesťanským Polákům?“

„To přece byla politická záležitost, Vojtěchu.“

„Možná že byla, kněžno, ale tvému muži mnohem více uškodila, než prospěla… Celá křesťanská Evropa byla pobouřena tím spojenectvím!“

Emma neodpověděla. Ano, sama přesvědčovala svého manžela, aby do toho spolku, který i tak nepřinesl očekávaný prospěch, vůbec nevstupoval. Ale pro něj politické záležitosti přesahovaly otázky církevní. Nebyl schopen – nebo ochoten? – dostatečně si uvědomit, jak silnou zbraň tímto spojenectvím vložil do rukou svých nepřátel, kteří měli na dlouhá další léta proti němu silný argument, a to podporu pohanství proti křesťanství.

„Ale i Uhři – ,“ snažila se pokračovat kněžna, avšak Vojtěch jí opět skočil do řeči.

„Kníže Gejza je nakloněn přijetí křesťanství jako státního náboženství, a jeho syn Vajko, který po něm jednou zdědí knížecí korunu, je už teď naším

stoupencem. Síla vládnoucího rodu je u Uhrů nesmírná a lze očekávat, že naše víra bude mít v tomhle státě dveře otevřené dokořán, dozajista více než má zatím v knížectví Čechů!“

Emma umlkla – byla si vědoma, že Vojtěch má pravdu. Až po chvíli se nesměle ozvala, aby pokračovala v dialogu: „Obávám se, Vojtěchu, že je důležité, aby prosazování křesťanství bylo podřízeno zvykům míst, kde se provádí. Nemůžeme porovnávat tak odlišné kultury, jako je říše, Itálie s Římem nebo Uhry. Myslím, že v této oblasti je nutno postupovat velmi opatrně, protože násilí může přinést více škody než užitku. Lidi je třeba pozvolna přesvědčovat, že jedině křesťanství přináší tu pravou víru a věčné spasení, a oni pak zajisté přistoupí k naší víře dobrovolně.“

„Nemohu s tebou souhlasit, kněžno,“ oponoval jí biskup. „Jak je možné přistupovat mírně k lidem, kteří se vydávají za křesťany a přitom neuznávají nejzákladnější zásady křesťanství? Jak mohou lidé brát křesťanství vážně, když jejich kníže, promiň, kněžno, prodává otroky bezvěrcům a Židům? A k tomu ještě – s jeho tichým souhlasem – se na tržištích rovnou pod jeho sídlem prodávají křesťanští zajatci!“

„Ty je přece vykupuješ, biskupe, vlastními penězi je vykupuješ…“, snažila se mu vmísit do řeči Emma, ale svou pravdou rozohněného biskupa se jí už v jeho proslovu nepodařilo zastavit. Stál před ní jako sám Kristus a jeho slova šlehala kněžnu přímo do srdce.

„Penězi, které získávám z desátků od velmožů. A to jim na tom vadí nejvíc. Ale nikdo mi nezabrání, abych v této bohabojné činnosti nepokračoval – a třeba i proti jejich vůli. Nemůžeš se mi divit, kněžno, že jsem opustil zemi, kde se kněží žení a mají děti. Kněz má žít v celibátu, jenom pro Boha, a nemarnit čas věcmi tak světskými jako jsou ženy a děti. A velmožové, místo toho, aby mě v mé snaze podpořili, tak poskytují těmto kněžím ochranu a dávají jim volnost. A oni sami? Mnohdy mají i více žen, a pokud mají náhodou jenom jednu, s níž jsou ženatí, tak vedle ní si vydržují ještě množství jiných žen jako své konkubíny!“

„Je věcí církve, aby je přemluvila, změnila jejich názor a vychovávala jejich děti k jinému způsobu života," snažila se opět přerušit Vojtěchovo kázání kněžna, ale bylo zřejmé, že biskup její slova nevnímá. Nerušeně pokračoval dál ve svých vývodech.

„Je snad správné, že velmoži unášejí manželky jiných a pak se s nimi žení, a to bez toho, aby jejich dosavadní manželství bylo rozloučeno knězem? A přitom je oddávají kněží, kteří jsou sami ženatí! A kvete tu krevní msta jako u Saracénů! Zneuctíš můj dům nebo zabiješ někoho blízkého – a pak ne soudce, ale sám poškozený rozhoduje o životě a smrti toho, kdo tento čin spáchal. Všichni se opíjejí, slaví i pracují a nic přitom nedbají svátků Božích! Když jsem vstoupil do země, co jsem viděl jako první? V neděli se v Plzenci konal ryčný trh! A když jsem ho chtěl společně s mnichy, kteří se mnou přišli z římského Aventina a – dá-li Bůh – budou již zanedlouho žít v novém klášteře v Břevnově, rozehnat, postavili se proti nám všichni – křesťané i pohané – a chtěli nás ubít holemi!"

„Chvála Bohu, že se jim to nepovedlo," povzdechla si Emma.

„Ani svátků Božích si neváží, nikdo, ani křesťané. Nemůžeš se divit, kněžno, že jsem stále více toho názoru, že je třeba spojit celou křesťanskou Evropu pod jedním panovníkem, pod člověkem, který by zrušil hranice mezi státy a vytvořil by stát jeden, stát Boží, spojenou Evropu, bez pohanů a se zákony, jež by pro všechny národy platily stejně."

„Myslíš císařství?" otázala se Emma.

„Ne, kněžno, ne vládu císařů, králů, knížat a šlechty. Ale vládu Boha a náměstka Kristova na zemi – vládu Svatého Otce v Římě, který by byl hlavním městem tohoto univerzálního křesťanského státu. A místo králů a knížat by v jednotlivých arcidiecézích a diecézích vládli arcibiskupové a biskupové, kteří by rozhodovali o všech věcech světských i církevních. A pak by křesťanství bylo silné, pohanství vymýceno a Evropa mocná natolik, že by se bez problémů ubránila jinověrcům. Máme přece povinnost rozšiřovat víru jak do dalších zemí mimo Evropu, které ještě nepoznaly radostnou zvěst evangelia, tak i upevňovat ji tam, kde ještě není úplně pochopena a přijata!"

„Jak vidím," odpověděla po chvilce přemýšlení kněžna, „máš na mysli vytvoření takového státu, kde by vládla církev nad knížaty a králi. To je tvým cílem?"

„Nikoli nad nimi, kněžno, ale místo nich. Nikdo – žádný král nebo kníže – by již nerozhodoval o tom, kdo se stane biskupem té či oné diecéze a biskup by nebyl jenom knížecím kaplanem, jak je tomu zde v Čechách! Naším nadřízeným by byl jenom Svatý otec v Římě. A všechny ty strašné přežitky pohanství, o kterých jsem se zmínil, že jsou zde ve velkém rozsahu přítomny, by se pak podařilo lehce zvládnout a proměnit v kvetoucí křesťanský stát."

„Pamatuji si na den, když tě po smrti biskupa Dětmara museli přemlouvat na Levém Hradci, abys přijal biskupský stolec. Velmi jsi se změnil ve svých názorech, Vojtěše, velmi. Tvá slova i argumenty jsou zajisté velmi silné, ale obávám se, že k tomu, aby je bylo možné uskutečnit, doba ještě ani zdaleka nedozrála…"

„Snad nedozrála, kněžno, ale někdo musí ty změny začít. A mým vzorem jsou především opat z Cluny a biskup z Tours. Po opatovi z Cluny se tato reforma i nazývá a papež ji ze všech sil podporuje. Je zapotřebí očistit církev a vytvořit z ní předvoj kultury, která jednou musí ovlivňovat celý křesťanský svět i život každého jedince v něm."

Kněžna povstala: „Děkuji ti, Vojtěše, za překrásné kázání. Chápu tvé svaté pohnutky, ale obávám se, že současná doba pro jejich prosazení ještě nedozrála. Lidé jsou zlí a tvé myšlenky lehce zneužitelné. Hrozí, že by se k moci mohli dostat jedinci, kteří by pod rouškou prosazování svatých myšlenek upevňovali především svou vlastní moc na úkor ostatních lidí. A to by bylo ještě horší, než když je moc světská a duchovní rozdělena na dva tábory. Dnes je většinou biskup podřízen svému vládci; souhlasím ovšem s tím, aby světská i duchovní moc byly vůči sobě v rovnováze, ale jak jsem již řekla, tvé názory daleko překračují rámec naší doby. Obávám se, že ve tvém dalším působení v našem knížectví z toho vzniknou jenom problémy, a nejen tobě. Prosím tě proto v zájmu svém, tvém i všech lidí, kterým jsem kněžnou, aby ses nesnažil prosazovat je způsobem, který

by komukoli ublížil – protože oni tě nemohou pochopit. Zde nejsme v Římě, ale v Čechách, v zemi, v níž pohanství stále ještě kvete téměř tak jako u Obodritů nebo Luticů. V zemi, kde je k dosažení tvých plánů zapotřebí trpělivosti, píle a zejména času, na který není jeden lidský život dostatečný. Každý krok, který uděláš, Vojtěše, bude jistě přínosný, ale do cíle dojdou možná až děti mých dětí. A toho se ani ty, ani já nemůžeme dožít."

Vojtěch se zasmušil. „Nemohou s tebou souhlasit, kněžno. Mým posláním je bojovat za víru a její čistotu a prosazovat ji všemi prostředky. I kdybych měl obětovat život za své přesvědčení, rád to udělám a svým následníkům tak ulehčím jejich práci."

„Tvého života by byla škoda, biskupe. Prosím tě jménem lidí této země, vytrvej ve své práci, ale své cíle prosazuj v souladu s možnostmi a myšlením zdejších lidí. Jenom jejich pochopení může přinést tvé práci kýžené ovoce, jinak se opět setkáš s nepřátelstvím a nepochopením z jejich strany, a pokud se můj manžel nevrátí na knížecí stolec, obávám se, že podmínky budou pro tebe mnohem nepříznivější, než byly za jeho vlády."

„O to více úsilí budu muset vložit do boje o prosazování křesťanství v tomto státě," zakontroval Vojtěch."

Emma zmlkla a nesouhlasně zavrtěla hlavou. Bylo jí jasné, že biskupa její racionální argumenty nepřesvědčí, a viděla, že se svým nepříliš citlivým přístupem sám žene do záhuby. A v této nepříliš dobré konstelaci, která v zemi nastala po onemocnění knížete, bude jeho pozice ještě těžší. Kníže nad ním po jeho návratu držel ochrannou ruku, ale ta nyní zmizela; jistě se nedá očekávat, že by mu Boleslav Ryšavec a s ním spojení velmožové, kteří teď uchopili státní moc do svých rukou, byli jakkoli nápomocni. Začínala tušit, že Vojtěchův pobyt na českém biskupském stolci bude tentokrát možná ještě kratší, než byl ten první – a ten trval pouhých šest let. Pokud ho přímo nevyženou jeho odpůrci, snad odejde sám, znechucen neúspěchy…

Myšlenka společné Evropy se jí velmi zamlouvala, ale rozum jí říkal, že to není dost dobře možné. Snad jednou, za sto, tři sta nebo za tisíc let, až se kultura

jednotlivých národů poněkud vyvine, to možné bude, ale teď, na konci desátého století křesťanského věku? Ne, byl to jenom sen, vzdálená a nejasná iluze, a Vojtěch to – Bohu budiž žalováno – vůbec nechápal. Emmě bylo v té chvíli nad slunce jasnější, že se zde schyluje k tragédii – a to k tragédii jednoho člověka, druhého českého biskupa Vojtěcha neboli Adalberta. Ale s tím patrně nemůže nic udělat.

Nicméně ji trápila ještě jedna myšlenka, a teď byla možnost s ní vyrukovat: „Je tomu jenom několik týdnů, Vojtěše, co jsi odmítl udělit svátost manželskou členům dvou významných rodů knížectví, Krásovi z rodu Municů a Markétě z rodu Těpticů…“

Biskup se zamračil. „Tak tohle mi vyčítáš, kněžno? Copak sama dobře nechápeš, že v ten den, když mrtvá těla Zděrada a Černína z rodu Municů nestačila ještě ani vychladnout, nebylo podle církevních zákonů prostě možné, aby ti dva vstoupili do tak posvátné instituce jako je manželství?“

„Ale přece rok, to je strašlivě dlouhá doba…“

„Rok je ta nejkratší doba, po kterou se má držet smutek nad zesnulými příbuznými. Je třeba prožívat s nimi jejich dny a žít jejich životem. Až pak je možné vrátit se do běžného života a přijmout svátost manželskou.“

„Obávám se, biskupe, že v tomto bodě s tebou ale vůbec nemohu souhlasit! Otázka citů a vzájemné náklonnosti – to by měly být hlavní motivy, proč jim dát možnost žít v posvátném svazku manželském. Okolnosti ovšem tomuto mladému páru nejsou příliš příznivé, ale nemám dojem, že by se na ně musel brát nějaký větší zřetel; i tahle záležitost je jednou těch, které mohou být překážkou rychlejšímu šíření křesťanství!“

„Tvá slova stojí na samé hranici rouhání, kněžno,“ zhrozil se Vojtěch, „vůbec s tebou nemohu souhlasit a budu rád, když toto téma našeho rozhovoru co nejrychleji uzavřeme!“

Kněžna pochopila, že Vojtěchovo přesvědčení o vlastní pravdě je tak silné, že není sebemenší šance změnit jej jakýmikoli argumenty; v její duši převládla lítost nad osudem obou mladých lidí. Dá-li Bůh, dosáhnou nakonec přece jen

svého štěstí, to jim ze srdce přála, ale okolnosti mluvily jinými slovy. Biskupův postoj se jí zdál nepochopitelný; v té chvíli náhle pocítila, že – i když riskuje jeho nepřízeň – musí mu říci vše, co ji právě teď tíží na duši, a to věci sice nepříjemné, avšak dle jejího soudu pravdivé.

„Neměl bys, zapomínat, Vojtěše, na doby svého mládí. Dobře se pamatuji, jak se velmožové na svých setkáních bavili s výsměchem o tobě, že žádná Magdeburčanka, která je jenom trochu pohledná, nemá šanci uniknout tomu sukničkáři, kterým jsi byl zamlada, biskupe, když dlouhý studijní pobyt v tom městě ti zajisté přinášel nejen studijní povinnosti, ale i mnohá potěšení. Je hezké, když člověk dozraje a změní své názory, ale sám by měl být tolerantnější k druhým, kteří chtějí po něm jenom potvrzení své lásky. Připadá mi, Vojtěchu, že jsi nejenom ztratil část paměti, ale i většinu svého srdce. Máš místo něj jenom kámen a vidíš jenom svůj cíl. A toho je jistě možno dosáhnout i jinými způsoby, než se domníváš.“

Mírně se uklonila, políbila biskupský prsten na Vojtěchově ruce, a pak pomalu odcházela, zanechávajíc biskupa ve zvláštním rozpoložení. Zdálo se, že poslední kněžnina slova jím otřásla. Chvíli nebyl schopen ani pohybu, ale síla okamžiku za chvíli pominula a on se jen utvrdil v přesvědčení, že jeho názory a jejich prosazování jsou jedině správné. Uvědomil si, že možná ztratil dalšího spojence, ale nevadí – i kdyby měl zůstat ve svém boji osamocen, půjde dál, dál za cílem, který si vytýčil – za jedinou křesťanskou Evropou pod vládou Svatého Otce v Římě. A nad touto ještě spíše pohanskou zemí zavlaje kříž za každou cenu, i kdyby se proti němu měli do jednoho šiku postavit všichni pohanští bohové!

*** *** ***

Měsíc naštěstí svítil Benediktovi na cestu, když se koňmo prodíral hustým lesem a brodil bažinami, aby předstihl Kochanem vedené ozbrojence a zabránil tak smrti nejstaršího příslušníka přemyslovského rodu Vladivoje.

Tak jako ostatní, i on dobře znal a viděl všechny Vladivojovy chyby a nedostatky; jejich vztahy nikdy nebyly přátelské – ostatně věkový rozdíl mezi nimi byl příliš velký na jakékoli přátelství, ale situace teď byla jiná a osobní neshody musely jít stranou. Příčilo se mu, že by měl zemřít muž, který skutečně měl podle zažitého práva největší nárok na případně uprázdněný knížecí stolec. On měl spravovat knížectví po dobu nemoci svého staršího bratra a po něm zákonitě zasednout na stolec, ne jeho synovec Boleslav Ryšavec. Ten byl v pořadí až za ním a způsob, jakým se domohl svého jmenování správcem země, byl pro Benedikta zhola nepřijatelný. Teď mu osud nahrál příležitost pomoci tomu člověku, který – ať už byl jakýkoli – si rozhodně nezasloužil zemřít jenom proto, že se dožadoval svých práv.

Konečně se mu podařilo dostat se z lesa a před sebou uviděl ve tmě spící dvorec Vladivojův. Stráž u brány tvrze si jej všimla a zakřičela na něj.

„Jsem Benedikt mnich, člen rodu Těpticů. Přicházím k vám v míru. Potřebuji, abys mě zavedl ke knížeti Vladivojovi," oslovil strážného.

Když Benedikt uviděl, že muž váhá, protože budit knížete bez závažné příčiny bylo při Vladivojově povaze přímo zdraví až životu nebezpečné, seskočil z koně a důrazně prohlásil: „V sázce je sám život knížete, chlape! Okamžitě mě k němu zaveď, protože za chvíli může být pozdě! A vzbuď všechny muže na statku, ať se přichystají na obranu. Je pravděpodobné, že budete dnes v noci přepadeni!"

Strážný poslouchal Benediktova slova a klesala mu čelist; nevěděl, jestli má jeho slovům věřit, ale síla řeholníkovy osobnosti sehrála svou roli. Bez námitek šel tedy napřed a Benedikt ho následoval.

Když se jim podařilo vzbudit Vladivoje – jako obvykle zmoženého alkoholem – a Benedikt mu popsal nebezpečí, které mu hrozí, Vladivoj okamžitě vystřízlivěl. Vyskočil z lůžka, vyběhl před stavení, vyštěkl několik úsečných rozkazů a vzápětí před ním stál osedlaný kůň a připravený ozbrojený doprovod. Zbytky alkoholu ovšem z Vladivojova těla ještě úplně nevyprchaly, protože do sedla se vyškrabal jen ztěžka; když byl konečně bezpečně nahoře, obrátil se na

opodál stojícího Benedikta a řekl: „Děkuji ti, mnichu! Děkuji tobě i tvému rodu. Nikdy vám to nezapomenu.“

„Kam povede tvá cesta, kníže?“ položil mu Benedikt poslední otázku.

Vladivoj se škodolibě zasmál: „Do Polska, tam rádi přijmou nepřítele knížete Čechů. Možná, že jim ještě budu jednou užitečný!“ Pak popohnal koně a následován svými ozbrojenci se vyřítil z brány. Za okamžik všichni zmizeli v lese ve směru k území pod vládou polského knížete.

Benedikt si uvědomil, že setrvávat dále ve statku by pro něj mohlo být smrtelně nebezpečné: kdyby ho tu objevili Kochanovi lidé, zítřejšího dne by se jistě nedožil. Vyhoupl se proto na koně, kterého mu zatím držel strážný, a ostrým cvalem vyjel na nezalesněný pahorek na půlnoční straně od Vladivojova dvorce, z něhož měl dobrý výhled po celém okolí.

A nečekal dlouho sotva se pohodlně usadil na kameni na vrcholu, uviděl, jak se v měsíčním svitu zaleskly zbraně a zároveň se ozval dusot koní, cválajících od lesa z opačné strany, než na kterou se dal Vladivoj. Ozbrojenci se hnali směrem k opevněnému statku. Zpoza palisád vylétlo několik šípů a některé z nich dokonce snad i útočníky zasáhly, ale nikdo z nich z koně nespadl. V krátké chvíli se jim podařilo prolomit špatně chráněnou bránu tvrze a proniknout na vnitřní prostranství. Tam se na ně sice vrhlo několik mužů, ale přesila útočníků byla zřejmá; netrvalo dlouho a vítězové byli jasní. Mrtvoly obránců zůstaly ležet v měsíčním svitu a ozbrojenci vráželi do jednotlivých srubů, vytahovali křičící a plačící ženy a děti a zabíjeli je. Benedikt s hrůzou sledoval toto vraždění, ale bylo mu jasné, že nikdo, ani jedno jediné dítě, nesmí tento masakr přežít: zůstali by svědkové, a to Kochan nemohl v žádném případě dopustit. On i jeho rod už měli na své pověsti nemalý vroubek, a vyvraždit celé osazenstvo statku bylo hodně i pro velmože v Čechách.

Ozbrojenci zatím postupně vyplenili všechna stavení a vynesli z nich všechno, co mělo nějakou cenu. Podařilo se jim najít správce statku, ukrytého pod kupou hadrů v jednom ze stavení, předvedli jej před Kochana a srazili na kolena.

„Kde je Vladivoj?!“ zařval Kochan. „Já nevím, pane, skutečně nevím,“ křičel s hrůzou v tváři zajatec, „byl zde ten mnich, vím jen, že se jmenuje Benedikt a je synem předáka z rodu Těpticů. Kníže pak okamžitě kázal osedlat koně a s několika muži rychle ojel, zaslechl jsem jen, že prý do Polska ke knížeti.“

„Tak, do Polska…“ zamumlal si sám pro sebe Kochan. Pak kývl na několik opodál stojících mužů a rozkázal jim, aby se pokusili Vladivoje dohnat – to však byl zřejmě prakticky nemožný úkol. Cest na polské území vedlo několik a vůbec se nedalo předpokládat, pro kterou se Vladivoj se svými muži rozhodne. Útočníci se také zdrželi pleněním a vražděním na statku, a tento čas jim nyní chyběl. Vladivojův náskok byl zřejmě dostatečný a nebylo tedy pravděpodobné, že by na něj ještě mohli někde narazit. Kochan jen mlčky kývnul na Hroznatu, stojícího za zajatcem; ten mu odpověděl stejným posunkem, rozmáchl se těžkým mečem a bez zaváhání srazil zajatci hlavu. Správcovo tělo se zhroutilo k zemi a na všechny strany vystříkla krev. Kochan pohrdlivě pohlédl na svou poslední oběť, odsunul mrtvé tělo nohou a přikázal mužům, aby statek zapálil.

Netrvalo dlouho a Benedikt ze svého vyvýšeného místa spatřil, jak oheň zachvacuje jedno stavení dvorce po druhém a jak se po obloze rozlévá krvavá záře. Vstal, vyskočil na koně a oklikou se vydal zpět ku Praze. Byla to hrozná podívaná, ale těm ubohým lidem již nebylo pomoci. Svůj úkol splnil –Vladivojův život byl zachráněn, a ti ostatní neměli šanci přežít…

Ozbrojenci se zatím také pomalu vraceli směrem na Prahu – nebylo již kam spěchat. Kochanem zmítaly smíšené pocity: na jedné straně – Vladivoj byl nyní zcela mimo hru. I kdyby ho polský kníže přijal s otevřenou náručí, nemá v současné době šanci, že se dostal k moci: současné vojsko Čechů by se před jeho útokem hravě ubránilo. Na druhé straně ovšem mohl představovat nebezpečí do budoucna. Kolik jen takových vyhnaných příbuzných vládců, nepohodlných svými ambicemi, se potulovalo Evropou a žilo – nebo spíše se přiživovalo – na dvorech jiných panovníků, někdy jako rukojmí, jindy jako možná záminka k přepadení nepřátelského státu a dosazení odmítnutého bratra nebo bratrance na

trůn coby ke všemu ochotné loutky, ovládané rukou vítěze. Vždyť i na pražském hradišti žil po léta vyhnaný bavorský vévoda, který se sem uchýlil poté, co se kníže Boleslav Druhý neprozřetelně postavil v boji o římský trůn na jeho stranu proti legitimnímu králi a později císaři Otovi Druhému. To byla také jedna ze zásadních Boleslavových diplomatických chyb, za kterou později musel těžce pykat.

Ten zatracený Benedikt! Bohuš, obyčejný Bohuš, pořád se mu jen plete do cesty. Jak se asi mohl dozvědět, co se chystá? Vždyť hned poté, co Všebor jeho jménem získal souhlas k akci od Boleslava Ryšavce, vyrazil i se svými muži směrem k Vladivojovu dvorci. A Benedikt je předjel a varoval Vladivoje. Tohle nechápal. Který zrádce mu tuto zprávu přinesl? Vždyť nebyl kdo, a nebyl ani dostatek času! Zavrtěl nevěřícně hlavou – ne, to se prostě vůbec nedalo pochopit. Měl ho už dávno zabít nebo nechat zabít, jak mu to před krátkou dobou vykřičel do očí. Vždyť on na něj troufale pozvedl meč a zranil jej, ten ubohý mnich z rodu, pro který on sám i jeho rodina byli jenom jakýsi póvl, který si ani nezaslouží oženit se s jejich dcerou. Ano, už je načase. Nejlepší odměna. Že ho to hned nenapadlo. Jenom získat souhlas správce země a všechno půjde jako po másle. A navíc naplnění jeho žádosti nebude Boleslava Ryšavce stát ani denár.

S určitými obavami se vracel zpátky do Prahy. Už podruhé v krátké době selhal – a pokaždé se to týkalo Vladivoje! Poprvé mu nedokázal zabránit v účasti na sněmu, kde byl volen správce země, a teď mu ptáček frnknul těsně před nosem. Jistě, Boleslav Ryšavec mohl být klidný, určitě mu dlouho žádné nebezpečí z Vladivojovy strany hrozit nebude – to by se spíše měl bát svých nevlastních bratrů a kněžny, pomyslel si Kochan. Ale tak jako tak – špinavé práce bude ještě dost, a právě na ni bude Ryšavec určitě potřebovat právě Vršovce, aby chránili jeho postavení a budoucí kandidaturu na knížecí stolec. Je tedy třeba doufat, že Boleslav Ryšavec ocení vše, co pro něj až dosud udělali a ještě udělají. Bez nich by jeho šance získat správcovství země a ucházet se jednou z nejlepší možné pozice o postavení knížete Čechů byly určitě mnohem nižší…

Ranní červánky rozjasnily jeho temné myšlenky; družina již vyjela z lesa a před jejími zraky se objevila pražská kotlina s na vrcholu kopce trůnícím pražským hradištěm. Počínající podzimní den se zdál být krásný – snad bude krásný i pro něj, pro Kochana a jeho rod.

Přikázal zastavit a slézt z koní. Všichni si zasloužili odpočinek po perné práci dnešní noci a teď již není kam spěchat. Konec konců bude i lepší, když se vrátí později, až bude nový správce po pravidelné večerní pitce v dobrém rozmaru a přijme zprávu o jejich neúspěchu klidněji, než by se jinak dalo po ránu očekávat. Jistě to tak bude lepší nejen pro Kochana, ale i pro samotného Ryšavce.

*** *** ***

Tento den nezačal pro nového správce země šťastně. Nebyl to Kochan a jeho lidé, kdo ho vzbudil časně ráno. Dunění koňských kopyt před knížecím palácem, rozčilený křik mísící se s řinčením zbraní, to nebylo příjemné probuzení. Boleslav vyskočil z lůžka a zavrávoral; po noci prohýřené při oslavě svého povýšení ho ruce ani nohy příliš neposlouchaly a hlava mu třeštila. Vyhlédl z okna a dole spatřil skupinu mužů, hrozivě mávajících zbraněmi směrem k němu. Protřel si oči, ale zrak ho neklamal: ano, vepředu stál Soběslav, předák rodu odvozujícího svůj původ od Vitislava, a za ním jeho čtyři bratři, všichni synové starého Slavníka, po kterém jednou historikové tento rod jednou pojmenují. Autonomní vládcové více než půlky zbytků knížectví sezením na Libici.

Ryšavcem trhlo. Co ti tady mohou chtít? Mozek mu začínal jen pomalu a s obtížemi fungovat. Ano, bylo to jasné. Vršovcům se podařilo zabránit, aby se vůbec dozvěděli o volbě správce této země. A teď byli tady, aby se domohli svých práv, které jim jejich společenské postavení dávalo. A nebyli sami – mocný houf ozbrojenců za nimi dával tušit sílu, která jejich argumenty podporovala.

Boleslav pochopil, že tyto nebezpečné protivníky – i když formálně podřízené ústřední knížecí moci – je možno udobřit pouze po dobrém. Vyklonil se proto z okna, usmál se falešným úsměvem, připomínajícím spíše úšklebek,

a křiknul na Soběslava: „Vítám tě, bratranče, v knížecím paláci, tebe i tvé bratry. Vstupte dovnitř, ať vás mohu pohostit, jako byste byli mými bratry.“

„Tvými bratry bychom být nechtěli, Boleslave, to bychom se museli bát o své životy, jako se dnes asi bojí oni, když se tak na tebe dívám,“ ironicky mu odpověděl Soběslav, „být tvými bratranci je pro nás více než dostatečnou ctí!“

Boleslav jeho urážlivá slova diplomaticky přeslechl a pokynul jim. „Jen vstupte, při prostřené tabuli s jídlem a pitím se nám bude lépe hovořit o tom, co vás sem přivedlo.“

„To se hned dozvíš, co nás k tobě přivádí, bratranče,“ s ještě větší ironií pronesl Soběslav, seskočil z koně a jeho čtyři bratři jej následovali. Ostatní po zuby ozbrojení muži zůstali před palácem sedět na koních a evidentně byli připraveni k okamžitému boji. Všech pět Slavníkovců, ověšených zbraněmi, pak vešlo do paláce. Boleslav je už čekal na chodbě a s milým úsměvem ve své falešné tváři je zavedl do hlavního sálu, kam už služebnictvo nosilo jídlo a pití na tabuli uprostřed.

Boleslav se usadil do čela stolu a nabídl hostům místa: „Nejdříve se najíme a napijeme, a pak budeme řešit to, co vás tíží, přátelé,“ oslovil příchozí stále ještě s úsměvem, jen ztěžka se ovládaje, aby tomu zpupnému Soběslavovi nevrazil pěst do obličeje. Zachmuření Slavníkovci se usadili a pustili se do nabízeného jídla.

Jak Ryšavec správně předpokládal, jídlo a pití i čas strávený nad prostřenou tabulí částečně otupily hroty hněvu jeho nezvaných hostí. I když diskuze o tom, proč vlastně Soběslav a jeho rod neměli možnost účastnit se osobně volby svého kandidáta na funkci správce této země, byla ostrá, přece jenom skončila alespoň formálním Ryšavcovým vítězstvím. Po chvíli bylo všem jasné, že izolovaný odpor – byť i druhého nejsilnějšího rodu v zemi – nemá šanci na úspěch. Ano, bezpochyby mohli Ryšavce zabít, ale tím by proti sobě popudili i ty, kteří právě nestáli na jeho straně. A malá obliba jejich rodu, zakládajícího si na svém bohatství, jež očividně převyšovalo bohatství knížecí rodiny, na svém postavení, které bylo trnem v oku dalším mocným rodům v Čechách, a konečně pak na svém příbuzenství s vládnoucím rodem říšskoněmeckých králů a císařů, což všem

ostatním v zemi patrně vadilo nejvíc, nahrávala spíše Boleslavovi než Soběslavovi a jeho příbuzným.

Stačilo, aby se Boleslav omluvil Soběslavovi a jeho bratrům za příkoří, kterého se jim dostalo, ale to přece nebylo vinou jeho, Boleslava, ale vinou toho, že posla, kterého k nim on sám osobně vyslal, pravděpodobně přepadli loupežníci a zabili jej. Neměl možnost si pro krátkost času ověřit, jak situace skutečně vypadá. Bohužel, ani další představitelé mocných rodů se nemohli dostavit ke sněmovnímu jednání. Může odpřisáhnout, že se taková nepříjemnost už nikdy nestane a sám bude dohlížet na to, aby o každém dění ve státě byli Soběslav a celý jeho rod dostatečně a s předstihem informováni.

Soběslav, i když mírně zmožen vypitým alkoholem, pochopil, že tato omluva je asi to jediné, co v této chvíli může získat. Pokračovat v dobrých vztazích s knížecím rodem, které tak diplomaticky vybudoval jeho otec Slavník, se pro celý rod prozatím jevilo jako nejvýhodnější. A jeho příbuzenství s římskými císaři? Když bylo jejich podpory nejvíce zapotřebí, dal císař přednost spojenectví s otcem nynějšího knížete Boleslavem Prvním a umožnil mu, aby dobyl jejich sídlo Kouřim a připojil jejich knížectví Zličanů a Charvátů k doméně Čechů, a to i proti vůli jeho děda Voka. Bylo mu jasné, že kdyby teď povstal proti knížeti a jeho rodu, zůstal by ve svém boji osamocen, ba co hůře – rozhádaní velmoži by se proti nim nejspíše spojili jako jeden šik na straně Přemyslovců, a vládnoucímu rodu by možná vytáhli na pomoc i okolní vládcové hnáni obavou, že by k něčemu podobnému mohlo dojít i v jejich državách.

Zvedl tedy číši na znak míru a Boleslav s křivým úsměvem udělal totéž; Soběslavovi bratři je následovali, nebezpečí bylo v té chvíli zažehnáno. Nezvaní hosté odjeli, ale napětí zůstalo. Boleslav si v té chvíli plně uvědomil, že hrozba ze strany tohoto rodu trvá i nadále. Za posledních padesát let jejich pozice spíše posílila, právě díky diplomacii starého Slavníka. Jeho syn Soběslav sice nebyl zdaleka tak dobrým a prozíravým diplomatem jako jeho otec, ale i tak byl velmi nebezpečným soupeřem pro rod, odvozující svůj původ od Přemysla Oráče.

Nepříjemné bylo už jen to, že slavníkovské panství – které svou rozlohou převyšovalo zbytek knížectví, ač formálně podřízeno pražským knížatům – mělo snad lepší správce jednotlivých statků a pracovitější sedláky: jen sám Bůh ví, v čem to doopravdy bylo, ale rozhodně se zdálo, jako by se území libických správců hlad vyhýbal velkým obloukem. Ani slavníkovské sýpky ovšem po mizerném roce právě nepřetékaly obilím, přesto však byly plnější než sýpky knížete i dalších velmožů a poddaní netrpěli hladem.

Aby toho nebylo dost, byla prý libická sklepení plná stříbra, které se tamní správci pokoušeli těžit, a dokonce i sami razili vlastní denáry s podobiznou Soběslava, jako by byl skutečným vládcem své země a ne jen správcem knížetem mu propůjčené domény.

A konečně – zatímco se po přemyslovském území potloukalo množství hladových a nezaměstnaných vojáků, kteří se navrátili ze ztracených držav, byli bez práce a většinou se zdržovali Vyšehradě nebo se stále častěji stávali loupežníky, v Soběslavově doméně byl naprostý klid…

Boleslav si uvědomil, že bude stále více potřebovat takové lidi, jako jsou Kochan a rod Vršovců. Lidi, kteří budou schopni ochránit zájmy knížecího rodu – a to samozřejmě i ve svém vlastním zájmu – a jakýmikoli způsobem dosáhnout posílení knížecí moci v zemi na úkor takových potomků Slavníka a všech dalších, kteří by měli zájem o kterýkoli kousek moci a bohatství státu. V té chvíli pochopil, proč jeho otec preferoval do nejvýznamnějších funkcí ve státě spíše členy méně významných šlechtických rodů, než byli Těpticové nebo Municové. Ti lidé mu byli zavázáni za své postavení a nově nabyté bohatství, nežili z tradic a pýchy nad délkou svého rodokmene, a hlavně – zatím si nečinili žádné nároky na část moci, která náležela knížeti Čechů. Pochopil, proč se jeho předkové na knížecím stolci tak důsledně zbavovali bývalých drobných knížat, lechů, vladyků i jejich potomků a když to bylo nutné, neváhali sáhnout třeba i k vyvraždění celého rodu; právě teď mu to názorně ukázali Slavníkovi synové. Jejich moc a postavení je očividně nutno za každou cenu oslabit, ale jak? To mu zatím nebylo ještě úplně jasné…

*** *** ***

O návštěvě Slavníkových synů se Kochan dozvěděl od Všebora, který jim vyjel s nevelkou družinou naproti. Všebor pobýval na Praze, aby Vršovci měli po dobu Kochanovy nepřítomnosti přehled o dění v knížecím sídle.

Kochan se zatvářil velmi spokojeně, když od Všebora uslyšel o návštěvě Soběslava a jeho bratrů u Boleslava Ryšavce a o pro Ryšavce tak netypickém jednání, plném ústupků a pochlebování nevítaným hostům. Jistě, postavení správce země bylo v této chvíli značně nejisté a riziko, že by Slavníkovi synové mohli vyvolat vzpouru ve státě, se nedalo jednoznačně vyloučit. Na druhé straně Kochana potěšilo, že Boleslav zachoval chladnou hlavu a podařilo se mu zchladit i horké hlavy ponížených potomků bývalých knížat. Potřeboval, aby se jejich ochránce, na jehož sílu a podporu tak spoléhal, udržel v nově vydobyté pozici bez úhony. Ryšavec si musel dobře uvědomovat, jak důležitým spojencem a ochráncem jeho postavení bude právě teď on a celý rod Vršovců. Pro oba muže – Ryšavce i Kochana – bylo teď toto spojení tak těsné, jako je pupeční šňůra mezi matkou a dítětem. Věděl, že teď může od Boleslava žádat, cokoli jenom bude chtít, a také přesně věděl, co je teď pro jeho rod nejdůležitější a čeho chce a musí dosáhnout.

Kochan zanechal své družiníky před branou do hradiště a vjel na nádvoří, doprovázen jen Všeborem. Sesedli z koní a vyšli do patra paláce. Ryšavec si už všimnul jejich příjezdu a očekával je na chodbě před svou světnicí.

„Mám pro tebe vcelku dobrou zprávu, kníže," začal svou řeč velmi opatrně Kochan, „je jisté, že tvůj strýc, kníže Vladivoj, tě už nebude ohrožovat v tvém postavení."

„Je mrtev?" otázal se stručně Ryšavec a podezíravě na Kochana pohlédl.

„Ne, není mrtev, ale teď je již daleko, příliš daleko na to, aby mohl být pro tebe nebezpečným."

„Jak to, že žije, přece jsem vám jasně přikázal, že máte – “ rozkřikl se Ryšavec, ale zavčasu se vzpamatoval a ztišil hlas, neboť si uvědomil, že palácové zdi jsou tenké a že se tu pohybuje příliš mnoho lidí, jejichž uši by tato slova rozhodně neměly slyšet. Potichu pokračoval: „Dokud žije, může se vrátit. A naši nepřátelé budou nadále na jeho straně, proti mně a mým spojencům.“

„Někdo, koho dobře znáš, prozradil Vladivojovi náš úmysl,“ odtušil Vršovec.

Ryšavcem opět zalomcovala zlost: „Kdo to byl? Víš to, Kochane? A jak mohl vědět, co chystáme? Vždyť o tom jsme věděli jenom my dva a tvůj bratr, slyšíš, jenom my tři, snad…“

„Snad si nemyslíš, že jsem to byl já, kdo varoval Vladivoje? Nebo Všebor? Ne, to bychom přece byli sami proti sobě. Ne, kníže, byl to Bohuš neboli Benedikt, mnich, syn těptického předáka Svojmila!“

Ryšavec na okamžik ztratil dech; když zase našel slova, zasyčel: „Benedikt? Ten zpovědník mé nevlastní matky? Jak ten mohl…? Ne, to nedokážu pochopit. Tak další zrádce. Jistě, vždyť je to Těptic a Vladivoj byl přece favoritem Těpticů…“ Ostře pohlédl na Kochana a jedovatě dodal: „Vždyť i ty mu vlastně něco dlužíš, Kochane! Tebe přece zranil a jeho otec tě urazil, když odmítl dát svou dceru za ženu Všeborovi!“

Kochan mu se špatně tajenou radostí dal za pravdu: „Ano, kníže, je to tak. Těpticové jsou naši společní nepřátelé a bude třeba je za všechno ztrestat.“

Ryšavec povstal a nervózně procházel po místnosti. „Jak to vlastně bylo s Vladivojem? Kde teď je?“

„Kníže, statek knížete Vladivoje jsme dobyli a vyplenili. Nikdo z jeho obyvatel nežije, žádní svědkové nejsou. Jeho správce, kterého jsme také zajali, nám dříve, než zemřel, prozradil, že kníže uprchl do Polska. Poslal jsem za ním své lidi, ale obávám se, že nemají příliš velkou šanci jej dostihnout.“

„Tak do Polska,“ zamyslel se Ryšavec, „jistě, to bylo jediné rozumné řešení. Bude skrytým trumfem pro knížete Poláků a ten ho vytáhne, jen když se mu to bude hodit. Budiž, chápu, že nebylo v tvé moci udělat více. Jsem tvým

dlužníkem, Kochane. Žádej, co chceš, pro sebe i pro svůj rod. Kolik peněz stojí tvé služby? Nebo raději chceš nějaké polnosti? Řekni to!“

Kochan se usmál pod vousy. Dobře věděl, v jakém stavu jsou knížecí finance, a že žádat od správce státu peníze by v této chvíli byl holý nerozum. A polnosti? Ne, měl vyšší plány, ale ty teď ještě nemohly být uskutečněny, na to si ještě bude muset nějakou dobu počkat. Ale přesně věděl, co bude od správce požadovat.

„Kníže, nechci ždímat tvoji pokladnici. Ale mám jinou žádost a myslím, že bude přijatelná i pro tebe. Ty víš, že rod Těpticů jsou naši společní nepřátelé. A já vím přesně, jak na ně udeřit, jak je zasáhnout více, než kdybychom je napadli a některé z nich zabili. Ten starý nadutec Svojmil, který proti tobě organizoval skupinu velmožů, bude zasažen přímo do srdce, více, než kdybychom po něm vystřelili otrávený šíp.“

Ryšavec se na něj podíval s neskrývaným zájmem: „Mluv přímo k věci, Kochane. Myslím, že své přání můžeš už teď považovat za splněné!“

Kochan tedy bez obalu vznesl požadavek: „Chci jenom, abys nám dovolil beztrestně unést Svojmilovu dceru Markétu a nebránil nám, abychom ji donutili k sňatku tady s Všeborem. Chlapec ji miluje a ona ho odmítá kvůli mladému Krásovi z rodu Municů.“

Ryšavec se škodolibě zasmál: „Vždyť rod Municů jste vy, Vršovci, připravili o jejich předáka i jeho staršího syna!“

Kochan jeho narážku s úšklebkem vyvrátil: „Povídá se to, kníže, ale důkazy proti nám žádné nejsou.“

Ryšavec se opět zasmál: „Ale jsou, ale není teď už nikoho, kdo by vás za váš čin potrestal.“

Kochan se uklonil: „Děkuji, kníže!“

„Není to ale trochu málo za tak věrné služby na mou podporu?“ otázal se Ryšavec.

„Ne, kníže, je to právě tolik, kolik je třeba. Sňatkem s dcerou Těpticů se my všichni staneme jejich příbuznými a náš rod postoupí na společenském řebříčku

velmožů tohoto knížectví. Budeme rovni těm nejmocnějším a nevlivnějším rodům a nikdo nám toto postavení nebude již moci upírat. A Všebor," obrátil se k bratrovi, stojícímu opodál a mlčícímu, „bude šťasten, že má vedle sebe ženu, kterou miluje a po které touží."

Ryšavec se usmál, tentokrát – zdálo se – od srdce: „Velmi dobře jsi to promyslel, Kochane! Máš mé slovo. Cokoli se stane v této záležitosti, zůstane pro vás bez trestu, o to se jako správce knížectví postarám celou vahou své moci. To ti přísahám!"

Kochan se s úsměvem uklonil: „Děkuji ti, kníže. A jsme tu všichni i nadále k tvým službám, kdykoli nás jen budeš potřebovat."

Ryšavec jim blahosklonně pokývnul a oba muži se vzdálili. Když vyšli z paláce, Všebor se vrhl před Kochanem na kolena a políbil mu ruku. Kochan, překvapený bratrovou reakcí, se nestačil uhnout a překvapená hradní stráž s otevřenými ústy sledovala tuto neobvyklou scénu. Kochan rychle pozvedl Všebora ze země: „Copak jsi přišel o rozum, bratře? Co tě to napadlo, klečet přede mnou na kolenou a líbat mi ruce?"

„Nastotisíckrát ti děkuji, bratře, že myslíš na mé štěstí!" vysvětlil své chování Všebor.

„Inu, nevím, jestli ta žena bude tvým štěstím, ale pokud nám všechno vyjde tak, jak si to představuji, pak to pozici našeho rodu jen posílí a větší ponížení, než jaké to bude znamenat pro rody Těpticů a Municů i pro jejich přívržence, si ani neumím představit. Tohle bude zase moje štěstí a dost možná, že i tvoje a vůbec všech našich bratří!"

IV.

Zpráva o tom, že zemřel polský kníže Měšek, se donesla na pražské hradiště počátkem zimy. Nebylo to nic překvapivého, kníže už byl v letech. Švagr

vládnoucího knížete Boleslava Druhého, strýc jeho tří synů a manžel už léta mrtvé sestry Boleslava Druhého kněžny Doubravky opustil toto slzavé údolí. Zprávu o tom přinesli kupci projíždějící přes Prahu směrem k jihu, kteří spěchali, aby ještě před úderem zimy stačili odplout za moře a do jara přivézt čerstvé zboží, vzácné tkaniny a mnohé další potřebné i méně potřebné věci, pokládané v té době za mimořádný přepych.

Novým knížetem Poláků se stal Měškův syn Boleslav, který si zanedlouho pro své válečné nadání i nebojácnost vydobyl přídomek Chrabrý.

Co přinese tato změna na polském knížecím stolci? To nejvíce zajímalo správce země Boleslava Ryšavce i členy knížecí rady. Ryšavec, který znal Boleslava Chrabrého od dětství, jeho nástupem na knížecí stolec nebyl příliš nadšen. Mladý kníže Poláků projevoval značné vladařské schopnosti. Nepříliš dobrá zpráva pro stát, který se začínal zmítat ve vnitřních problémech. Zatímco panství českého knížete se zmenšovalo, Polsko rostlo a posilovalo, ve většině případů zatím právě na úkor knížectví Čechů. Těžko se dalo očekávat, že mladý kníže se spokojí s tím, co dosud vydobyl jeho otec, a také on se patrně bude chtít přičinit o další rozšíření ovládaných území a nejen o posílení svých pravomocí v oblastech, které již patřily pod jeho správu.

Ryšavce nejvíce trápila otázka, zdali se nový kníže nebude snažit prosadit Vladivojovo právo na pražský knížecí stolec. To, že jeho otec Měšek přijal Vladivoje s otevřenou náručí, se dozvěděl velmi brzy. A nebylo pochyb, že Vladivojova přítomnost u dvora byla pro nového vládce Polska jakýmsi žolíkem pro případ, že by bylo třeba zpochybnit legitimitu vlády Boleslava Ryšavce. Jistě, zatím oficiálně vládl Boleslav Druhý, o tom nebylo pochyb, i když jeho zdravotní stav se dosud natolik nezlepšil, aby mohl opět převzít otěže moci do svých rukou. Podle některých názorů nebylo vhodné prosazovat na knížecí stolec jeho bratra před synem. Ale ta chvíle mohla přijít. Možná už za několik týdnů, možná až za pár let. Ale přijít přece musela. Ryšavec opět zalitoval, že se Vršovcům nepodařilo zbavit ho Vladivoje jednou provždy, navěky mu zavřít ústa při útoku na jeho dvorec. O to víc jej dráždil rod Těpticů, a mezi nimi zvláště mnich Benedikt.

Zakročit proti němu si ovšem zatím netroufal – ani by to snad nepřineslo žádný užitek, jenom problémy, kdyby nechal zabít mnicha ze starého váženého rodu. Ani lesy nejsou němé, a lidská ústa obzvlášť, jak se o tom přesvědčil po napadení Municů Vršovci.

V celém knížectví opět začínal narůstat neklid a napětí. Zima ještě ani pořádně nezačala, a zásoby jídla se po katastrofální neúrodě snížily na minimum. Příznaky hladu na sebe jistě nedají dlouho čekat. A knížecí pokladna zela prázdnotou kupci již ani zdaleka nevyhledávali tak ochotně pražské tržiště, jako před léty za vlády Boleslava Prvního. Jistě za to mohl především váznoucí přísun otroků, snad nejdůležitějšího artiklu zdejšího obchodu. A problémy se postupně projevovaly i na dvorech a statcích velmožů. Stoupal počet loupeživých tlup, většinou sestávajících z vojáků, kteří sami neměli co jíst. Silnice nebyly bezpečné a počet útoků na jednotlivé pocestné i celé ozbrojené houfy stoupal. Zabíjelo se už i pro kus jídla, nejenom peníze. Jídlo začínalo mít větší hodnotu než knížecí denáry. Několik vzpour lidu, i když v zárodku potlačených, také nevěštilo nic dobrého a narušovalo vnitřní i vnější sílu ústřední knížecí moci.

Oleje do ohně přilila i zdánlivě bezvýznamná příhoda: oddíl knížecích vojáků, doprovázející správce země Boleslava Ryšavce, se náhodou potkal s oddílem ozbrojenců, kteří doprovázeli předáka slavníkovského rodu Soběslava. Dobře živení a teple ošacení členové Soběslavovy družiny ostře kontrastovali s knížecí družinou, vesměs špatně oděnou a hladovou. Snad to ani nebyla pravda, snad se to knížecím vojákům i samotnému Ryšavci jenom zdálo, ale připadalo jim, jako by se Soběslav i jeho mužové dívali na zkřehlou a hladovou družinu správce Boleslava s jakými despektem, nadhledem a špatně skrývaným pohrdáním. K žádnému ozbrojenému střetu ani urážlivým projevům ani z jedné strany samozřejmě nedošlo, Soběslav se před správcem země uctivě uklonil a jeho ozbrojenci udělali totéž, ale všichni v knížecí družině – včetně samotného Ryšavce – měli pocit, že ta uctivá úklona byla vlastně projevem výsměchu, výsměchu sytého vůči hladovějícímu.

Tato příhoda se rychle rozšířila mezi velmoži i lidem knížectví a naprosto nepřidala Soběslavovu rodu na popularitě. Obecně se tvrdilo, že jejich sýpky jsou plné a že prodávají obilí do ciziny – jedni tvrdili, že do Polska, jiní, že samotnému německému králi, další, že židovským kupcům. A lid vlastní země nechávají hladovět, jen aby dokázali svou převahu nad knížetem Čechů.

Jiná příhoda, která následovala zanedlouho po té první, však již popudila vůči tomuto zpupnému rodu bývalých knížat Charvátů a Zličanů všechny, správcem země počínaje přes velmože až po jednoduchý lid. Jako každým rokem, tak i o těchto Vánocích se sešli všichni nejdůležitější mužové země, aby v posvátné rotundě svatého Víta na pražském hradišti, kterou kdysi nechal postavit sám kníže Václav, vyslechli biskupovo kázání k tomuto svátku a vzdali hold novému Bohu, který nad nimi vládl a ochraňoval jejich životy i majetky. Vánoční mír převládal v duších všech, kteří projeli zasněženou krajinou i z těch nejvzdálenějších statků a tvrzí, aby se mohli účastnit tohoto vzácného setkání v míru a zbožnosti. I napětí, které v posledních týdnech vládlo vůči slavníkovskému rodu, jakoby na chvíli opadlo – konec konců vždyť i sám biskup k tomu rodu náležel. V takové chvíli nebyla vhodná chvíle na jakékoli nepřátelství.

Jaké bylo jejich zděšení, když biskup ve svém kázání – a to ne jednou, důrazně jim to připomněl nejméně dvakrát – zakázal vařit pivo na prodej! To, co se nám dnes může zdát jako absurdita a věc téměř bezvýznamná, bylo v té chvíli snad tím nejstrašnějším, co mohl biskup vyslovit.

Pivo, to nebyl jenom nápoj, který by byl důležitý svým obsahem alkoholu. Toho v něm bylo tak mizivé množství, že kterýkoli dnešní pivař jen trochu znalý kvalitního moku by je odmítl jako nápoj nehodný názvu pivo. Hustou tekutinu, která se tehdy vařila, bylo možné přirovnat spíše k tekutému chlebu, ne tomu čirému, ušlechtilému moku, který denně vídáme na našich stolech. Pivo bylo v době, kdy nebylo co vložit do úst, vzácné jako jídlo chudých. Obsahovalo všechny živiny a nejrůznější látky nezbytné k životu, umožňovalo přežít za minimální cenu i těm, kteří by jinak zemřeli hlady. A teď jim bylo zakázáno

s pivem obchodovat. Vždyť právě oni, nejchudší z chudých, neměli jinou možnost, než za drobný peníz nebo výměnu svých drobných statků získat tento nápoj, který je udržel při životě.

Omráčila snad biskupa slepota, když vydal takové nařízení? Zajisté se dalo očekávat, že ho všichni budou okamžitě porušovat. Dalo se rovněž čekat, že kníže – nebo v této chvíli správce knížectví – zmírní tvrdý dopad biskupových slov a přijme rozhodnutí, které nebude v souladu s Vojtěchovým přikázáním. Ale slova byla jednou vyřčena a jejich následky, pokud by se plně dodržovala, by byly jistě tragické. Ovšem místo a čas, který biskup ke svému zákazu zvolil, byly tak význačné, že jejich váhu nebylo možno jen tak přehlédnout.

Nikdo si sice přímo nedovolil po nešťastném kázání nejvyšší církevní autoritě ve státě osobně vyhrožovat nebo spílat, ale Vojtěchovi bratři, kteří se rovněž tohoto slavnostního obřadu zúčastnili, měli co dělat, aby unikli hněvu ostatních přítomných velmožů pod ochranou své ozbrojené družiny.

A v koutě rotundy stál muž, který se měl zanedlouho stát osudem těchto mužů, prchajících před rozvášněnou skupinou nejvýznačnějších mužů ve státě, a usmíval se pod vousy. Jeho plány se naplňovaly rychleji a lépe, než doufal. A pomáhal mu v nich člověk, který miloval svého Boha nejvíce jak to bylo možné a chtěl pro něj jenom to nejlepší, za každou cenu – sám biskup Vojtěch. Tím mužem v přítmí rotundy byl předák Vršovců Kochan. Sám se do útoků na Soběslava a jeho bratry nezapojil – nebylo toho zapotřebí, jeho chvíle ještě nenastala. Ale až jednou nastane, pak dokáže to, co zatím nedokázala velká skupina rozzlobených mužů, knížeti nejbližších.

*** *** ***

Silný vítr se zvenčí opíral do oken biskupského paláce na pražském hradišti a hnal proti nim množství sněhu, uvnitř pak přítmí a planoucí oheň zvýrazňovaly zimní atmosféru dne.

V komnatě biskupa Vojtěcha seděli dva muži. Na první pohled bylo zřejmé, že jejich vztahy jsou vřelé a že mladší z mužů – snad třicetiletý – obdivuje toho staršího, který však ještě ani zdaleka nedosáhl čtyřicítky. Tím starším mužem, s plnovousem a mírně vlnitými vlasy, byl syn starého knížete Slavníka biskup Vojtěch, mladším byl jeho nevlastní bratr Radim neboli Gaudentius, jak znělo jeho v Itálii přijaté řádové jméno.

Když roku 981 starý předák rodu – v pozdější Kosmově Kronice české označovaný jako kníže, který dokud žil, dobře žil – umíral, mohl skutečně pohlédnout zpět na svůj život s uspokojením. Nepodařilo se mu sice získat plnou samostatnost na knížeti Čechů, ale obratnou diplomatickou politikou dosáhl toho, že rozlehlá území, která náležela jeho rodu, byla na centrální vládě Prahy v podstatě autonomní. Další síla jeho rodu spočívala v tom, že při pohledu kolem sebe viděl sedm statných synů; sedmička, šťastné to číslo v každé pohádce, byla jistě šťastným číslem i pro Slavníka.

Rod byl – alespoň dle počtu synů po meči – zabezpečen na dlouhé generace dopředu, to si jistě umírající předák rodu, potomek mocného Vitislava, Radly i Voka, mohl pomyslet.

Šest z těchto synů mu porodila jeho zákonitá manželka Střezislava, sestra knížete Čechů Boleslava Prvního, a posledního – nejmladšího Radima – měl s jednou ze svých nesčetných konkubín.

Dva ze svých synů miloval Slavník nade všechny ostatní, a to Vojtěcha a Radima. Oběma byla určena kněžská dráha a nebohý Slavník by se obrazně řečeno obracel štěstím v hrobě, kdyby věděl, že oba jeho synové budou jednou blahoslaveni a dokonce svatořečeni, lidé jim budou po jejich smrti vzdávat nezměrnou úctu a před jejich jménem bude navěky, dokud křesťanství bude existovat, vyslovováno magické slůvko svatý. Svatý Vojtěch, neboli Adalbert, a svatý Radim, neboli Gaudentius.

V té chvíli však oba jeho synové, netušíce ani zdaleka, jak mnoho budou jednou jejich jména a činy uctívány, seděli ve skromně zařízené biskupské pracovně při plápolajícím ohni a rozprávěli. Vojtěch laskavým hlasem oslovil